

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesечно 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesечно 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
vsotip peti vrsta
maloglasni po 150
in 20, večji oglaš-
nad 45 mm v širini
po 20 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrtica po 10 Din
p. pr. večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nebrankirano
pismo se ne sprejema
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Deset let naše svobode in državne samostojnosti 1918 1928

V meglenem sijaju hrepenenja in sanj ter v rožnatem pričakovanju, da se nam takoj odpro nebesa, smo pozdravili pred desetimi leti naš praznik zedinjenja. Namesto nebes pa se nam je odprla trda stvarnost in namesto sanj smo doživljali grenke izkušnje življenja. Zgodilo se je nam, kot mladeniču, ki ostopa v življenje z najlepšimi sanjami in ki mora preživeti dolgo orsto izkušenj in težkih razočaranj, da postane mož in polnopraven činitelj. Zakaj zakon človeškega razvoja je, da ni brez boja in trpljenja pravega in zdravega napredka.

S tega stališča presojamo tudi prvo bilanco našega državnega življenja. Vse drugačna in vse bolj vesela bi mogla biti ta bilanca, če bi že pred desetimi leti imeli te izkušnje, ki jih imamo danes. Ker pa teh nismo imeli, smo jih morali sedaj preživeti, ker mora vsak narod prav tako, ko vsak posameznik, storiti svojo pot, ker ni nikomur prihranjena kupa trpljenja in razočaranja.

Nasprotno! Čim modrejši je kdo, tem več prenese izkušenj in tem bolj tudi napreduje, tem večjo stopnjo razvoja doseže. Mi smo mladi, a krepak narod, ki je komaj na početku svojega obstajanja in ki zadeva na ovire samo zato, da jih premaga. Malodušnež se sicer teh ovir ustraši in slabotnež nad njimi obupuje, ni pa naš narod ne malodušen in ne slaboten in zato veruje v svojo zmago tudi takrat, kadar je stanje najbolj žalostno.

Zato pa nas združuje današnji dan vse, ki imamo vero v srcu in ki ljubimo svoj rod, da izpovedujemo glasno svojo vero v združeno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Predosem osled tega, ker vemo, da ni nobene druge državne tvorbe, ki bi nam mogla bolj zagotoviti našo individualnost od sedanje. Tudi danes, po oseh desetletnih izkušenj, moramo oendarle zaklicati, da bi morali to državo ustanoviti, če je še ne bi bilo. In tudi to vemo, da smo samo združeni v državi Srbov, Hrvatov in Slovencev zagurani, da ne pademo na žalostno stopnjo kolonialnega naroda. Kar so dokazala stoletja naše s krojo in znojem prepojene zgodovine, to je ostalo tudi do današnjega dne neizpodbitna resnica, da smo namreč samo mi vsi trije bratje združeni dovolj močni, da ni naša zemlja plen sosedu.

Zato praznujemo prvo desetletnico naše državne skupnosti v moški zavesti, da je ta skupnost nam osem v korist in da je proi pogoj za naš nacionalni razvoj. Zato bo za nas 1. december vedno praznik, ne samo kot zaključek temne dobe tve nadlode, temveč predosem kot proi dan našega novega življenja.

Ni zgolj vesela bilanca naše prve desetletnice, a tudi ni brez lepih in zanosnih dejstev. Kako silen napredek smo doživeli v teh desetih letih samo v našem šolstvu! Kako je napredovalo naše zdravstvo in kako je na oseh poljih ustvarjena podlaga, da gremo naprej in da bo naše nacionalno življenje popolnoma razvito! Predosem pa je bistveno poziciona, ker je vzbudila v nas državljansko zavest, da smo prešli iz medvojnega defetizma v pozitivno delo.

Res je, da to delo danes še ni prvostrfno in res je, da je bila storjena cela gora napak, toda prvi početki zboljšanja so že tu in treba je le dobre volje oseh in pred desetimi leti spočete sanje se bodo pričele uresničevati.

Premagati bo sicer treba mnogo težav in te so zlasti vidne ob današnji obletnici. Vsa država in ves narod trpi od težkega nesoglasja, ki je nastalo v državi. Tako težko je to nesoglasje, da velik del prebivalstva v državi današnjega praznika sploh ne priznava in da vedno bolj poudarja svoje posebno stališče. Ali to nesoglasje je le trenutno in naj bo danes še tako poostreno, je tudi že njegova rešitev vidna. Kajti baš

ostota tega spora je dokazala, da more Jugoslavija napredovati le na temelju enakopravnosti in resnične demokratičnosti. Potreben je le še dokaz, da zahtevajo vsi enakopravnost zaradi povečanja zadržavnega dela, pa

kakor je bil in zato bo ostal tudi 1. december vedno praznik našega naroda.

Iz temne preteklosti v svetlejšo bodočnost nas vodi ta praznik, iz dobe zmot v dobo spoznanja in iz časov praznih sanj v čase smotrenega dela. Na čelu tega dela pa

to sedanji spor gladko rešen in pričela se bo doba plodonosnega skupnega dela.

Čimpreje se mora pričeti ta doba, ker zločin nad vsem narodom bi bil, če bi zaradi osebnih ambicij nekaterih voditeljev zastal razvoj našega naroda. Še večji zločin pa bi bil, če bi zaradi teh sporov uspele spletke tujcev, ki baš v zadnjem času postajajo vedno večje.

Toda mi verujemo v genij našega naroda, ki je našel izhoda iz vse drugače težkih prilik, kakor je sedanja. Zato bo našel sigurno in zmogovito pot tudi iz sedanje krize. Na vse zadnje je to le kriza mladosti in nezorelosti, ki je razvoju le v korist in ki ne seže v korenine, temveč le na zunanost. Temelj našega zedinjenja pa ostane čvrst,

je sin onega našega velikega vladarja, ki je izvedel osvobodjenje in v čegar imenu smo se vsi združili. Sebi v dobro in svojemu narodu v čast!

Zato se ob prvi desetletnici velikega dne spominjamo z globoko hvaležnostjo vseh onih, ki so se borili in ki so trpeli za naše osvobodjenje in zato hočemo njih delo doprati. Močna in trdna mora biti naša država, slabna in uspešna pot našega naroda.

Zvesti idealom 1. decembra ostajamo za vse čase in neomahljivo ostaja naša vera v kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. In kakor pred desetimi leti, kličemo tudi danes: Živio narod Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Živio kralj Aleksander!

Iz borbe za naše meje Iz dnevnika prevzv. g. knezoškofa

25. maja 1919.

Danes v petek me je v Tržiču (kjer sem opravljal kanonično vizitacijo in birmovanje) iznenadil dr. Brejec, predsednik deželne vlade. Iz Pariza je prišel poziv, naj pride slovenska deputacija tje, ker je Koroška v skrajni nevarnosti, da bo vse izgubljeno: poskusimo naj rešiti, kar bo mogoče. Dr. Brejec me je povabil, naj grem tudi jaz, da bo deputacija kar

mogoče ugledna. Obljubil sem in jutri zgodaj se odpeljem.

7. junija.

Danes zjutraj sem se pripeljal iz Pariza, kamor smo odšli dne 26. majnika z ekspresnim vlakom. Veliko smo se trudili. Dr. Zolger, ki v državni deputaciji zastopa nas Slovence, nas je koj o položaju točno informiral.

Iz vsega smo posneli: a) da naša delegacija sori vse, kar more; b) da se tudi srbski člani delegacije odkrito trudijo za naše pravice in c) da bo mirovno pogodbo moral podpisati tudi naš slovenski delegat gledajoč na splošno državno korist, akoravno se bo nam Slovincem brzkone zgodila velika krivica.

Ker je bila v teh treh točkah naša javnost napačno poučena, sem koj danes spisal za »Slovenca« precejšen članek, da bo javnost vedela popolno resnico.

Nismo bili zastoj v Parizu; nekaj smo že dosegli ravno za Koroško. Naš položaj se je menjal vsaki dan. Obiskali smo vse glavne državnike. Dne 5. junija nas je sprejel Wilson. Naša izvajanja radi Koroške je pozorno poslušal in zdi se mi, da so napravila nanj globok vtis. Vodil nas je dr. Brejec. Njegove dokaze, prošnje in grožnje je spretno prevajal na angleški jezik dr. Schwegel, ki je član pariške delegacije.

Jako marljivo dela bogoslovni profesor dr. Lambert Ehrlich, ki je iz krške škotije (Celovec). On je desna roka našega Zolgerja. Le-ta obvlada vsa pretežka in kočljiva vprašanja, je izredno marljiv, razumen in previden; visoko stoji nad dr. Ribafem, zastopnikom Istre.

V Parizu je več mladih inteligentov, deloma emigrantov. Agilni so in navdušeni. So pa nasprotniki Zolgerja in drugih delegatov. Zakaj? Le-ti jim ne morejo in ne smejo vsega povedati, ker vse koj razbodbajo, kar stvari sami močno škoduje. Od tod jeza in nepovoljna poročila o delegatih.

Obiskal sem kardinala Annetta in slavnega maršala Focha, ki je katoličan po vsem prepričanju in življenju. Ogledal sem si jugoslovansko umetniško razstavo, ki žalibog s svojimi nagotami na ententne narode nič kaj ugodno ne vpliva.

Obiskal me je hrvaški bogoslovni profesor dr. Barac. Pripovedoval mi je, da srbski inteligenti, ki žive v Parizu, trdijo: »vero moramo imeti, katoliška je boljša od pravoslavne, toda papež je proti nam«. Za hrvaški kler je rekel: »mnogi so nevredni, naj le odpadejo, pa bodo samo dobri ostali in bodo lep vzgled pravoslavnim in tako pripravljali pot do vsestransko zaželjene unije«.

V PARIZU.

(Članek prevzv. g. knezoškofa objavljen v »Slovenca« 8. junija 1919.)

Gotovo usrežem vsem, ako na kratko opišem svoje vtise v Parizu, kamor smo zastopniki vseh treh naših organiziranih strank pohiteli, da v imenu vsega ljudstva podpremo prizadevanje naše delegacije v obupni borbi za naravne pravice našega naroda.

I.

Prišel sem v dotiko ne le z vsemi delegati naše države, posebno z gospodom Zolgerjem in Ribafem, ampak tudi z mlajšimi našimi inteligenti. Iz vseh poročil sem se prepričal o dveh važnih okoliščinah.

Najpoprej sem uvidel, da kljub izrednim oviram deluje naša delegacija naporno in primerno zapletenemu položaju, ki se vsak dan spreminja. Končno veljavno sklepa namreč svet četvorice: Wilson, Clemenceau, Lloyd George in Orlando, ali pa svet trojice, kadar se laški zastopnik seje ne udeleži. Ta svet nima nobene službene zveze z našo delegacijo, tudi j o svojih namerah in sklepih nikdar nič ne poroča; le v par vprašanjih je dopustil ustmenno poročilo naših delegatov. O namerah in sklepih zvedo naši edino le iz časopisov in po dobrih prijateljih v pisarnah dotičnih gospodov. Zato pa vedno na vse to pazijo in odločujejo poizvedbam primerne korake. Karkoli se našim slovenskim delegatom naši ljubljanski odposlanci svetovali, naj bi storili, o vsem je dr. Zolger mogel zatrditi, da so vse to že poskusili ne le enkrat, ampak že večkrat. Ko smo minulo sredo imeli obsežno razpravo, kateri smo bili povabljeni mi, pa tudi ognje-

viti mlajši gospodje, ki so v stiku z delegacijo, je po natančnem in obsežnem poročilu dr. Zolgerja predsednik naše vlade dr. Brejce z odobravanjem vseh očitno priznal, da so naši delegatje zares storili vse, karkoli so storiti mogli in smo od njih pričakovali.

Ob tej priliki smo se pa tudi prepričali, kako dr. Zolger vestno in naporno deluje, kako vsestransko obvlada prav vsa vprašanja in kako temeljito in zgovorno jih tudi zasopa. Z njim sodeluje uspešno dr. Ribač. V stiku z obema in obema v pomoč je pa še precejšnje število mladih inteligentnih mož, ki so za obrambo naših pravic že marsikaj pretrpeli, pa zato nestrpno čakajo čim boljših uspehov in umevno tudi včasih malo pogodrnjajo na delegate, ki ne morejo doseči, kar oni iz dna duše žele. Nameravamo oster protest zoper krivice, ki se nam gode in poskusili bomo tudi vso francosko javnost v tem pravcu spodbuditi in zanimati.

Drugič sem bil kar nekako presenečen, ko sem se prepričal, kako se čutijo kakor eno telo prav vsi delegati, Pašić in Vesnić, Trumbić in Zolger. Dozvedalo se je, kakor da se Pašić in Trumbić ne zavzemata za težnje in pravice Slovencev in jih nekako prodajata v svojo plemensko korist. Toda to je le dozdevno, k večjemu bi se moglo to trditi le v neklih vprašanjih, o katerih je posebno Trumbić, živ več let med odločilnimi ameriškimi, angleškimi in francoskimi krogi dobro vedel, da je vsako prizadevanje zastonj, pa je bil zato njun nastop nekoliko manj odločen. Tudi sem slišal govoriti Pašića o našem edinstvu; govoril je vneto, vse besede so mu prihajale iz globočine srca. In ko smo v četrtek 5. junija bili pri Wilsonu, je zatrdil, da je dan poprej ravno te slovenske težnje poldrugo uro z vneto in s posebnim poudarkom pred svetom četvorice branil g. Vesnić v imenu vse delegacije.

II.

V Pariz smo bili povabljeni posebno radi Koroške. In zares položaj je bil obupen. Nekoliko pred našim prihodom je svet četvorice, kateri je sedaj najvišje razsodišče in sklepa končno veljavno, ugotovil nam skrajno krivičen sklep o mejah Jugoslavije napram Nemški Avstriji in Mažarski. Naši delegati so s posebno spretnim nastopom dosegli nenavaden uspeh: revizijo dotičnega sklepa. Po tej reviziji so se meje v Prekmurju in na Štajerskem še dosti ugodno določile. Le Koroška je bila še v nevarnosti in z njo precejšen del Kranjske. Tak je bil položaj pri našem prihodu v Pariz.

Mi smo pod jako spretnim vodstvom našega deželnega predsednika dr. Brejca obiskali najbolj ugledne in vplivne ameriškanske moze. Dr. Brejce je pri vseh kaj zgovorno in razvidno slišal krivice, ki se nam gode, posebno one na Koroškem. Uspešno je poudarjal, da nam bo sedaj mnogo slabše, kakor pod Avstrijo: bili smo, akoravno razkosani in ilačeni, vsaj v eni državi, sedaj nas pa hočejo razkosati med štiri države. Pretresljivo je bilo, ko je pri Wilsonu začel obrambo z besedami: »Ave, Wilson, morituri te salutante — »Zdravo, Wilson, umirajoči Te pozdravljajo.«

Prve vesti, da se koroško vprašanje začneja bolj ugodno razvijati, smo dobili ravno na dan Vnebohoda, ko je bil v naši škofiji molitveni dan. Boj se je sukal za kotlino celovško; položaj se je menjaval vsak dan. Z odločnim nastopom je naša delegacija dosegla uspeh, da se v točkah, izročenih 2. junija zastopnikom Nemške Avstrije, niso še imenovala meje, ki bodo na Koroškem med Avstrijo in Jugoslavijo. Naša delegacija je svoje predloge in zahteve predložila svetu četverice skoraj gotovo včeraj.

Danes po prihodu iz Pariza čitam v »Slovenecu«, da so naše čete zavzele Celovec in Gosposvetsko polje. To dejstvo bo pa položaj za pet znatno spremenilo in upam, da v prilgi Jugoslaviji, ker enenta navadno računa z 4. vršenimi dejanji.

Tudi o naših mejah na zahodu se v Parizu živahno razpravlja. Srečni rešitvi je na poti londonski pakt, po katerem izgubimo vso Istro, vso Goriško in nekaj Kranjske, posebno Vipavo, ne pa Idrije in Bohinja. Angleška in Francoska to pogodbo obžalujeta, vendar jo morata držati, Wilson je ne pripozna, vendar jo mora spoštovati in je zato predložil kompromisno črto, ki gre v Istri ob Raši preko Učke na Nanos in na Julijske planine. Lah pa te črte ne marajo in zahtevajo še več, kakor jiu londonska pogodba daje. Wilson od svoje črte ne odstopi. Lah pa tudi ne popuste. Vrše se

pagajanja; posredujejo Amerikanci in Franczi. Naša delegacija uporablja vsa mogoča sredstva, da reši, kar največ more. Izid je še popolnoma negotov.

Naj bo izid kakršenkoli, naša država bo morala kljub težkim izgubam mirovno pogodbo vendarle podpisati. Ta podpis bo prvo javnopravno priznanje naše države SHS. Razgovarjali smo se nekateri o zahtevi, da naj naša država podpis odreče. Toda posledice? Ako ne bi podpisala mirovne pogodbe, bi bila v vojnem stanju z Italijo in z drugimi sovražnimi državami, ki so okoli nje. Podpisati mora. Toda, ali naj podpišeta tudi hrvaški in slovenski delegat? Med starejšimi in mlajšimi gospodi je z ozirom na okolnosti in na prenevarne posledice prevladalo mnenje, da morata podpisati, akoravno s krvavečim srcem. Ako ne bi podpisala, bi se razdrlo naše zedinjenje in mi Slovenci z Dalmatinci bi bili zaželen plen našega sosedu na zapadu. O tem prevažnem vprašanju smo se privatno razgovarjali. Kaj bo sklenila država, kaj hrvaški in slovenski delegati, tega pač ne vemo. Gotovo bodo nastopili tako, kakor bodo po danih okolnostih spoznali, da je najbolj koristno za celokupno državo. Blagor celokupne države se mora staviti nad želje posameznih strank.

III.

V Parizu sem obiskal ondočnega kardinala. Za naše jugoslovanske zadeve se je močno

Dr. Edvard Beneš, zunanji minister Češkoslovaške republike.

Ob desetletnici Jugoslavije

Deset let povojnega razvoja zedinjenega kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, kakor se pojavlja v objektivnih sodbah povojne zgodovine, zasluži respekt. Malo katere država je v svetovni vojni doprinesla sorazmerno toliko človeških in materialnih žrtv in malo katere je stopila v svoje novo življenje v tem smislu s tako reškimi ranami kakor Jugoslavija, preko ozemlja katere je nekočkrat divjala vojna furija, zapuščajoč strašne in grozne spomine. Da je Jugoslavija prebolela vse te rane in da je z nezlomljivo energijo ne samo položila temelje svojemu zedinjenju, marveč da je uspela in z razmeroma brzim tempom uredila vse izredne vojne in povojne razmere in se konsolidirala gospodarsko, finančno in kulturno, je to v resnici samo dokaz zdrave energije naroda in čvrstih temeljev nujne državne eksistence. Na tej sodbi morejo komaj kaj menjati pritžbe in prehodne notranje krize. Jugoslovanska država, enotna in močna, je kategoričen imperativ evropske politike, je važen faktor in garancija za mir v novi srednji Evropi, kakor tudi za mir na povojnem Balkanu. Vem, da tako razumevajo vsi deli te države.

Solidarnost s Češkoslovaško je na obeh straneh zadeva srca in razuma; ta solidarnost ne izvira samo iz čutov plemenske sorodnosti, marveč tudi iz interesov, ki koreninijo v skupni borbi v avstro-ogrski preteklosti, v skupnem odporu in v skupnem delu pri graditvi nove osrednje Evrope. A izvira isto tako tudi iz skupne ideje demokratične in miroljubne orientacije. Zato nikdar ne dvomim o trajnosti in bodočnosti te solidarnosti. Je čvrsta in bo vedno čvrsta. Politično sodelovanje v Mali antanti je eden od pojavov te solidarnosti, ki se seveda kaže tudi v gospodarskem in kulturnem sodelovanju. Mislim, da bi ravno v teh smereh mogli in morali pokazati še bolj globoko in širšo iniciativo. V zunanji politiki nas stalno družijo zunanje razmere in dogodki, v gospodarskem in kulturnem življenju pa moramo sami v interesu svojih dr-

Hermann Wendel, Frankfurt o. M.:

Jugoslovani in Nemci

Priobčujemo članek znanega prijatelja Jugoslavije g. Wendla. Njegova izvajanja o jugoslovanskem-nemškem zblizanju so toliko bolj zanimiva, ker predstavljajo mišljenje zmernih nemških krogov.

1828.

L. 1828 je doseglo navdušenje Nemcev za novoodkrite Jugoslovane in njihovo narodno pesništvo svoj višek. Goethe, Jakob Grimm, Wilhelm v. Humboldt so utirali pot temu navdušenju. Grimm pravi o srbskih narodnih narodnih pesmih, da se morajo nemške narodne pesmi pred njimi skriti, in Goethe je L. 1828 pod naslovom »Srbska poezija« objavil zadnji v celi vrsti pohvalnih razprav o srbskih narodnih pesnitvah. V predidocih letih so se nemški prevodi takih pesnitev na gosto vrstili: V letih 1825. in 1826. dva zvezka »Srbskih narodnih pesmi« Talojeve, L. 1826 Weselyjeve »Srbske ženitovanske pesmi«, L. 1827 Götzeve »Srbske narodne pesmi in junaške pravljice« Wilhelma Gerharda.

L. 1828 se odpravlja tudi pruski gardni poročnik Otto v. Pirsch na potovanje, ki ga vede prihodnje leto križema po nepreiskani Srbiji Miloša Obrenovića; v dveh debelih zvezkih: »Potovanje po Srbiji«, poroča L. 1830. Nemcem na simpatičen način o mladi državi L. 1828. je dovršil svoje zgodovinsko delo »Srbska revolucija«, ki jo je spisal po podatkih Vuka Karadžića, tudi Leopold Ranke; izšlo je L. 1829 in z genijalno bistrovidnostjo oznanilo, da je »raja postala narod«.

Pa tudi tam, kjer se jugoslovansko jezikovno in plemensko ozemlje neposredno dotikata,

zanimal, posebno za razmerje med katoličani in pravoslavni. V politiko nič ne posega; pa saj na Francoskem ni nobene strogo katoliške stranke. Omenim, da se na Francoskem krščansko življenje vedno lepše razvija. Ljudstvo se škofov in duhovnikov oklepa po vojni bolj, kot pred vojno. Ob nedeljah so cerkve polne vernega ljudstva, Svete zakramente prejemajo pogostokrat verniki vseh stanov, od najvišjega do najnižjega. Država je cerkvi premoženje s silo vzela. Kardinal stanuje v najeti hiši. Kljub temu nasilnemu ropu ima cerkev toliko vsakdanjih prispevkov, da more dosti lahko vzdrževati cerkve, zavode in duhovnike. Med posameznimi župnijami in škofijami vlada prava krščanska skupnost: bogatejši pomagajo bolj siromašnim.

Obiskal sem tudi slovečega maršala Focha (Foša). Opazil sem, da je o naših razmerah, težnjah in pravicah natanko poučen. Ko smo govorili o njegovih zmagah, je z eno roko pokazal proti nebu rekoč: Bogu, edino Njemu, vsa čast in hvala! On in žena sta oba prava katoličana, lep zgled vsem stanovom. Ko ga je poklical Clemenceau, da mu izroči vrhovno poveljstvo, mu je rekel: morda se motite nad menoj, ker sem odločen katoličan. Clemenceau, zagrižen sovražnik katoliške Cerkve, mu je odgovoril: poklical sem Vas ne glede na Vaše versko prepričanje, ampak glede na Vaše vojaško-strategične talente.

marckovo željo in po njegovi volji zapečatil razdelitev Balkanskega polotoka v avstrijsko in rusko »interesno sfero«. Srbija je ležala v avstrijskem vplivnem pasu in nemška država je posledj postala porok za vse ces. in kr. zahrbtosti in zvijače proti Srbom.

Toda tudi ponemčevalna politika v notranjosti habsburške države ima svoje moralno kritje v Nemčiji. V Berlinu odobrajajo kimajo besedam grofa Auersperga — prejšnjega Anastazija Grūna — v deželnem zboru v Ljubljani, ki postanejo pravec za vsestransko zgrešeno taktiko proti Slovincem: »Kranjsko leži z velikim delom Avstrije in posebno s celo etnografsko slovensko skupino na nemškem kulturnem ozemlju; njegova izobrazba namreč uspeva pod vplivom nemškega duha, nemške izobrazbe. Tako je bilo in je, in če Bog da, naj tako tudi ostane.«

Ni trajalo dolgo in nemškemu imperializmu so veljali Srbi kot ovira na poti v Bagdad in Slovenci kot ograja na poti proti Jadranu.

Jugoslovani? »Läusevölker!« (Ušivi narodi!)

1928.

Sub specie aeternitatis se je tudi nad habsburštvom izkazala resničnost stare besede. Nubila est — transit! »Staročastitljivi« dunajski sistem je imel ravno še toliko moči, da je zanetil svetovni požar, nato pa se je zrušil. Na njegovih razvalinah se sedaj deset let dviga jugoslovanska narodna država, Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. V Nemčiji so bili izprva presenečeni nad novo tvorbo in tod in tam pripravljeni, soditi to umetno tvorbo zaveznikov kot hitro minljivo.

Ko so se pa z njo pobliže pečali, so — po sto letih — Jugoslovane nanovo odkrili. Kaj, »ušivi narod?« Nasprotno! Umen, krepak, samozavesten, stremljiv narod z lastnimi znatnimi deli za svetovno zgodovino in svetovno kulturo! Nekaj kakor navdušenje iz dni Götthea, Grimma in Humboldta se je zbudilo. Nemški turisti se srečni in očarani vsipajo zlasti na solne obale Adrije jugoslovanske znanstvenike in gospodarje v Nemčiji priručno sprejemajo, nemški dijaki prihajajo na priateljski obisk v Belgrad, jugoslovanski dijaki se vnemajo na nemških visokih šolah, nemški publicisti polagajo na grob neznane vojaka na Avali venec z napisom: »Najhrabrejšemu in najbolji viteškemu sovražniku, ki smo ga kdaj srečali«, zaprejški visokošolci demonstrirajo proti italijanskim nasiljem in izjavljajo nemškemu dijaštvu na innsbrški univerzi brzolavno svoje prepričanje, »da se bomo našli v skupnem boju za načela človeških pravic« — z eno besedo: tisoč družabnih in kulturnih, gospodarskih in političnih niti se prede na to in na ono stran.

Toda ravno Nemec, ki preži Jugoslovana čisto iskreno roko, z holestjo čuje, da nemška manišina tako v Sloveniji kakor tudi v Vojvodini ne neha tožiti nad omejevanjem njenih kulturnih pravic, in z nevoljo opozuje, da se njegovim so-plemenikom v državi SHS dejansko odreka celo narodno-kulturni eksistenčni minimum. Nemški demokrat in pacifist, ki ve, da bi priključitev Avstrije nemški republiki demokratične in pacifistične težnje Nemčije le ojačila, ne razume strahu posebno v Sloveniji; od trenutkom, ko bi črnordeč-zlata zastava zapla olala na karavanških vratih. »Pritisk na jugovzhode«, »pritisk na Adrijo« je mrtev in pol pan.

Jugoslovani in Nemci so po naravi, po legi svojega naselniškega ozemlja sosedje. Jugoslovani in Nemci so na tisoč načinov navezani drug na drugega in zato na dobro medsebojno sosedstvo. Jugoslovani in Nemci naj bi tedaj odstranili vsak kamen izpotike, ki jih ovira, da bi si bili najboljši sosedje, potem more biti poglavje za prihodnjih petdeset let zelo kratko:

1978.

Jugoslovani in Nemci iskreni prijatelji!

**Danes vsi na
novinarski
koncert**

Dosegli smo v tej smeri že mnoge važne uspehe v prvem desetletju. Verujem pa, da bo v drugem moralo in bo še bolj napredovalo, posebno, kadar bo Jugoslavija — kar ji toplo želim — rešila svoja notranja vprašanja in bo vse svoje sile posvetila trajnemu srednjeevropskemu in balkanskemu sodelovanju.

Hvaležen sem usodi, ki mi je dala možnost vseh teh deset let delati s svojimi jugoslovanskimi prijatelji, s poedinimi vladami in ministri za zunanje zadeve v polni osebi vdanosti in prijateljstvu za skupno blagostanje obeh naših držav.

Kak srečni smo mi brati,
In schöner Steiermark!
Nam hudra ni se bati,
Die Einheit macht uns stark.

1878.

Črta nemško-jugoslovanskih odnošajev pada. Namesto navdušenja za Jugoslovane, prevladuje v Nemčiji nepoznavanje in omalovaževanje. Laza K. Lazarevič, znameniti kasnejši srbski pisatelj, studira ta leta v Berlinu in nemški dijaki, ki so dobro podkovani v grščini in latinščini, ga sprašujejo, če leži Srbija v Mali Aziji in se čudijo, ko jim pove, »da tudi mi pijemo kravje mleko in gnetemo kruh kakor oni, da imamo celo gledišče in smo kristjani.« In par let nato trdi Paul Dehn, da so si Slovenci od L. 1850 dalje »s pomočjo ruskih-srbskih in hrvatskih besed ustvarili novoslovanski jezik.«

Knjiga, v kateri se nahaja ta cvetoča bedastoča, se imenuje »Deutschland nach Osten!« (Nemčija na vzhod!) in izdaja že s svojim naslovom geslo novega imperialističnega rodu v Nemčiji. Leta 1878 je berlinski kongres na Bis-

Dr. Lazar Markovič, minister n. r.:

**Ustavni problem
ob desetletnici**

Ustavno vprašanje v naši zedinjeni domovini, na dan desetletnice ustanovitve države Srbov, Hrvatov in Slovencev, se znova pojavlja in to v tako ostri in težki obliki, da so mnogi krogi resno v skrbeh za bodoči razvoj pri nas. V kolikor pa se to vprašanje zdi bolj resno in kritično, v toliko večja je naša dolžnost, da mirno in trezno ocenjujemo to krizo v odnosih med Srbi in Hrvati in da ne zaidemo na pota, na katera bi nas hoteli speljati ekstremni elementi. Grozen je zločin Puniše Račića, vendar pa je to kriminalno dejanje poedince, katero ne sme in ne more biti merodajno za vso državno politiko velikega naroda. Srbi, Hrvati in Slovenci so po svojem geografskem položaju in po svoji notranji moči velik narod. Njihova usoda je v njihovih rokah. Deset let se je gradilo na temelju edinstva in te zgradbe ne more in ne sme oslabiliti, kaj šele, da bi jo sedaj moglo zrušiti krvavo dejanje enega človeka. V teh desetih letih se je grešilo in mnogo se je napravilo narobe, delalo pa se je tudi pozitivno in konstruktivno. Uspehi tega dela so vidni ravno na polju državne ureditve in državne organizacije. Če primerjamo stanje, ki je vladalo v naši državi ob zedinjenju, z današnjim stanjem, vidimo povsod v državnem in narodnem življenju nevdomen napredek, večji red, večje blagostanje, okrepitev državne moči, zvišanje ugleda kraljevine in mnogo drugih stvari, ki so pred desetimi leti bile v stanju kaosa, ki pa so danes urejene in speljane v normalni tok. Morda bi se mogel doseči še večji napredek, če bi se vodila boljša in pametnejša politika; vendar je že to, kar se je storilo samo v desetih letih skupnega življenja, značilno in veliko. O tem imamo priznanja vseh objektivnih tujih opazovalcev in to je dejstvo, ki ga nihče ne more zanikati.

V čisto narodnostnem oziru pa smo dočakali obletnico v znamenju nesloge, nespoznanja in borbe med Srbi in Hrvati. To dejstvo je tem žalostnejše, ker se je šele pred tremi leti tako od srbske kakor od hrvatske strani napravil resen poizkus, da bi se razmerje med Srbi in Hrvati uredilo s sodelovanjem obojih pri ureditvi in razvoju države, a praktičnim izvajanjem srbsko-hrvatske solidarnosti na temelju veljavne ustave in v okviru unitaristične države. Srbsko-hrvatski sporazum, sklenjen 1. 1925, med Narodno radikalno stranko in Hrvatsko seljaško stranko, naj bi glasom izjav, ki jih je eden od njegovih ustvariteljev, pokojni St. Radič, podal v Narodni skupščini, ustvaril nove vidike in nove pravice v notranji politiki naše države. Za vpoštevanje vseh upravičenih hrvatskih interesov naj bi jamčili Hrvati sami. Njihovo sodelovanje v vladi naj bi se sankcioniralo kot trajna in nespreneljiva politika najmočnejše srbske in najmočnejše hrvatske stranke. K temu sporazumu bi logično morala pristopiti tudi Slovenska ljudska stranka. — In tako bi vsa notranja politika dobila čvrstjšo in solidnejšo podlago. S tem bi se napravil konec vsakemu plemenskem razdor in odstranjena bi bila hrvatska bojazen pred majorizacijo in hegemonijo. Sporazum iz 1. 1925 pa se ni dolgo držal — po krivdi ene in druge strani in mesto srbsko-hrvatske koalicije, ki bi se morala razširiti z vstopom Slovenske ljudske stranke, je prišlo do koalicije radikalov in demokratov, v katero sta s svojimi strankami vstopila gg. dr. Korošec in Spaho, dočim so Hrvati odšli v opozicijo.

Od oktobra lanskega leta do 20. junija letos, so Hrvati vodili parlamentarno opozicijo kot ena stranka in so celo svojo borbo in taktiko uravnavali v tem pravcu, trudeč se, da kot parlamentarna skupina dosežejo svoj cilj. To se vidi iz njihove zveze z g. Svetozarjem Pribičevićem. Iz naporov, da z g. Davidovićem in demokratami napravijo blok proti radikalom in iz poskusa, da pride do koncentracijske vlade, v kateri bi oni igrali pretežno vlogo. Ko so vsi ti poskusi brezuspešno končali, so pričeli Hrvati z obstrukcijo, kar je izrazilo v parlamentu borbo in ustvarilo atmosfero, v kateri so se odigrali strašni dogodki 20. junija. Od tega dne, posebno pa po smrti Stjepana Radiča, so Hrvati popolnoma izpremenili svoje stališče. Sedaj hočejo voditi borbo kot narod, ne pa kot stranka. Cilj njihove borbe, po izjavah njihovih voditeljev, ni več v ustvarjanju parlamentarnih kombinacij, ki

Ves narod praznuje 1. december

Belgrad, 30. nov. (Tel. »Slov.«) Belgrad je v najsvetanejšem pričakovanju 1. decembra, ko praznuje naša kraljevina desetletnico političnega zedinjenja. Prestolnica živi v pričakovanju, da se mora narod v narodni državi v vsakem oziru popolnoma razviti in da mu je v narodni državi zagotovljena lepa bodočnost. Notranjepolitični spori so le mimoidočege pomena. Zato vlada v prestolici duh, da bi se politični voditelji zavedali pomembnosti dne ki ga ne praznuje ne vlada ne opozicija, ampak državljani s kraljem in državo.

Tega samo ob sebi razumljivega razpoloženja ne more spraviti v nasprotno smer nobena umetna prepoved, ker se množice nagonsko zavedajo svoje pripadnosti k narodni državi. Tudi politična javnost je mogla to dejstvo z veseljem ugotoviti. Različna narodna društva, katerih člani so kot politični volilci sicer člani KDK, so šla preko prepovedi, da se bojkotira 1. december in so si sama izbrala spored za čim slovesnejšo proslavo. Lahko rečemo, da se je združeni jugoslovanski narod našel ob desetletnici naše države v eni misli, kako se v bodoče izogniti napakam prvih deset let, da bo druga desetletnica v plodonosnejši blagor.

Za politične pristaše Slovenske ljudske stranke je desetletnica kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev dokument strankine državotvornosti. V prvi vladi in še pred njo je bila Slovenska ljudska stranka na državnem delu. Bila je v Protičevi vladi zastopana po dr. A. Korošcu kot podpredsedniku, ob desetletnici pa kot predsedniku osrednje vlade. Vsak, kdor ljubi državo, je v tej debi spoznal ljudsko in državotvorno delo Slovenske ljudske stranke. Ni dvoma, da bo tudi v bodočem desetletju imela država ravno v Slovenski ljudski stranki najkrepkejšo oporo.

Slovenska ljudska stranka se danes pridružuje splošnemu klicu vsega naroda in kliče: Živio Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander! Bog čuvaj našo domovino v vernih rokah poštenih in ljudskih politikov!

Boj za novi šolski zakon**Stališče Jugoslovanskega kluba zmaguje**

Belgrad, 30. nov. (Tel. »Slov.«) Šolsko vprašanje vedno živahneje zanima široko javnost. V debati v odseku se že opaža stališče, ki ga zavzema k načrtu posamezni klubi. Načrtu Jugoslovanskega kluba se približujejo tudi radikalni. Deputacije iz notranjosti države so zelo številne. O nemškem klubu se trdi, da je razpredel zelo živahno agitacijo, ne samo v notranjosti, ampak tudi v inozemstvu. Pozornost je vzbudilo, da so skoro istočasno izšli članki v nemških listih naše države, Avstrije in Nemčije.

V zvezi s šolskim zakonom se vrstijo obiski za obiski. Danes je zaznamovati obisk arhierijske sinode, nato vladike upravnega sveta pravoslavne cerkve pri predsedniku vlade dr. Korošču. Oba visoka obiska in razgovori so bili v zvezi s šolskim zakonom.

Danes se je vršila seja odbora za ljudsko-šolski zakon. Prvi je govoril radikal, predsednik odbora, profesor Milan Kostić. Izjavil je, da je izenačenje šolske zakonodaje potrebno in da je treba šole prilagoditi novim ljudskim razmeram. S tem se mora spremeniti vloga učiteljstva, kar pomenja depolitizacijo šole. Glede narodnih manjšin je mnenja, da je treba sprejeti dr. Krafčova načela. Laična šola bi bila mogoča v Srbiji. V sedanji državi nam je ne dopušča razmere. Niti katoličani, niti muslimani, niti protestanti je nočejo. Zato tudi pravoslavna cerkev ne sme biti zastopljena. Radi tega hočemo, da učijo verouk v šoli tudi pravoslavni duhovniki. To smo dolžni storiti iz ljubezni do svoje vere in iz spoštovanja do svojih duhovnikov.

Milan Kostić je predsednik šolskega odseka in ugleden član radikalnega kluba. Po poklicu je srednješolski ravnatelj v Pančevu.

Nato je poslanec Kremžar kratko izjavil, da za šolski načrt kot tak ni mogel glasovati, da

bi zagotovile Hrvatom vpliv na tok državnih poslov, marveč je cilj te borbe — vsaj v kolikor je dosedaj preciziran — da se celo vprašanje formiranja jugoslovanske države ponovno vzame v presojo, da se razveljavi vse in da se gre preko vsega onega, kar se je uredilo in storilo v prvih desetih letih edinstva in da se v bodoče na temelju nekega dualizma ali trilateralizma, ali v skrajnem slučaju vsaj na temelju pravega federalizma, organizira in upravlja narod Srbov, Hrvatov in Slovencev. Da bi opravičili to zahtevo, Hrvati ne nastopajo več kot stranka, marveč kot predstavniki posebnega naroda. Idejo o srbsko-hrvatskem edinstvu so opustili — vsaj tako pravijo glavni predstavniki Hrvatov — in za temelj so vzeli protivno teorijo, da so Srbi in Hrvati dva posebna naroda. Na tem temelju hočejo v Zagrebu voditi borbo za hrvatska prava in za hrvatsko ravnopravnost. Za parolo jim služi zločin Puniše Račića.

Dve predhodni opombi sta potrebni nasproti tako postavljenemu problemu. Predvsem ni ugotovljena nobena legitična zveza med zločinom od 20. junija in vprašanjem državne ureditve. Naj je še tako težak in strašen za Hrvate dogodek 20. junija v Narodni skupščini, to ni razlog, da se zahteva nova državna ureditev, ki nima s takimi dogodki niti zveze niti ni sigurno, da bi ta nova državna ureditev odgovarjala pravi interesom Hrvatov in onemogočala spore. Z drugimi besedami, za reorganizacijo države in državne ureditve je potrebno postaviti razloge, ki bi bili utemeljeni na potrebah in interesih ljudstva, razlogi, ki bi objektivno bili upravičeni in ki bi odgovarjali vsaj v gotovi meri tudi interesom ostalih delov države in narodne skupnosti. To se seveda razume, če hrvatski elementi ne zahtevajo popolne izločitve Hrvatov in onemogočala spore. Z drugimi besedami, če bi namreč hrvatski politiki iz KDK zahtevali razdelitev našega naroda in organiziranje države ne na temelju edinstva, marveč na temelju treh posebnih narodov, potem sploh ne bi moglo biti nikakega sporazuma.

Druga opomba se tiče položaja Srbov v sami Hrvatski. Če se podčrta ideja o poseb-

pa bo glasoval za prehod v podrobno debato, in sicer pod pogojem, ki ga je minister Grol navedel, da so točke glede verskega pouka zasebnih šol, obremenitve občin, soodločevanja starišev šolskih odborov, predmet sporazuma v odseku in da minister ne vztraja na predlogu, kakor ga je izdelala komisija.

Na izvajanja posameznih govornikov je odgovarjal minister Grol. Največ je govoril o manjšinskem šolstvu. Na Kremžarjeva izvajanja je omenil, da sprejema njegovo stališče, da bodo imeli šolski odbori večji delokrog.

**Skupščinsko predsedstvo
pri kralju**

Belgrad, 30. nov. (Tel. »Slov.«) Danes od pol 12 do pol 1 je bilo v avdienci pri Nj. Vel. kralju skupščinsko predsedstvo. Od Jugoslovanskega kluba je bil prvi tajnik Bedjanič. Nj. Vel. kralj se je zanimal za delo v narodni skupščini. S člani se je razgovarjal posebno o zakonu o razdeljevanju kmetov. Živahno se je zanimal za gospodarske razmere kmečkega prebivalstva. Izredno ljubezniv je bil Nj. Vel. kralj s skupščinskim tajnikom Bedjaničem, ki mu je v daljšem razgovoru obrazložil slovenske kmečke razmere. Natančno mu je obrazložil vlogo slovenskega zadružništva in slovenske duhovščine. Nj. Vel. kralj je vprašal Bedjaniča, katere kraje zastopa in ko mu je odgovoril, da zastopa tudi del Koroške, je prišel razgovor tudi na Koroško, za katero je Nj. Vel. kralj kazal veliko zanimanje. Tajnika je s posebnim zanimanjem poslušal o razmerah kmečkega prebivalstva na jugoslovanskem Kercskem Skupščinsko predsedstvo pa je poročalo Nj. Vel. kralju o tekočih poslih skupščine.

nem hrvatskem narodu, kot glavna podlaga za borbo proti obstoječi državni ureditvi, ostaja odprto vprašanje o Srbih na Hrvatskem, ki so v polnem soglasju s Hrvati, kadar se država organizira na principu srbsko-hrvatskega edinstva, ki pa se tako rekoč avtomatično javijo in postavijo proti Hrvatom, kadar se naglašava hrvatstvo kot glavni povod za borbo. Problem je toliko značilnejši, ker je dosedanji voditelj Srbov na Hrvatskem g. Svetozar Pribičević objasnjeval in razlagal svoje sodelovanje z Radičem in Radičevci s skupnostjo interesov Srbov in Hrvatov, ne pa kot potrebo ustvaritve hrvatske države, pa če tudi samo v okviru federalne države. Potrebno je torej, da se to vprašanje jasno razčisti, da ne bi bilo niti malo dvoma o tem, kaj se hoče. Kolikor mi poznamo razpoloženje Srbov v Hrvatski, si je težko predstavljati, da bodo Srbi na Hrvatskem pod takimi okolišnostmi, ko se želi in naglašava potreba izločitve Hrvatov in hrvatske države, navdušeni za tako politiko. Sicer pa se niti sam g. Svetozar Pribičević ni v tem vprašanju izjasnil. Vse njegove formule, bilo za borbo bilo za sporazum, so še vedno daleč od ideje posebne hrvatske države. Na drugi strani pa hrvatski voditelji izjavljajo, da so solidarni z g. Pribičevićem, on pa izjavlja, da soglašja z g. Mačkovićem in njegovimi tovariši. Položaj torej ni jasen in si ni mogoče priti na jasno glede bodočnosti.

Retrospektiven pogled v preteklost v vprašanjih državne ureditve in državne uprave ugotavlja ravno ono, kar ni vseh niti hrvatskim niti srbskim ekstremistom. Ideologija in nacionalna baza edinstva so dobre in pravilne in v skladu z vsemi bistvenimi interesi celote in njenih delov. Praksa pa, izvajana na tem temelju, je zelo čisto bila pomamljiva, površna, brezbržna in pa nerazumna. Prakso je treba popraviti, da bi se v drugem desetletju zedinjenja z boljšim razpoloženjem in z večjo radostjo slavil dan svobode in edinstva, ki je največje dobro vsakega naroda, ker se v svobodi in edinstvu zrcali in izraža naše življenje.

Jovan J. Jovanović, minister n. r.:

**Težka posledica hrvatske
abstinence**

Velika, pravzaprav temeljna pogreška je bila, da so bili odsotni Hrvati 1. 1921, da so abstinerili takrat, ko se je delalo na naši ustavi. Če bi Hrvati takrat sodelovali v ustavotvorni skupščini, ne bi bila država niti tako centralistično urejena niti bi nas bil pretrani centralizem pripeljal do sedanjega stanja. — naša država bi imela drugo ustavo, drugo notranjo ureditev in prav gotovo tudi mnogo boljše administracijo od današnje.

To notranjo ureditev moramo popravljati, o novi, ki se naj dovrši, se mora vsestransko in v polni svobodi razpravljati, izdelati za vso državo sporazumno in s pristankom vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev ugotoviti.

Poskus s centralistično ureditvijo je propadel; sedaj moramo poskusiti z drugim. S kakšnim? Praktično življenje bo pokazalo ali je to novo bolje. Najboljša pa je ureditev, ki jo prinaša življenje naroda in ki jo zahtevajo interesi države. Življenje naroda, ne pa politiki, bo imelo poslednjo besedo.

Dr. Ivan Ribar, prvi preds. Nar. skupščine:

Politika edinstva

Unitarizem je bil izhodna točka pri ustanavljanju Demokratske stranke. To načelo se je naglašalo posebno na znanem sestanku demokratov v Sarajevu meseca februarja 1919, pa tudi pozneje pri ustanavljanju Demokratske zajednice kakor tudi pri izdelavi programa Demokratske stranke in na njenih letnih kongresih.

Zasluga demokratske stranke je, da je narodno in državno edinstvo zagotovljeno in deklarirano v naši Vidovdanski ustavi.

Za politiko edinstva, ki je naša državna politika, se Demokratska stranka poteguje ves čas obstoja naše države, bila v vladi ali pa v opoziciji, vedno enako zavestno in lojalno.

Tudi narodni sporazum je samo sredstvo za okrepitev te državne politike.

Danes ob desetletnici zedinjenja slavi naša stranka, dosledna sebi, desetletnico svoje politike edinstva, kateri je zvesta in bo ostala zvesta v interesu naroda in države.

Bolj nego kdaj prej naglašava ravno danes naša stranka to politično linijo, ki mora varovati edinstvenost in nedeljivost države. Na račun edinstva ne smemo delati z nikomur nikakega kompromisa.

Naša politika je tudi jugoslovanska. Hočemo s politiko sporazuma dvigniti jugoslovansko zavest, s pomočjo katere moramo dograditi Jugoslavijo.

Demokratska stranka ima nalogo, da v popolnosti ostvari jugoslovansko kmečko demokracijo, ki naj dosledno in energično brez kompromisa izpelje idejo narodnega in državnega edinstva. Od te politične linije ne sme odstopiti jugoslovanska demokracija.

Ideja edinstva živi v našem narodu. Ta ideja postaja krepkejša kljub vsem neprilikam, ki smo jih preživeli, ki jih preživljamo in ki jih bomo še doživljali v našem državnem življenju.

Ideja edinstva združuje našo državo. In ni je sile, ki bi mogla in smela to idejo uničiti. Čim močnejši bo nasprotni pritisk, tem silnejše se bo ta misel manifestirala. Oni, ki delajo proti njej, bodo naleteli vedno na najkrepkejši odpor.

Demokratska stranka je podredila tej temeljni politični liniji svojo strankarsko taktiko. — Verujemo danes bolj kakor kdaj v moč edinstvene in nedeljive Jugoslavije, v kateri bo živel zadovoljen edinstven jugoslovanski narod.

Demokratski ministri pri predsedniku vlade.

Belgrad, 30. nov. (Tel. »Slov.«) Veliko pozornost je vzbudil obisk demokratskih ministrov z Davidovićem na čelu pri predsedniku vlade dr. Korošču. Posebno obvestilo se o tem obisku ni izdalo. Govorijo, da je obisk v zvezi z demokratskimi zahtevami glede zakonov, ki naj bodo predloženi nar. skupščini. Baje je bilo tudi govora o dalmatinskem agraru in praznovanju 1. decembra z ozirom na splošne politične razmere v državi. Posebej je ministrskega predsednika obiskal namestnik ministra dr. Šumenkovič.

Tuji Interesi

Pod tem naslovom je objavil »Morgenblatt« članek kot odgovor na naš istonaslovni članek. Mnogo bolj pravilno pa bi naslovil »Morgenblatt« svoj članek s »Fremde Wahrheiten«, tako poln neresnic je namreč njegov članek.

Predno obračunamo s temi neresnicami, pa moramo najprej najodločneje zavrniti »Morgenblattove« klevete. Zagrebški list si namreč dovoljuje podtikati nam, da razumevamo mi socialno zaščito le v tem smislu, da bi dobili nekateri naši ljudje dobro plačana upravna mesta. Z vsem ogorčenjem zavračamo to kleveto in če misli »Morgenblatt« v tako provokantnem tonu polemizirati z nami, potem mu bomo odgovorili le s prezirom.

Tudi naj »Morgenblatt« prav nič ne fantazira o naših namerah z nacionalizacijo. Mnogo bolje ko »Morgenblatt« vemo mi, kako zgrešena in škodljiva je bila pri nas nacionalizacija. Toda pri tej »nacionalizaciji« nismo imeli mi svojih prstov poleg, pač pa ljudje, v katerih zaščito piše danes »Morgenblatt«. Mi prav dobro vemo, kaj je in kakšna mora biti prava nacionalizacija in ta bo vedno naš ideal in jo bomo postopoma tudi izvedli. Ne bomo mi slavnati moške za tuje kapitaliste, temveč s svojim slovenskim denarjem hočemo pomagati, da slovenski človek in tukajšnji domačin dobi oblast v podjetjih, ki jih potem vodi, da bodo uspevala podjetja in bo imelo od njih korist tudi slovensko gospodarstvo. Ne bo se to zgodilo že jutri, ker se ne udajamo nobenim iluzijam, toda zgodilo se bo.

In sedaj h tujim resnicam »Morgenblatta«, ki jih je cel koš.

Absolutno ni res, da bi bila slovenska industrija le veja avstrijske. Ogromen del vse tekstilne industrije je nastal pri nas po zlomu Avstrije.

Enako so se tudi skoraj vse druge industrije mogle razviti šele po zlomu Avstrije. Koliko industrij je nastalo samo vsled zaščitne carine, bo menda znano tudi »Morgenblattu«.

Neverjetno drzna trditev je, da bi delale tuje industrije pri nas le 4 in 4 in pol procenti, domače pa z 9 do 14 procentov. Nikdar nismo mislili, da bo »Morgenblatt« naredil tako slab poklon sposobnostim tujih industrijcev. Bila bi v resnici neverjetna blamaža, če tuji industriji dosežejo le štiri procente tam, kjer dosežejo naši ljudje devet in več. Sicer pa »Morgenblatt« sam najboljši ve, kako so se morali na glas krotovati vsi tuji industrialci, ko so čitali o svojem skromnem zaslužku.

Navadna neresnica je, da bi kdo od Slovencev hotel dušiti tujo industrijo. Znamo dobro ceniti vrednost kapitala in vemo tudi, da potrebujemo tuji kapital. Zato smo tudi vedno pripravljeni pustiti tujemu kapitalu potreben zaslužek. Toda odirati se ne damo in tudi ne pustimo izmorgavati našega delavca. Danes pa je neupravičeno dejstvo, da plačuje tuji kapitalist našega delavca dva do trikrat slabše, kakor pa ga plačuje v svoji domovini. Ali misli morda »Morgenblatt« nam natveziti, da dela naš delavec slabše?

Naj ne misli »Morgenblatt« in vsi njegovi patroni, da bodo nam dopovedali, da prihaja k nam tuji kapital le iz idealne ljubezni do nas. So pa tuji industrijski gospodje že tako praktični, da prihajajo k nam samo zato, ker se jim pri nas njih kapital prav dobro obrestuje. Zato si naj »Morgenblatt« lepo prihrani vse govoričanje o revni Sloveniji, ker vsaj za tuje industrije je ta dovolj bogata in je bila že deset in desetletja dolgo.

Ni pa bila Slovenija dovolj bogata za nas, ki smo edini pravi lastniki te zemlje in ki jo edino res ljubimo iz vsega srca in delamo za njen procvit. In da ni bila za nas dovolj bogata, je krivda samo onih tujih gospodov, ki so imeli od naravnega bogastva največji dobiček in ki so ves ta dobiček znesli v tujino. Mi pa hočemo, da ostane ta dobiček v deželi, da ustvarja vedno nova bogastva in da se po tem dvigne vse blagostanje v Sloveniji. Nočemo, da bi bil Slovenec vedno le revež, temveč hočemo, da se bo tudi njemu njegovo delo rentiralo in da bodo tudi naši ljudje prišli na zeleno travco.

Danes pa ne pridejo in ker smo to konstatirali, smo morali konstatirati tudi vzroke, da je standard v Sloveniji tako nizek.

Morda bo sedaj razumel naše stališče tudi »Morgenblatt« in opustil svoje provokantne trditve in svoje tuje resnice. Kajti drugače bo samo še bolj dokazal, da delamo prav, ko se borimo proti tujim interesom.

Belgrajske vesti

Danes se je nadaljeval kongres centrale industrijskih zvez. Curčin je poročal o pravilniku o industrijskih obveznicah. Za njim je poročal o istem vprašanju Stevo Popović. Zanimanje za ta kongres je veliko.

Polmilijski kredit za sodnike v obmejnih krajih je dovoljen.

Občina Jezero pri Cerknici dobi dva milijona za pomoč, ker je skoro vsa nas pogorela do tal.

Orožniškim družinam je dovoljen preduplato v znesku 917.040 Din.

Iz državne službe. Emilija Mlakar je imenovana za supleto injo v Plutju. Dr. Josip Schmidt, okrajni sodnik v Laskem ter Martin Baide, stražniški nadzornik jetnišnice okrajnega sodišča v Mariboru, stapomaknjena v višjo skupino.

Morilec Cena bega ubit

Atentat izvršen med sodno razpravo — Italijanski časnikar ranjen — En porotnik pohanen — Razburjenje v Pragi

Praga, 30. nov. (Tel. »Slov.«) Kakor smo že poročali v današnji številki, se je včeraj začela razprava proti Alcibiadu Bebiji, ki je lani oktobra umoril albanskega poslanika Cena bega v Pragi. Danes ob pol 12 opoldne pa ga je med razpravo neki neznan Albancev ustrelil.

Ko je predsednik sodišča prekinil sejo za četrt ure, se je naenkrat začelo več detonacij in morilec Cena bega Alcibiad Bebi je kravež iz glave padel na tla. Strelji so dosegli tudi korespondenta »Giornale d'Italia« del Vecchia ter ga težko ranil. Vseh prisotnih v sodni dvorani se je polastila panika, zlasti žensk, ki jih je bilo zelo mnogo. Poslopje sodišča je bilo takoj blokirano in atentator na morileca takoj odpeljan v zapor.

Nadalje nam poročajo o tej žaloigri v sodni dvorani še naslednje podrobnosti: V današnji razpravi, ki je trajala poldrugo uro, je atentator Bebi priznal, da je bil najet od albanskega političnega komiteja, ki mu je dal denar in orožje za izvršitev atentata. Nadalje je priznal, da je dobro vedel, da bo v slučaju, če ne umori Cena bega, sam umorjen. Kakor je bilo že svojčas dognano, je moral Bebi lani po zapovedi odpotovati iz Rima v Belgrad, nato pa skozi Dunaj v Prago.

Padlo je vsega skupaj šest strel. Od teh so štirje zadeli Bebija, dva v glavo, dva pa v roko, tako da je bil na mestu mrtve. Dva strela sta pa zadela italijanskega dopisnika, ki se je ravno isti moment dvignil in govoril z italijanskim tolmačem. En strel ga je zadal v pljuča, drugi pa v ključnico. Morilec je hotel pobegniti po estradi, pa so ga prijeli. Kolikor se je desedaj moglo ugotoviti, je morilec uporabljal dum-dum kroglo.

Zaradi histeričnih krikov žena v sodni dvorani so se raznesli glasovi, da je ubita tudi ena žena, toda izkazalo se je, da drugih žrtev ni bilo, razen atentatorja in italijanskega žurnalista. Ranjeni italijanski žurnalist je 40 let star in živi že deset let v Pragi; bil je tudi priložnostni dopisnik »Piccola di Trieste«.

Praga, 30. nov. (Tel. »Slov.«) Na današnji porotni razpravi umorjeni morilec Cena bega Alcibiad Bebi, ki je videti komaj 16 let star, je pa po lastni izpovedi rojen 1908, glasom potnega lista pa 1904, je pri razpravi govoril o svojem življenju, da je ljudsko šolo obiskoval v Elbasanu, ko mu je neki vseučiliški profesor iz Chicaga radi matematičnih sposobnosti omogočil študij v ameriškem »Instituto internazionale di mathematica«. Po triletnem študiju v tem inštitutu je prišel v Rim v »Liceo scientifico«, koder ga je tajen politični odbor odpoklical v Prago, da izvrši umor Bebi je bil pri izpraševanju o tem odboru ino previden. Ko ga je predsednik vprašal, ali ima ta odbor svoj sedež v Rimu, ali so se vršili sestanki v Belgradu, in ali ga je na Dunaju kdo pričakoval,

je vedno odgovoril: »Tega ne smem povedati«. Pripovedoval je, da je bil po žrebu določen, da mora Cena bega na kakikoli način umoriti. Če bi tega ne bil storil, bi bil on sam umorjen. On sam je pri glasovanju v Belgradu glasoval proti umoru Cena Bega, ki je proti vsakemu atentatu, bil pa je preglasovan. O tem dosedaj ni povedal ničesar, ker noče izdati odbora.

Ko je bila po tem zaslišanju razprava prekinjena, se je od prostora za poslušalce prerinil v ospredje pred sodnike neki človek in večkrat ustrelil na Bebija, ki se je takrat razgovarjal s tolmačem in italijanskim časnikarjem Del Vecchio. Dva strela sta zadela Bebija v glavo, ki je bil takoj mrtve. Del Vecchio pa je dobil strel v pljuča. Prenesli so ga takoj v kliniko, na lastno željo pa so ga že popoldne prepeljali na njegovo stanovanje. Med zmešnjavo, ki je nastala po streljih, so pohodili na ga porotnika, kateremu je bila zlomljena roka. Ugotovilo se je, da je atentator leta 1902 v Peči pri Kosovem polju rojeni Žiga Vučitrn, ki je s dvema letoma kot služabnik Gani bega, brata Cena bega, prišel v Prago. Tudi Gani beg je bil popoldne aretiran radi suma, da je s skrivni atentata. Prepričan se je še posrečilo zastopniku lista »Express«, da je imel z njim intervju. Izjavil je, da ga je dogodek silno presunil in da o njem ni prav ničesar vedel. Bebijevo priznanje mu daje zadostno dokazanje, da je postal njegov brat član »Conare« (komite nacionalnih republikancev), ki je imel svoj sedež v Belgradu, Dunaju, Rimu, Brindisiu in Budimpešti. Albanski vladi se navzlic vsemu prizadevanju ni posrečilo, ugotoviti člane tega odbora; on in dr. Orega, zastopnik albanskega pravosodnega ministrstva, ki je tudi prišel z njim v Prago, sta upala, da se bo tekom razprave posrečilo, dobiti natančnejše informacije o tem odboru, katerega vodja je Hasan beg Priština, ki je skupno s Fan Nollijem, kateri se sedaj nahaja v Moskvi, svoječasno dal obsoditi na smrt Ahmedbega Zogua, ko je še živel v Jugoslaviji.

O motivih atentata se širijo samo domneve, po katerih se je pred nekaterimi dnevi vršila v rojstnem mestu Cena Bega Djakovem žalna svečanost po umorjenem Cena begu, katere se je udeležil vse plemo Crnoglavcev, katerih voditelj je bil Cena beg. Z ozirom na predstoječo sodno razpravo je bilo razburjenje silno veliko in je bilo pričakovati, da Bebi, tudi če bi bil pri sodišču oproščen, ne bo mogel uiti krvni osveti. Naglašalo se, da je Gani beg prišel nalašč nalašč v Prago na razpravo, ter se trdi, da je atentatorju Vučitrnu priskrbel redno vstopnico k razpravi, smatra se pa tudi za možno, da je bil Bebi umorjen, da se prepreči, da ne bi podal neprijetnih izpovedi. Gani beg se je baje izjavil: Ta proces škoduje nam veliko več kakor obtoženci; pri razpravi bo izdal stvari, ki so nam skrajno nevarne. On ve mnogo več, kakor nam je ljubo.

Omladina proslavlja

Akademsko omladina, dijaštvo, je sinoči na svoj mladosten način proslavilo današnji jubilej. V meglenem večeru so zagoreli na balkonu univerze lampijončki, okrog pa so se zbrali oni, mladi, ki svoji proslavi.

Manifestacijsko zborovanje je otvoril visokošolec Köstl, predsednik SSLU, vrhovne instance akademske omladine ljubljanske univerze ter v uvodnih besedah povdaril, da gre mladina preko vseh vsakdanjosti z navdušenjem v deseto leto ujedinjenja, z zaupanjem v bodočnost naroda in države. Kot prvi je govoril visokošolec Nedeljković, ki je pokazal na preteklih 10 let ter preko njih v bodočnost, kjer stoji naša Primorska in Koroška, naš Jadran in Solun. Zato vemo za svoje cilje in naloge!

Za njim nas je visokošolec Antan Hribovšek peljal skozi vso davnino, odkar smo prišli v našo lepo domovino, skozi vekove našega življenja in prizadevanj in poskusov, da si ustvarimo enotno veliko narodno državo. Dolgo smo vstajali. Guslarji so peli o lepših dneh in ded je govoril vnukom, naš človek pa je trpel in delal. In preživeli smo graščake in nemško gospodo, turke in janičarje — in vstali smo. Za velikim petkom svetovne vojne je prišla velika nedelja svobode in ujedinjenja. In danes je deset let, kar živimo v narodni državi Slovenci skupno z brati Hrvati in Srbi. Izjavljamo vsemu svetu, da hočemo to svojo svetinjo čuvati z vsemi svojimi močmi. Gomile kosti so nam jo oživotvorile, naša življenja pa ji naj dajo poleta in razcveta v prospeh vseh naših bratov in sestra. Vseh — to zahteva mladina, to hoče ona, sledeč svojim velikim prednikom, verujoč v življensko silo in moč našega naroda. Kot slovenska mladina se zavedamo svoje naloge in odgovornosti v naši skupni jugoslovanski domovini.

Visokošolec Iskra je kot zaključni govornik priključil oni dan našega ujedinjenja, najsvetlejši dan zgodovine jugoslovanskih narodov. S tem dnem smo stopili v polno življenje, da pokažemo svoje zmognosti. Mladina, dijaštvo, to pomni! Zato proslavlja ta jubilej na svoj mladosten način, z vso vero in zaupanjem v bodočnost, ki si jo hočemo zgraditi sami v močni svobodni državi.

Odlikovanja ob desetletnici

Belgrad, 30. nov. (Tel. »Slov.«) Na predlog notranjega ministra je Nj. V. kralj ob priliki desetletnice kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev odlikoval sledeče:

Z redom sv. Save I. razreda Ziko Laziča, pomočnika notranjega ministra.

Z redom sv. Save III. razreda: Dr. Antona Jerovška, predsednika finančnega odseka mariborske občine; dr. Josipa Leskovarja, predsednika mariborskega oblasnega odbora; dr. Marka Natlačenca, predsednika ljubljanskega oblasnega odbora; dr. Franca Vodopivca, velikega župana ljubljanske oblasti; dr. Franca Schaubacha, velikega župana mariborske oblasti; dr. Franca Svetka, inspektorja v notranjem ministrstvu; dr. Otmarja Pirkmajerja, načelnika notranjega ministrstva.

Z redom sv. Save IV. razreda so odlikovani: dr. Stanko Majcen, šef kabineta notranjega ministrstva; Stanko Masič, tajnik notranjega ministrstva; Andrej Mejač, župan v Kaplji vasi.

Z zlato kolajno za državljanske zasluge so odlikovani: Josip Trobec, župan na Crnem vrhu; Anton Cerar, župan v Moravčah; Mihael Colnar, župan v Trzinu pri Domžalah; Karel Prelesnik, župan v Stahovici; Karel Kromar, župan v Dolenji vasi; Vinko Resman, župan v Radovljici; Ivan Dimec, župan v Štepanji vasi.

Belgrad, 30. nov. (Tel. »Slov.«) Ob priliki desetletnice naše države je Nj. V. kralj notranjega ministra odlikoval za zasluge za zedinjenje naše države tele osebe:

Z redom sv. Save III. razreda: J. Klekl, narodni poslanec in župnik v Črensovcih.

Z redom sv. Save IV. razreda: Evald Vračko, župnik in duhovni svetnik v Št. Ilju v Slovenskih goricah; Franc Treiber, župnik v Šmiklavžu pri Slovenjgradcu; Viktor Kukovec, veleposestnik v Ljutomeru.

Z redom sv. Save V. razreda so odlikovani: Franjo Taler, posestnik v Št. Ilju pri Mariboru; Franc Škof, župnik pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah; Jožef Princ, železniški uradnik v Mariboru; Janko Bračko, šef telefonskega in brzojavnega oddelka v Mariboru; Ivan Kitak, železniški uradnik v Mariboru; Anton Misija, tajnik okrajne hranilnice v p. v Ljutomeru; Peter Močnik, okrajni šolski nadzornik v Prevaljah; Franjo Colnar, učitelj v p. v Ljutomeru; Ivan Započnik, uradnik na postaji Brezno-Ribnica; Ivan Roglič, trgovec v Mariboru; Karel Regoršek, železniški uradnik v Slovenski Bistrici; Blaž Urbančič, posestnik na Ščavnici; Anton Klemenčič, upravitelj kolodvorske pošte v Mariboru; Franc Lahovnik, posestnik na Prevaljah; Ivan Dreisbner, župan na Špičniku pri Mariboru; Iv. Robnik, učitelj v Mariboru; Anton Trstenjak, akademski slikar v Mariboru; Vinko Razgoršek, župnik v Črni; Jožef Poljanec, učitelj v Mariboru; Franc Kotnik, železniški nadzornik v p. v Guštanju; Matej Riepel, dekan na Prevaljah; dr. Franc Sušnik, profesor v Mariboru; Ivan Dolinar, župni upravitelj pri Sv. Primožu na Pohorju; Alojz Plantan, železniški uradnik v Mariboru; Mirko Pernet, železniški uradnik v Mariboru; Josip Mohorko, železniški uradnik v Ljubljani; Ernest Jeras, železniški uradnik v Ljubljani; Franc Majcen, železniški uradnik v Ljubljani; Franc Škof, železniški uradnik v Nišu.

Z zlato kolajno za državljanske zasluge so odlikovani: Valentin Stangl, občinski tajnik v Marenbergu; Roza Urlaub, veleposestnica v Kaplji pri Prevaljah; Filip Galunder, posestnik pri Sv. Križu nad Mariborom; Anton Močnik, železniški uradnik v p. v Mariboru; Anton Rebolj, železniški uradnik v Mariboru; Ivan Skvarča, železniški uradnik v Mariboru; Viktor Konečnik, strojevodja v Mariboru; Joža Jamnikar, strojevodja v Ljubljani; Karel Petljan, strojevodja v Ljubljani; Karel Jakob, železniški zvičnik v Ljubljani; Tončka Cvitanč, gostilničarjeva žena v Guštanju; Alojzija Tašman, šivilja na Remšniku; Josip Reiter, posestnik v Čeršaku; Beno Kotnik, posestnik v Podkrajju; Gregor Železnik, posestnik v Gradišču pri Mariboru; Jakob Gradišnik, posestnik v Gradišču pri Mariboru; Ivan Urbas, župan na Slemenu.

S srebrno kolajno za državljanske zasluge sta odlikovana: Franjo Veronek, železniški delavec v Mariboru in Franc Medvešek, železniški delavec v Mariboru.

Volivna kampanja za sovjetske volitve, posebno v Sibiriji, čisto kaže nasilno učinkovanje kmečkih veleposestnikov, ki so pri svojem političnem vplivanju ogroženi. Prišlo je mnogo poročil, med drugimi tudi iz Kavkaza. o nasilnih aktih kmečkih veleposestnikov proti kmečkim delavcem, o umorih vodilnih sovjetskih osebnosti in o požigih, tako da se državne pravdnosti posvetuje o izrednih ukrepih. Vodilni urednik najvplivnejšega mladinskega lista »Komsomolskaja Pravda« je bil odpuščen s svojega mesta radi premilega nastopanja proti pristašem Trockijeve opozicije.

Novosadska vremenska napoved. Deloma oblačno. Zmerni vetrovi. Mraz v severnih krajih.

Dunajska vremenska napoved: Morda bo še nekoliko časa precej jasno, potem pa se bo pooblačilo, začelo bo deževati ob severozapadnih vetrovih, temperatura pa se bo zvišala.

Bolezen angleškega kralja

London, 30. nov. (Tel. »Slov.«) Dvorni zdravnik kralja Jurija je danes pošklical slovitiga angleškega internista Rollestona z vseučilišča v Cambridgeu na zdravniški konzilij, ki je trajal več ur, po katerem se je izdalo nastopno zdravniško mnenje: Vnetje pljuč in reberne mreže je pokazalo zboljšanje. Temperatura je nekoliko padla. Treba pa je opozoriti na to, da nevarnost poslabšanja še ni minula in da se more bolezen boljšati le počasi. Z ozirom na to, da je ta optimistični bulletin podpisal navedeni znameniti internist, se sklepa, da je višek krize prekoračen brez komplikacij in da je verjetno, da je kriza že premagana.

Slovenci v Italiji

Zatiranje denarnih zavodov. Po novem zakonu, ki urejuje vprašanja denarnih zavodov, ki smejo prevzeti pupilarno varne vloge, sme biti v vsaki pokrajini le po en tak zavod. V Istri je to Cassa di Risparmio v Pulji, ki je bila že pred vojno v slabem gmojnem stanju. Med vojno in po vojni pa je skoro vedno celo izkazovala zgubo. Temu zavodu pa so kljub temu podredili vse zavode razpuščene italijanske Zadržne zveze v Poreču in tudi slovenske zavode, ki so bili veljani pri Zadržni zvezi v Trstu. V tržaški pokrajini pa so morale prenehati z delovanjem Splošna posojilnica v Trstu in Okrajna posojilnica v Postojni, ki sta se morali zlit v Cassa di Risparmio v Trstu. Ta zavod stoji po zakonu pod vladno kontrolo. Toda oglejmo si, kako izgleda to »nadzorstvo«. Dosedanji resnično zaslužni ravnatelj tega zavoda Maraspin je moral v pokoj, ker ni bil všeč novim gospodarjem. Na njegovo mesto je bil imenovan neki Babuder-Rozzo, Koprčan po rojstvu, ki je bil doslej zaposlen nekje v Rimu. In temu Babudru je dal tržaški prefekt kot vrhovni načelnik Cassa di Risparmio izplačati iz hranilne blagajne lepo vsotico 60.000 lir kot nagrado, da je prevzel ravnateljsko mesto... Radovedni smo, v čigave žep je izginil ta denar, saj prevzetje takega mesta ni nikakršna žrtev, kajti ravnatelj Cassa di Risparmio prejema lepo plačo 60.000 lir.

Kaj je novega

Koledar

Sobota, 1. decembra Edmund, Natalija.
— Dan je Jolg 8 ur 43 min. Razločen dan ob 6.46 Noč ob 6.04.

Nedelja, 2. dec. 1. adventna. Bibiana, Pavlina, Hromadij.

Ponedeljek, 3. decembra. Frančišek Ks., Lucij, Klavdij.

Osebnosti

★ Za častnega občana je imenoval občinski odbor starološki v seji dne 29. novembra svojega ožjega rojaka ljubljanskega prošta in generalnega vikarja g. prelata Andreja Kalana.

★ Zdravniška vest Gosp. dr. med. Jos. Čerina je odobrilo ministrstvo za narodno zdravje naslov specialista za ženske bolezni in porodništvo. Dr. Čerin se je specializiral na II. ženski univerzitetni kliniki na Dunaju in v ljubljanski ženski bolnici. On je sin višjega kapelnika g. dr. Jos. Čerina.

★ Smrtna kosa. V četrtek, dne 29. nov. je umrl v Kandiji pri Novem mestu opokojeni poštni nadoficijal g. Emil Predika. Obol el je na pljučnici, ki mu je naglo prestrigla nit življenja. V mlajših letih je služboval v Celovcu, pozneje v Trstu, po prevratu pa pri poštne uradu v Novem mestu. — V St. Juriju pod Kumem je umrla ga. Marija Vodopivec, mati tamkajšnjega župnika Ivana Vodopiveca. Stara je bila 70 let.

★ Poročila sta se g. Alfred Zebelj, šol. upr. v Bočni pri Gornjem gradu in gđc. Iva Povčičeva, hčerka trgovca in posestnika iz Novega mesta.

Ostale vesti

★ 1000 letnico sv. Vaelava bo prihodnje leto zelo slovesno praznovala Češkoslovaška. Po vsej državi se bodo skozi celo leto vršile razne spominske slavnosti. V okviru teh slavnosti bo Češkoslovaško orlovstvo priredilo od 1.—8. julija 1929 »Svetovaelavsky dny orlovstva«, ob kateri priliki bo nastopilo celokupno orlovstvo z vseh slovanskih dežel. Vršile se bodo tudi mednarodne tekme katoliških telovadcev ter posebne slovanske tekme. Bo to obenem vseslovanski orlovski tabor, katerega se poleg slovanskih narodov (Čehov, Slovencev, Hrvatov, Poljakov, amer. Poljakov in Čehov) udeležijo tudi Francozi, Belgijci, Nemci, Španci, Švicarji in dr. Za udeležbo se zanimajo celo Japonci!

★ Orlovski izlet v Prago k 1000 letnici sv. Vaelava. V zadevi tega ljudskega potovanja iz Slovenije v Češkoslovaško, važnega v prosvetnem, kulturnovzgojnem in narodno političnem oziru, je interveniral 27. in 28. nov. pri raznih tezaevnih najvišjih inštancah vpoštevnihih resorih, za vodstvo izleta od Jugoslov. orlovse zveze poverjen župnik g. Jernej Hafner, ki je povsod našel umevanje in dobro voljo v prilog izleta ljudske množice k slavnostim bratskega naroda in je hvaležen zlasti Jugosl. klubu in čl. poslaniku g. ministru dr. Sebi za izkazano pomoč. G. Hafner upa,

da bo mogoče vse priprave tako doma kakor v Češkoslovaški izvršiti tako, da bi ta izlet vsestranski sijajno uspel, zlasti še če se s pravočasnim prigrasom in poukom pripravi zaželjeno število udeležencev.

★ Volitev župana v Smihel-Stopiški občini. Pretekli četrtek so se vršile volitve župana in občinskih svetovalcev za občino Smihel-Stopiče. Za župana je bil izvoljen dosedanj župan g. Franc Brule iz Hrušice, za prvega svetovalca Franc Pleško iz Smihela. Župan in vsi svetovalci so pristali SLS.

★ Katoliška prosvetna društva kamniškega okraja so vlijudno vabljeni, da se po svojih zastopnikih udeležijo glavnega občnega zbora prosvetnega okraja Kamnik, ki bo na sv. Barbare dan, torek, dne 4. decembra ob desetih v Kamniškem domu. Na dnevnem redu so zelo važne zadeve za društva sploh, posebno pa še za ženske odseke. Zato vsak ženski odsek saj eno zastopnico! Prosvetno okrožje daje na razpolago društvom skioptikon in kino. Tozadevne želje je sporočiti okr. predsedniku na Sela.

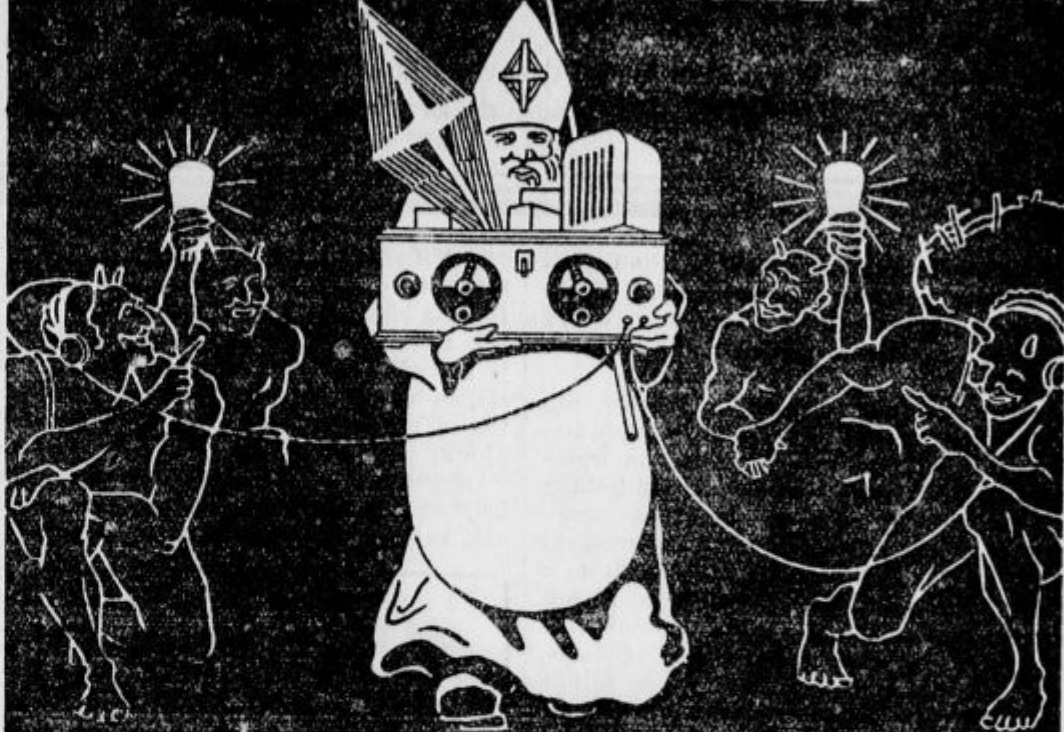
★ Slovenska dekliška zveza v Zagrebu priredi v nedeljo dne 2. decembra ob 4 pop. v Jeronimski dvorani, Trg kralja Tomislava št. 20, igro: »Fabiola in Neža«.

★ Koledar Jugosl. kmetske zveze je razposlan. Prosimo g. zaupnike, da pospešijo razprodajo. Vsebinsa koledarjeva je tako zanimiva, da bi ne smel noben kmetovalec ostati brez njega. Nekaj izvodov je še v tajništvu J. K. Z., Ljubljana, Jugoslov. tiskarna, na razpolago. Pohitite z naročilom, ker zaloga bo kmalu pošla!

★ Naš urednik oproščen. Svoj čas smo poročali, da je bil član našega uredništva g. Miha Krek pri drž. sodišču v Ljubljani obsojen na zaporno kazen in denarno globo in zasebno odškodnino radi nekega članka, ki je izšel v času lanskoletne volivne borbe v TOI. V sled tega članka se je čutil užaljenega g. Josip Rehek, ključavničarski mojster v Ljubljani kot nosilec nasprotne kandidatne liste. Na ničnostno pritožbo, ki jo je vložil zagovornik »Slovenec« dr. Brejc, se je vršila 28. t. m. razprava pred stolom sedmorice. Najvišje sodišče je ničnostni prit žbi v celem obsegu ugodilo in g. Kreka popolnoma oprostilo.

★ Umetniška Matica sporoča svojim članom, da bo razposlala grafike za leto 1928. okoli Božita. Da pa ne bo neprilik, vlijudno opozarja zamudnike, da poravnajo članarino vsaj do 20. decembra. Vsak član, ki je poravnal članarino, prejme letos dve grafiki in sicer portret I. Canlarja v eni barvi, ter Pokrajino v štirih barvah. Ker pa članstvo stalno narašča, je sklenilo vodstvo U. M. izdajati za člane prihodnje leto tudi umetniške almanabe. Poleg originalnih grafik bodo torej prejimali člani tudi almanabe s številnimi reprodukcijami del naših mojstrov. In vse to za letnih samo 24 Din. Prijavite se na naslov: Umetniška Matica v Ljubljani, Dunajska c. 35.

EDINO MIKLAJŽEVO MODERNO DARILO

JE DOBER RADIO-APARAT
OGLETE SI NAŠO RAZSTAVO V AKADEMskem DOMU OB MIKLOŠIČEVI CESTI ALI NAS OBISČITE V PRODAJNEM PAVILJONU POLEG UNIONA-BOGATA ZALOGA NAJBOLJŠIH APARATOV—ZASTOPSTVO SLOVITIH IZDELKOV »RADIONE«
RAZSTAVA OD 1-DO 6-DECEMBRA

★ Zahvala. Vodstvo Umetniške Matice se iskreno zahvaljuje ministr. predsedniku g. dr. A. Korošcu za nazanihi 2000 Din, ki jih je gg. predsednik daroval U. M. za povzdigo njene delovanja. Da bi našel ta izraz naklonjenosti za slovensko likovno umetnost še dosti posnemaicev.

★ Železniškim vpokojencem! Društvo železniških vpokojencev void težak boj za pravice vpokojencev in invalidov proti krivicam, katere se gode imenovanim. Položaj teh vpokojencev je nevzdržen, ni čuda, da je mnogo od njih v zaostanku s članarino. Boj pa ne sme prenehati do končne in pravične ureditve pokojnin in nezrodkih rent, ki nam po božji in človeški pravici pripadajo. Zato se vsak član naproša, da po svojih močeh skuša poravnati članarino. Oni vpokojenci pa, kateri mejejo društvu polena pod noge in pravijo, da društvo nič ne dela, naj se zavedajo, da s tem škodujejo skupnosti in sami sebi. Vpokojenci, po novem zakonu vpokojeni, ki pravijo, da društvo ne rabijo, se motijo. Naj bi društvo podpirali, da bi moglo še bolj na široko svoje delo nadaljevati. — Društvo železniških vpokojencev.

★ Še o železniški nesreči v Okučanih. Pri železniški nesreči v Okučanih, o kateri smo obširno poročali, je bilo poškodovanih 6 oseb in sicer trije železničarji in trije potniki. Eden od potnikov si je zlomil roko, drugemu je odrgalo nos in treli je dobil hude poškodbe v prsnem košu. Med železničarji je najhujše poškodovan zavirač, ki si je zlomil ro-

ko v ramenu. Kako je prišlo do železniške nesreče, preiščava še ni mogla ugotoviti. Prometni uradnik trdi, da je bil tir signaliziran na »zaprt«, dočim trdi strjevodja ponesrečenega vlaka, da je bilo signalizirano na »prosto«.

★ Nov parnik. Paroplovna družba »Progres« na Sušaku je kupila nov parnik s 6000 tonami in ga krstila na ime »Orebič«.

★ Nenadna smrt našega kapitana v Trstu. V Trstu je v sredo zvečer nenadoma umrl jugoslovanski mornariški kapitan Vladimir Polić na svoji ladji »Diamant«, ki pripada paroplovni družbi »Oceania«. Polića je zadela srčna kap.

★ Smrtna nesreča na delu. V Donjem Mihojcu v Slavoniji se je smrtno ponesrečil Anton Živkovič, delavec na neki žagi. Pri delu je počil jermen od žage. Trske so zadele delavca v glavo in v trebuh, tako da je Živkovič nekaj trenutkov kasneje za poškodbami umrl.

★ Nenprevidna mati. Policiji v Vukovarju so javili ljudje, da leži v hiši Save Cvetinčiča zastrupljeno dete. Policija se je takoj podala tja in našla tam v kotu sobe v groznih bolečinah se zvijačočega malega triletnega Josipa Delronjo. Ugotovili so, da je mati pred nekaj dnevi poslala otroka v trgovino kupit ocetne kisline. Otrok je spetoma pokušil to strupeno tekočino in ko je prišel domov, je pričel

Velike lasice za cerkev

umetniško izdelane — dobite v »Tiskarni sv. Cirila v Mariboru«. — Cena zelo ugodna. Pišite po ponudbi!

MARGO s'ad v koščkih
je najboljša in nčenejša Miklavževa darila

Peter Klemen:

Naš študentovski samaritan

Nisem sam, ki pišem te vrstice. Mi-li in čuti nas isto sto in sto. Mehko mi je pri srcu, skoraj mi sili solza v oko, solza tiste gorke hvaležnosti, ki ostane srcu in spominu zvesta do groba; odkrita solza hvaležnosti do muža, do tihega, skromnega, velikodušnega mecenca, ki ravno hvaležnosti ni nikoli zahteval, do dobrotarja, ki je samo dajal, jemal pa nikoli ničesar, do samaritana, ki je pritegnil nase s svojo očetovsko, a vedno iskreno, ljubeznivo besedo vsakogar, ki se mu je približal.

Nesebično je sejal in njegova setev je bila sama čista, krščanska dobrotu. On sam ve in Bog, koliko sadu je izraslo iz njegove dobrote. Mi pa, ki smo ga srečali tuptam v potrebi in smo bili deležni njegove ljubezni do bližnjega, se danes prašujemo, če smo je bili tudi vredni. Potrebni smo bili, a vredni, Bog ve in sodi.

Pred sedemindvajsetimi leti je bilo. V prvo šolo sem hodil. Po zimi je bilo, okrog svetega Boštjana. Ze o Božiču sem bil zaprosil doma očeta, naj mi kupi havelok kadar bo šel v Idrijo, češ, da v Ljubljani prav rado zebe.

Mrzel je bil tisti januar in na vso moč me je zeblu. Pa sem pisal domov:

»Preljubi oče! Sporočam Vam, da sem bil

ta teden vprašan latinščino in zemljepis; in me zebe, ker nimam haveloka, katerega imajo drugi, in držim roke kar v žepu, ker je gosta megla ter nizek mrz. In mi je gospod razrednik Petrič rekel, naj prosim za suknjo iz podperne zaloge, pa sem dobil le cujgasto in kratko, ki, če jo oblečem čez svojo, gleda sobota izpod nedelje. In mi nagajajo moji součenci, češ, da nosim »kuretejce«. Zato Vas, zelo preljudi oče, prosim, da mi kupite havelok, kadar boste šli v Idrijo, če ni po Razorih preveč snega in če so že pregazili do Kočevša. Pa mi lahko kupi havelok tudi Počepar, če gre v Idrijo in Vi ne morete iti v služajo, da ste mogoče bolni za kratko, mučno boleznijo... in tako dalje. Vas vse prav lepo pozdravljam Vaš hvaležni sin Peter, prvotalec, Ljubljana, Florijanska ulica štev. 10/11. pri gospodini Julki Pevec.

Čez dober teden je odgovoril oče, da je bilo prejšnje jesen z vožnjo zelo malo zaslužka, in kje naj jemlje, ne da bi kradel in bi me šolal, ker plačevati na mesec pet goldinarjev za Ljudsko kuhinjo in pet goldinarjev za zajtrk in stanovanje, tega da ne zmore pa ne zmore. Zato naj si pomagam sam, kakor vem in znam, on pa da mi bo pošiljal na mesec le še za zajtrk in stanovanje, v Ljudski kuhinji pa mi bo plačeval samo še za pet znanik na dan, oziroma 1 gld 50 kr na mesec. Havelok pa da dohim, kadar bo več denarja in hujši mrz. Če mi pa tako ni prav, naj pridem domov, da bom za ovčarja ali pa za malega hlapca, saj poslov je pri hiši zmeraj treba.

Tako sem sedel za mizo in premišljeval svoj skrajšani budget. Prečital sem še enkrat, še dvakrat očetovo pismo in se zazrl v lačno bodočnost. Moja partija v proračunu naše družine se je bila skrčila skoraj za pol. Kaj bo, kaj bo?

Prvo soboto po 14. februarju smo dobili spričevala. Gospod razrednik Petrič me je pohvalil, da sem najboljši v razredu, in mi je podal prvo srednješolsko »flkoc«. Pa so se mi uprle oči v modrikasti papir s cesarskim orlom in bral sem v drugem deželnem jeziku:

»Peter Klemen, geboren im Jahre 1887. zu Vojsko bei Idria in Krain, röm-kath. Religion, befr. Schüler der ersten b Klasse am k. k. zweiten Staatsgymnasium zu Laibach, erhält hiedurch über das erste Semester des Schuljahres 1900/01 ein Zeugnis der ersten Fortgangsklasse mit Vorzug.«

Nekaj sem razumel, čisto vsega pa ne. In vendar sem bil vesel in ponosen, ubogi prvotalec. Skoraj se mi je zdelo, da je vsa Ljubljana moja, če ne cela Ljubljana, pa vsaj vse fige, kar so jih imele branjevke na prodaj, in ves turški med in kostanj pa »Bärenzucker«, ki ga slovensko ne merem imenovati, in maslene štruce, ki sem jih tolikokrat gledal v izložbi pri Zalazniku. Vse to, tako se mi je zdelo, je bilo moje in še mnogo, mnogo več. Pa sem zopet raztegnil spričevalo in bral:

»Peter Klemen, geboren zu... itd... mit Vorzug... Religion: vorzüglich itd.«

Srce mi je močno utripalo. Skoraj sem se bal. Kaj bo? Ali me ne bo kregal, ker imam v nekaterih predmetih le »lobenswert«? Ali me ne bo zapodil, ker nimam nič kravate, kakor me je oštela tista huda gospa v Ljudski kuhinji, rekoč »Kakšen pa si, kmetavzar, saj še »mašne« nimaš!« Pa sem si očitaj, zakaj si je nisem še kupil, saj drugi jo imajo skoraj vsi, pa še lepo pisane, zelene pa rdeče. Sošolec Petelinček se je celo bahal, da hodi s kravato tudi spat. Malo je manjkalo, da se nisem skesal in se vrnil. A spomnil sem se, kaj imam v žepu, in zamrmral sem sam pri sebi:

»Peter Klemen, geboren zu... Schüler der ersten b Klasse... itd... Jos. Petrič, Klassenvorstand.«

To mi je dalo poguma. Vstopil sem in tamle pred tistim angeljnim varhom sem čakal, kaj bo. Sestre so letale mimo mene. Nobena me ni vprašala, kaj čem, še pogledala me ni nobena. Oh, da bi se katera vsaj zadela ob mene in bi me videla! In zazdela se mi je, da sem še manjši, še neznanjši, kot sem bil v resnici. Čutil sem, da gledam še bolj križem kot po navadi. Spet mi je zasumelo po glavi in mrmraje sem žebiral:

»Peter Klemen... itd... am zweiten Staatsgymnasium... itd... Naturgeschichte: vorzüglich, dr. Herle... Geographie: lobenswert, S. Rutar, itd... Jos. Petrič, Klassenvorstand.«

V tem me je nekdo potrepiljal po ramenu. Ozrl sem se in videl pred sabo duhovnega

Vse cenj. bravce opozarjamo na današnjo prilogo tvrdke

L. Ž. Konjović iz Belgrada,

ki je širom cele naše države znana kot solidna in popularna prodajalna srečk državne razredne loterije

od bolečin krčevito se zvijati in jokati. Mati se je tako prestrašila, da se ni upala poklicati zdravnika. Otrok je živel še tri dni v groznih bolečinah, dokler ni umrl. Mater so aretirali.

★ **Ponarejena spričevala v Subotici.** Kakor smo že poročali, je bil v Budimpešti aretiran ravnatelj tamkajšnje zasebne in trgovske šole Ervin Röser, ker je ponaredil okrog 450 maturitetnih priševal. Sedaj so ugotovili, da je tudi v Subotici kakih 100 oseb, ki imajo taka ponarejena spričevala in ki so z njimi dobile službe. Mnogi med njimi so bili navadni trgovski in rokodelski pomočniki, šli pa so v Budimpešto ter se vrnili kot maturanti. Mnogim se je tudi posrečilo, da so bili uvedeni v najboljše sloje. Policija je o tem poslala obširno poročilo vladi, ki bo najbrže odredila kazensko postopanje proti lastnikom ponarejenih spričeval.

★ **Deček se ubil s puško.** Na Sušaku se je te dni pripetila grozna nesreča. 15 letni Peter, sin zidarja Anđela Bakarića, se je igral s svojimi tovariši s staro puško. Deček so si neje preskrbeli smodnika in solitra in napolnili s tem puško, ki je naskrat eksplodirala v rokah Petra in se razbila na kosce. Bakariću je razneslo drob. Vsega krvavega so prepeljali v bolnišnico, kjer je čez dve uri umrl.

★ **Družinska žaloigra pri kolinah.** Kmet Njegovan Salčun v vasi Lačaku v Sremu je klal prašiče in je povabil svoje sorodnike na kolino. Prišel je njegov brat Mladen s sinom Jovanom. Po sremški navadi so se napili žganja ter se spili, haje zato, ker sta Njegovan in Mladen govorila. Kakor trdi Jovan, da bo sta njega ubila. Da bi se ubranil, je ustrelil trikrat z revolverjem. Dva strela sta zgrešila cilj, tretji pa je zadell Njegovana v reko in v rebra. Smrtno nevarno ranjenega so ga prepeljali v bolnišnico.

Vulcania

največja, najhitrejša in najbolj luksuzna motorna ladja OSULICH LINE dvojčna motorna ladja „Saturnije“

Prva vožnja v

New-York

iz Trsta 19. decembra
iz Neapa 21. decembra

Pojasnila: SIMON KMETEC, LJUBLJANA
M. Klotičeva cesta 34.

★ **Čuden vzrok samoumora.** V Zagrebu se je v četrtek ponoči zastrupila s plinom 17 letna služkinja Katica Katalenić. Katica je bilo zelo zalo in pošteno dekle, bolehalo pa je za čudno boleznijo: hotela je na vsak način, da bo njeno ime tiskano v časopisu in ker tega ni mogla drugače doseči, se je zastrupila. Zjutraj so jo našli mrtvo, poleg nje pa listek, v katerem navaja ta čudni vzrok samoumora. Želja se ji je sicer izpolnila, toda ali je vredno dati za tako ceno človeško življenje?

JKKOLJ

Svarilo! Ikkolj platenine

pristne samo z znamko z dvema kuncema
GRIČAR & MEJAČ, LJUBLJANA

★ **NOVA ZALOŽBA V LJUBLJANI** ima v zalogi lepa in zelo primerna Miklavčeva darila pisarniških in šolskih potrebščin vseh vrst. Kot KNJIŽNA darila posebej priporočamo CANKARJEVE in FINZGARJEVE zbrane spise, Sletetov ORIS ZGODOVINE UMETNOSTI PRI SLOVENCIH in IVANČKOV SVETI VEČER. Vse te knjige so nalašč kot darilo nanovo lepo, moderno v platno vezane.

★ **DOMAČE IN TUJE ŽIVALI V PODOBAH.** I. del. Sesarč. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi 30 Din. Knjiga vsebuje podobe domačih kakor tujih živali mrzlega severa in gorkega juga in bo v veliko veselje ne le šolo obiskujoče mladine, ampak tudi naših najmlajših, ki vedno radi gledajo podobe iz živalskega sveta. Knjiga je ob enem najlepše Miklavčev darilo.

★ **SALJIVI SOLOPRIZORI IN DUETI S PETJEM** pripravi za ZABAVNE VEČERE. Zahtevajte seznam! Pavel Rasberger, Maribor, Aškerčeva ulica 3.

★ **ESPERANTSKO SLOVENSKA SLOVNIČA** je izšla v novi izdaji. Cena 15 Din. — Naročila sprejema »Klub esperantistov v Ljubljani«.

★ **DR. EGON STARE** je otvoril odvetniško pisarno v Knafljevi ulici 10-I. v Ljubljani.

★ **PRI POKVARJENEM ZELEDU,** molenju v črevesju, slabem okusu, glavobolu, mrzlici, zaprtju, bruhanju in driski učinkuje že en kozarec naravne »Franz-Josef« grevnice zanesljivo, hitro in ugodno. Znameniti strokovni zdravniki izpričujejo, da se »FRANZ-JOSEF« voda za z jedjo in pijačo preobložen prebavila izkaže kot prava dobrota. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ **OPOZARJAMO** naše bravce, da smo delnemu nalogu našega lista priložili cenik za čevlje Humanik, kjer najdete posebno ugodne ponudbe.

★ **PARNA VULKANIZACIJA PETER ŠKAFAR.** Pred 18 leti še skromen obrat, se je danes podjetje g. Petra Škafarja na

Rimski cesti razvilo v moderno delavnico za parno vulkanizacijo, opremljeno z vsemi potrebnimi stroji, tehničnimi potrebščinami in najmodernejšimi aparati. Podjetje ima 18 strojev za parno vulkanizacijo, poleg tega pa še razne druge stroje in aparate, s katerimi je opremljena njegova mehanična delavnica. Gospod Peter Škafar se je specializiral na vulkanizacijo gume. V njegovem obratu popravljajo avtomobilske plašče, predvsem pa snežne čevlje in galoše. In če mu prinesele še tako razcapano galošo, še tako zbit snežni čevlji, v njegovi delavnici ga znajo spretno popraviti. Kar je bilo strgano, postane celo! Zato ve vsa javnost ceniti delo g. Škafarja in prepričani smo, da ga bo tudi v bodoče.

★ **KLOBUKE** popravlja, čisti, barva, lika, preoblikuje Mirko Bogataj, Stari trg 14, Ljubljana.

★ **NOGAVICE,** rokavice in pletentne se dobe v veliki izbiri pri tvrdki Prelog, Ljublj.

★ **PODPORNO DRUŠTVO SLEPIH,** Ljubljana, Wolfova 12, prosi vladno milodarov.

★ **ZA DAME** neobhodno potreben SANOFORM se dobi v vseh lekarnah in drogerijah.

Iz seje ljubljanskega oblastnega odbora

Dne 28. novembra 1928.

Povodom proslave 70 letnice ljubljanskega stolnega prosta, gospoda Andreja Kalana, je oblastni odbor sklenil, da se izpača Marijanišču znesek 10.000 Din za najrevnejše gojence tega zavoda.

V oblastno službo se sprejmeta: Milan Bano, dipl. pravnik iz Ljubljane, kot konceptni praktikant, in Ivan Benko, abs. knjiške inlekarne šole v Dalumu na Danskem, kot poduradnik. — V cestnem okraju blejskem se namestijo za oblastne cestarje: Martin Jan, Janez Preinar, Anton Kapus in Janez Mencinger. — Dr. Mariji Finkovi, asistentki v bolnici za ženske bolezni v Ljubljani, se dovoli 6 mesečni plačni dopust v svrhu specializiranja.

Gremialni trgovski nadaljevalni šoli v Ljubljani se izplača svoj čas dovoljena podpora 8000 dinarjev. Drugih podpor je nakazanih: iz postavke za pravo 18.000 Din; iz oddelka za javna dela 23.000 Din; iz izseljenškega fonda 2000 Din in iz postavke za občno nadaljevanje šole 500 Din.

Najboljši, najizdatnejši, zato najcenejši premog!

Angleški premog, 8000 kalorij, 720 Din za tono. Družba Ilirija, Vilharjeva cesta, za glavnim kolodvorom. — Telefon 2820.

Dnevno svežo praženo kavo

vso specerijo na najnižjih dnevni cenah, dnevno svežo delikateso ter 1 pa n prikladaa darila za M klavža

vijudno priporoča

B. Močeh, Ljubljana Vočnikov trg 5

Vankovrsne ure, latinske in srebrne po nizki ceni pri

L. Vilhar, urar

Ljubljana

Sv. Petra cesta 34, 36

Kravata

le vizitnica gospoda. Danes razstava kravat pri Ketteju. Ne zamudite!

Zoper jalovost krav in telic

ter pri sramičnem vnetju učinkujejo zanesljivo povsod priznane Busolin svečice. Ne prodajajte v zgubo krav, ki se ne oteletijo! Škatlja z 12 svečicami in natančnim živinozdravniškim navodilom 30 Din. Če se pošlje denar v pisnu naprej, poštnine pristo, sicer povzete. Izdeluje in razpošilja edino: Lekarna pri »Angelju varhu« na Vrhniki.

gospoda z zlatimi očali in rdečim kolarjem. Dobrohotno se je smehljaj in me vprašal:

»Kaj pa bi Ti rad?«

»Presim, gospod kanonik Kalan, ali ste Vi gospod kanonik Kalan?«

»No, kaj bi pa rad?«

»Če bi mi mogla dati kako znamko v Ljudski kuhinji.«

Medtem sem bil že izvlekel svoje spričevalo iz žepa in sem mu ga molil. Vzel ga je v roke in gledal od začetka do konca, jaz pa sem na tihem še enkrat ponovil vse: »Peter Klemen... Schüler der... Klasse... mit Vorzug... itd... itd...«

»Zakaj pa imaš v geografiji le lobenswert?«

Gospod profesor Rutar so bili name zelo hudi.

»Zakaj pa?«

»Vprašali so me, kje sem doma, pa sem odgovoril da z Vojskega pri Idriji. Nato so gospod profesor vzklikli in so mi rekli: »Grdoba spačena, kaj misliš, da ne vem, kje je Vojsko, sem bil prej gori kot Ti. In zdaj me nimajo več tako radi kot prej.«

Tedaj se je gospod kanonik nasmejal in mi rekel, naj grem z njim v prvo nadstropje. Tam sem počakal in gospod mi je prinesel listek papirja, kjer je bilo zapisano, da dobim od tistega dne dalje v Ljudski kuhinji zastoj toliko in toliko znamk na dan.

Skoraj nisem mogel verjeti. V zahvalo sem fecjal neke besede, a nisem bil še končal, ko me je dobri gospod prekinil: »Je že

dobro, le priden bodi!« in je zaprl vrata za seboj.

Bil sem zopet na cesti. Nič več me ni zeblo, četudi sem imel le kajgasti »kuretelj« na sebi. Moj želodec je zopet upal v boljše bodočnost, moja duša pa se je učila nemščine in brala še enkrat kar na pamet:

»Peter Klemen... Schüler... Klasse... Gymnasium... Klassenverband...«

Prešla so leta in leta. Vrnil sem se bil iz Francije na Dunaj in životaril tam gori prav po študentsko. Pred menzo smo se očkavali slovenski visokošolci ter drug drugega prosili na posodo, rekoč:

»Ali imaš za dve priligi, jutri dobiš nazaj?« Vsi smo vedeli, kaj pomeni »jutri«, a nihče si ni upal reči, da je »jutri« precej pozneje, tako pozno, da ni pravzaprav nikoli.

Prevajal sem Daudetova »Pisma iz mojega mlina«. Še nekam gladko mi je šlo. Vem, da bi me bilo danes sram, če bi jih bral. A tedaj se mi je zdelo, da je dobro, da je celo lepo, če ne izborno. Vzel sem papir in pisal: »Pošiljam Vam, prečastiti gospod kanonik, nekaj prevodov iz Daudetovega mlina. Če so vredni, prosim, objavite jih kot podlistek v »Slovenec«. Za vsak honorar, še tako majhen, Vam bom hvaležen.« Pa sem poslal.

Ko sem teden dni pozneje sedel v kavarni »Wien« pri jutranji melanči, sem dobil v roke »Slovenca«. Kako sem se zavzel, ko sem videl pod črto tiskano z debelimi črkami: Pisma iz mojega mlina. Zupnik iz Cucugnana. Prevel Peter Klemen. — Ne vem, če je kdo tisto bral

ali ne. Kakor vsak začetnik, pisatelj ali prevajatelj, sem bil najzvestejši bravec svojih podlistkov seveda jaz sam. O, bilo je marsikaj spremenjenega, izboljšanega, preobrnjenega, nekaj pa je bilo vendar še mojega. Nič ne bo, sem si mislil, se bom pa še navadil, da ne do treba gospodu kanoniku toliko popravljati. In sem prebral še drugič in tretjič, da sem znal skoraj vse na pamet.

Šel sem na univerzo. Na črni deski v avli je bilo že vse polno imen; pogledam in glej, tudi moje je bilo med njimi. Pri vratarju me je čakala nakaznica, na katere odrezku je stalo prelatoovo ime.

»Fufzig Kronen haben's kriegt, Herr Klemen.«

»Ojoj, bogastvo!« sem si mislil in od veselja sem se komaj znal podpisati. Kaj je bilo tedaj petdeset kron, vedo le tisti, ki so jih prav redko imeli.

Plačal sem stanovanje, kupil sem si čevlje znamke Del-Ka pa še zmeraj sem imel v žepu 18 kron, celo premoženje. Sam sebi sem se zdel kot majhna banka ali posojilnica, kajti še isto dopoldne se je javilo pri meni vse polno strank, ki so me prosile, naj jim odprem tekoči račun do »jutri«, samo do »jutri«. In številni tekoči računi je naraslo prav kmalu na deset; moja banka je naredila še isti večer bankrot in drugi dan že ni bilo več potrebnega kritja. Rok »do jutri« pa se je odložil na pozneje, na mnogo pozneje.

In ko sem se drugi dan zbudil ter privle-

Ljubljana

Marijanišče svojemu dobrotniku

Včeraj popoldne so gojenec Marijanišča priredili jublantu in svojemu dobrotniku g. prelatu Andreju Kalanu intimno svečanost. Posrečeno izbran spored je vseboval pevške točke, deklamacije in inžarjevo igrice »Za kruhom«.

Moški pevski zbor je pod vodstvom g. dr. Kimovca izborno zapel več naših lepih pesmi. Posebno pa so učinkovale deklamacije: »Kristus naš vzor« (deklamiral Dušan Šoban), »Slavnostno vozilo« in zborna deklamacija: »Svečeniku«. V »Slavnostnem vozilu« je g. M. Javornik podčrtal glavne karakterizacije, ki dičijo ljubljene jublanta. Zelo posrečena je bila igra »Za kruhom«.

Prireditve je potekla v toplem in prirčnem razpoloženju; iz vsega je odsevala velika ljubezen in udanost do g. prelata. Navzoč je bil tudi prevz. g. knežskoof dr. Jeglič.

Jubilant je že danes prejel številne pismene in brzojavne čestitke iz vseh krajev naše države in iz inozemstva.

Nočna služba lekarn

Dnevna in nočna služba v soboto in nedeljo: Bohinc na Rimski cesti in Leustek na Resljevi cesti. T noči na torek: Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

© Največja revija slovenske pesmi bo tudi letošnji novinarski koncert, ki privabi vsako leto toliko občinstva, da je velika uniońska dvorana premajhna. Tudi za letošnji novinarski koncert vlada splošno zanimanje in zato opozarjamo občinstvo, naj si preskrbi vstopnice v predprodaji v Matični knjigarni. Koncertni del te tradicionalne in splošno priljubljene prireditve bo letos še posebno zanimiv, ker nastopi znana operna in koncertna pevka ga. Vilfan-Kunčeva in pevski zbor z orkestrom meščanske šole na Prulah. V plemenitem tekmovalju pokažejo naša pevska društva, pevski zbor Glasbene Matice, Ljubljanskega Zvona in Grafike vso svojo spretnost in lepoto slovenske pesmi. Zanimiv bo pa tudi družabni večer po koncertu, saj je novinarski koncert vsako leto ob enem tudi otvoritev plesne sezone. Kdor ljubi lepo petje in intimno družabno zabavo, naj ne zamudi današnjega novinarskega koncerta.

© Ljubljansko katoliško dijaštvo proslavi 8. december kot svoj praznik s celodnevno proslavo. Zjutraj ob 7 bo v frančiškanski cerkvi sv. maša s skupnim sv. obhajilom. Med mašo poje akad. cerkv. pevski zbor. Ob pol 11 se vrši v beli dvorani »Uniońska« slavnostno zborovanje dijaštva in njegovih prijateljev. Na sporedu so: govor dijaka, dijakinja, bogoslovca in a'demika, dalje pevski in deklam. točke. Popoldne ob 4 se uprizori stari misterij iz 15. stol. »Theophilus« v veliki dvorani »Uniońska« ob sodelovanju do 70 študentov. Za

kel iz žepa edini groš, ki mi je bil še ostal, sem zapel zopet tisto mlo nenuško popevko: »Endlich allein!«

Očakovali smo zopet drug drugega pred menzo itd... da capo al fine... Goriudol, allegro, ma non molto...

Prišel sem bil iz Italije in bil sem brez krajcarja kakor Bog brez brata. Na cesti sem srečal gospoda prelata. Ustavil me je in vprašal, kako in kaj. Ko sem mu povedal, da mislim iti v jereni služiti za suplenta, da se pa do tedaj nimam kam dejati, ker nimam več doma, me je prav po očetovski povabil, naj se naselim kar v Marijanišču, češ, da je prostora dovolj, škoda pa da v tem času ne morem narediti posebno velike. Pa sem sprejel dobrohotno povabilo; šel sem v Marijanišče, kjer so me prijazno sprejeli in vardevali prav do začetka šolskega leta, ko sem šel služiti za suplenta...

Nisem sam, ki pišem te vrstice.

Čuti nas isto sto in sto. Iz debele knjige, ki jo piše božje knjigovodstvo o prelatovi ljubezni do bližnjega, sem zapisal le par postavk, a koliko je takih, ki ve zanje le večna Dobrota!

Naj Previdnost božja odloži še daleč, daleč v prihodnost oni dan, ko bo gospod prelat prejel plačilo za svoja dela usmiljenja.

Kadar pa pride tisti dan, bo njemu pač lahka — bilanca.

Mehko mi je pri sreč, skoraj mi sili solza v oko...

Miklavžev večer v »UNIONU«

dne 5. decembra ob 7 zvečer

Danes ob 9 dopoldne se otvoril v Unionu pred veliko dvorano predprodaja vstopnic. Prosimo in opozarjamo cenjeno občinstvo, naj si preskrbi vstopnice pravočasno, posebej za prve dni, dokler je možna izbira sedežev, s katerimi jim bo vsestransko ustrezno. Ne čakajte zadnjega dneva kot je bilo to slučaj lanske leto, ko mnogim nismo mogli sploh več postreči z vstopnicami, ker so bile že dan pred prireditvijo razprodane.

Cene vstopnic: Družinske v parterju 15, 12, 10, 8 D; otroške (t. j. za one otroke, ki jih obdaru Miklavž) 2 D; balkonske 12 Din; galerijske 10, 8 Din; stojšča 5 Din.

dopoldansko zborovanje je dijakom vstop prost, za ostale veljajo prostovoljni prispevki. Za popoldansko predstavo veljajo cene: sedež ob 25 do 7 Din, stojšča 5, dijaška 3 Din.

○ Slovenke! Vabimo Vas, da se udeležite v velikem številu manifestacijskega zborovanja »Narodnega ženskega saveza«. Pridite vse, ki se zanimajo za delo naših ženskih društev. Pripeljte zlasti s seboj one, ki se pritožujejo radi »večnega nabiranja«, da se prepričajo, v kakem plemenitem namene se uporablja denar, katerega žrtvuje občinstvo našim ženskim društvom. Zborovanje se vrši danes 1. decembra ob 4 popoldne v magistratni dvorani. — V »Narodnem ženskem savezu« včlanjena društva: Atena, Društvo slovenskih učiteljic, Kolo jugoslovenskih sester, Klub Primork, Slovenska krščanska ženska zveza, Splošno žensko društvo in Ženski Pokret.

LIPTON-ČAJ

Zahtevajte, da Vam dajo
znani rumeni zavoj

○ Smešljenikom SLS v Ljubljani! Uvedla se je redna služba mestnih občinskih svetnikov v Tajništvu SLS za Ljubljano, Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje. Ako ima kdo kakšno pritožbo, prošnjo ali kako drugo zadevo in hoče govoriti s kakim občinskim svetnikom, naj pride od 6 do 7 zvečer — razen nedelj in praznikov ali dnevo, ko zboruje občinski svet — v tajništvo, kjer bo dobil potrebne informacije.

○ Zanimivo razstavo radijskih aparatov in potrebnih in prireditelj radijske oddaja postaja v glavni dvorani Akademskega doma. Razstava je prav okusno aranžirana. Tehnično osobe naše oddaje postaje daje vsem obiskovalcem strokovno razlago razstavljenih predmetov. Otvorjena bo razstava do 6. decembra. Vstop prost.

LIPTON-ČAJ

Z naših slov tih plantaž na Cel-
lonu naravnost o Vaš čajnik

○ Miklavžev večer kršč. žen. društva. V sredo 5. t. m. priredi v beli dvorani hotela Union kršč. žen. društvo svojih članic in po njih vplivanih gostov Miklavžev večer. Začetek točno ob pol 5 pop. Darila z natančnim naslovom in morebitnimi željami, se sprejemajo isti dan le od 1 do 3 pop. Le pripeljite svoje malčke, da bodo deležni iskrenega Miklavževega pozdrava.

○ Slovenski klub otvarja tečaj češčine. Ljubljanski »Slovenski klub« je včeraj beležil velik svoj uspeh pod pokroviteljstvom češkoslovskega konzulata se je včeraj otvoril tečaj češkega jezika. V poslojajo trgovske šole se je snoči ob pol 7 vršila kratka svečanost otvoritve tečaja, ki so se je poleg znatnega števila prijavljenih gojencev udeležili še gen. konzul dr. Rest, ravnatelj Zdravne gozp. banke dr. Stokar, prof. dr. Debevec in vodja tečaja trgovski referent g. Jan Norak. V imenu »Slovenskega kluba« je otvoril tečaj ravnatelj dr. Stokar z lepim nagovorom, naglašajoč ozke stike med Slovenci in Čehi, na kar se je konzul dr. Rest zahvalil prijavljenim gojencem za njihovo zanimanje za češki jezik in narod, zanimanje, ki se bo uveljavilo posebno prihodnje leto ob svetovaslavski proslavi, ki se je bodo udeležili tudi Slovenci. Referent konzulata in vodja tečaja g. Jan Norak je se apeliral na dobro voljo gojencev in jih vzpodbujal k resnemu učenju češkega jezika, ki bo le njim koristil, nakar se je kratka, a pomembna svečanost zaključila in se je pričel redni pouk.

LIPTON-ČAJ

Zapomnite: po eno žlico
na vsako skodelico čaja

○ Felika nesreča bi se kmalu pripetila včeraj popoldne okrog štirih na strmem ovinku koncem Streljske ulice. Srečala sta se voz in motorno kolo. Radi goste megle in ostrega ovinka nista mogla opaziti drug drugega in bila sta že na tem, da se zaletita drug v drugega, tedaj pa je v zadnjem hipu vozač motornega kola usmeril motorno kolo neravnost proti Grubarjevemu kanalu ter tik pred ograjo prevrnil kolo, ki je pokopalo pod se njega in njegovega sovozača. Dvojce mladih življenj je viselo na nitih in le srečen slučaj je bil, da sta oba ponesrečenca odnesla le lažje poškodbe. Ker so na tem mestu karamboli vsakdanji, je nujno potrebno, da si že vendar enkrat ogledajo ta ovinek merodajni gospodje in nemudoma odrede že tisočkrat in tisočkrat nasvetovano in naproseno »egulacijo tega nevarnega mesta. To vendar ne žre, da se pušča ta najprometnejša točka brez vsake brige in celo brez zadostne cestne razsvetljave. Zganite se, dokler je še čas in dokler ne bodejo nepotrebne žrtve! — Očividce.

○ Umrla so v Ljubljani v času od 24. do 30. c. m.: Dušan Gvozdenovič, sin čevljarkega pomočnika, 4 mes., Jeranova 6; Ivan Irlbar, tobačni delavec v poklju, 44 let, Razpotna 8; Silverij Tiran, sin uradnice, 6 tednov, Dunajska 1; Franc Salekar, strojar, 46 let, Sv. Petra nasip 71; Marjeta Fatur, dijakinja trg. šole, 17 let, Frankopanska 29; Jergel Ivana, bivša kuharica, 56 let, Vidovdanska 9; Ivan Arnshek, knjigovodja, 37 let, Tržaška 27. — V bolnišnici so v istem času umrli: Drago Koemur, sin stavca, 1 mesec, Frankopanska 12; Gizela Grum, žena knjigovodje, 50 let, Vrhnika 270; Josip Skafja, pek, 45 let, Cilkova pri Grosupljem; Milen Čož, sin delavca, 21 dni, Sp. Šiška, baraka mlarnar; Martin Sluga, bivši klobučarski pomočnik, 82 let, Dol. Brezovica pri St. Jerneju.

○ Ogenj v Kolodvorski ulici. Na dvorišču hiše št. 13 v Kolodvorski ulici ima Andrej Pipan malo popravljalnico avtomobilskih in kolesnih ob-

ročev ter cevi in hrani zato vedno kako malo količino bencina v delavnici. Snoči je to povzročilo ogenj v delavnici, ki je lastnika Pipana precej oškodoval. »Po naši lastni neprevidnosti«, je izjavil pozneje Pipa, sam, je steklenica z bencinom ob 5. uri zvečer eksplodirala. Vnela se je najprej naša delovna obleka na steni, pozneje pa tudi strop. Ogenj smo gasili najprej sami z vrečami, takoj pa so prišli še mestni gasilci z motorno brizgalno, ki so dovršili ostalo in ogenj zadušili. Škode imam krog 3000 Din. Ogenj si je ogledovalo mnogo radovednežev, ki pa so imeli le kratko »zabavo«, ker je bilo v četrte ure vse končano.

○ Zeparska trojica. V kriminalnem oddelku ljubljanske policije so včeraj zasliševali dvojce mladih deklet, 20letno Kristinec P. in 21letno Angelco, obe doma iz Sp. Šiške. Kristinec je bruhala trmo in vztrajno tajila vse, kar so ji očitali, Angelca pa ni mogla prenesti ognja večnih vprašanj in je kmalu izbruhnila v krčevit jok. Še malo prijaznih besed je bilo treba in že je Angelca priznala vse. Kristinec, Angelca in še neki mlad Hrvat so tvorili v Šiški nekako zadrugo za izkoriščanje tujih žepov. Kristinec je zelo spretna žeparica. V frančiškanski cerkvi je neki gospej v sivem plašču med poklekovanjem izmaknila torbico s prav čedno vsoto denarja, ki ga je nato vsa trojica zapravila. Ime okradene gospe ni znano in se bo najbrže šele sedaj zglasila na policiji, ko bo to čitala. Vso trojico pa je zadnje dni policija tiho nadzorovala. Včeraj so vsi trije prišli na trg in res je Kristinec zopet izmaknila neki kupujoči gospodinj torbico z denarjem. Tedaj pa so že priskočili detektivji, zgrabili Kristinec in Angelco. Zgodilo pa se je nekaj, česar ne bi nihče pričakoval. Kljub vsej pozornosti detektivov je Kristinec ukradeno torbico slisnila v roke tovarišu Hrvat, ki je naglo v splošni zmedji odnesel pete. Policija je bila seveda zelo začudena, ko je imela Angelco in Kristinec, torbice pa nikjer. Naglo so se vrgli detektivji na lov in če jim bo sreča mila, bodo iztaknili še Hrvata.

○ PRANJE, svetlolikanje ovratnikov in vse perilo, kemično snajenje oblek: Šimenc, Kolodvorska 8.

○ OPOZARJAMO na oglaš ljubljanske trdnice Ivan Bahovec, Stari trg 20.

○ POVEČALA IN PREUDILA je svoje prodajne prostore trdnica Norak — na Kongresnem trgu št. 15. To, da si na zunaj neznatna trgovina, ima na razpolago izredno veliko zalogo sukna itd. in je priznana najboljši nabavni vir. Obiščite jo in prepričajte se.

○ OPOZARJAMO na obitajno Miklavžev razstavo. Ogleda se jo lahko vsak čas od nedelje naprej v 1. nadstropju trgovine P. MAGDIČ, Ljubljana.

Maribor

○ Oskar Dev — 60 letnik. Jutri praznuje 60 letnico skladatelj in glasbenik Oskar Dev. Za kot srednješolec je kazal veliko vezelje in globok smisel za glasbo; kot nižjeginnazijec v Novem mestu je našel v o. Hugolinu Sattnerju svojega prvega glasbenega mentorja, v Ljubljani pa sta mu bila učitelja gg. Gerbic in Janušovsky. Kot skladatelj pravne fakultete na Dunaju, v Pragi in Gradcu se je na glasbenem polju zelo marljivo udeleževal in sopolnjeval. Kjerkoli je pozneje služboval kot sodnik, povsod je zbudil speca pevstva druživa k živahnemu delovanju. Ko je po prevratu prišel v Maribor, je ustanovil tukaj Glasbeno matico. Z moškim zborom, na katerega ga vežejo najlepši spomini, je koncertiral kot koncertni vodja po mestih in trgih mariborske oblasti kakor tudi na Koroškem. Večina njegovih ljubih kompozicij, ki jih je obelodanil na pobudo dr. G. Kreka, je nastajala v edicijah ljubljanske Glasbene matice ter v Novih akordih. Največjo zaslugo pa si je stekel jubilar z nabiranjem slovenskih narodnih pesmi na Koroškem, ki jih sedaj hrani etnografski muzej v Ljubljani. Nabral je okrog 400 pesmi. Sedaj pa pripravlja izdajo četrtega zvezka koroških pesmi, ki jih je nabral prav pred kratkim. Jubilarju, odličnemu skladatelju in slovenskemu kulturnemu delavcu, ob 60 letnici naše najiskrenejše čestitke.

○ Orlič! Prvi oddelek ima telovadbo v ponedeljek ob 15. uri; drugi oddelek ob 16. uri. Orlič, vsi! Privedite še druge tovariše s seboj v telovadnico!

○ Miklavžev večer za Orliče in Orličice. Starši, ki želijo obdarovati svoje otroke, naj prinesejo darila; točno označena z imenom obdarovančevim, v sredo, dne 5. t. m. med 14. in 15. uro bančnemu uradniku g. Josku Malešcu v Zadrugi gospodarski banki ali pa v Cirilovi knjigarni poleg franč. cerkve. Tudi se s hvaležnostjo sprejemajo istotam darila, za naše navdušene Orličice in Orlič, ki imajo revne stariše, ki ne morejo svojih malčkov osrečiti z Miklavževim darilcem.

○ Poročili so se v zadnjem času: Karol Gašparič, mizar, z gđ. Amalijo Svedenškovo, gostilničarko; Josip Večernik, kovač, z gđ. Brigito Fernejevo, šiviljo; Ivan Jančar, čuvaj drž. žel., z gđ. Amalijo Krivčevno, posestnikovo hčerko ter Franc Irgolci, železarski sin, z gđ. Marijo Zemljičevno, zašebnico.

○ Zborovanje upnikov Slavenske banke se je vršilo 28. t. m. v restavraciji »Halbwildt«, na katerem je mariborski upniški odbor podal poročilo o svojem delovanju in o stanju konkurza Slavenske banke. Soglasno je bila sprejeta resolucija, da se uprava konkurza, zlasti upniški odbor, najenergičneje pozove, da prične nemudoma z izplačilom vlog, ker je spor z Länderbanko likvidiran in se je nabralo dovolj gotovine za vsaj delno izplačilo. Soglasno je bil tudi sprejet sklep, da se malo upništvo obrne pismeno ter potom deputacije na g. A. Westena kot upravnega svetnika Slav. banke ter na T. P. D. s prošnjo za prispevke v svrhu zboljšanja kvote malim upnikom v Sloveniji. Upniki, včlanjeni pri mariborskem upniškem odboru, ki niso prisostvovali zborovanju, se naprošajo, da se čimprej zglase v pisarni g. dr. Rapotca, Aleksandrova cesta 16, da podpišejo gori omenjene vloge.

○ Trgovski lokali so danes radi državnega praznika brezopojno celi dan zaprti. Jutri, v nedeljo, dne 2. decembra, pa so trgovine dopoldne odprte. Opozorja se pa, da je za pomožno osobje delo ob nedeljah neobvezno, ki se smatra kot prekočasno delo, ter je to zadevno potreben sporazum med šefi in nameščenci.

○ S smučmi preko Alp. Zimskošportni odsek Slov. plan. društva priredi v petek, dne 2. decembra, skioptično predavanje, ki se vrši ob 20. uri v kinu Apolo. Na podlagi 125 krasnih slik, ki jih je tolmačil predavatelj g. Arved Möhn iz Münchena že v Berlinu, Strassburgu ter nekaterih drugih vele-mestih, bo tudi nam Mariborčanom omogočeno slediti poučnemu predavanju tega znanega zimskega športnika, v katerem se prikazuje njegovi zimski pohodi preko Alp.

○ Socialna šola ISZ v Mariboru. V ponedeljek, dne 3. decembra ob pol 20. se vrši v prostorih na Koroški cesti 1 zanimivo predavanje o velikem prebuditelju indijskega naroda M. Gandiju. Vsi, ki jim je socialno vprašanje pri srcu, iskreno vabljjeni.

Najprimernejši darovi pod Božičnim drevescem: okusne

ELIDA KASETE

Celje

○ Nižji poštni brzojavni uslužbenci prireditjo dne 14. aprila 1929 dobrodelno tombolo. Ostala društva se naprošajo, da opustijo omenjenega dne vse svoje prireditve.

○ »Nedeljas«. Z današnjim dnem je izšla prva številka »Nedeljas«, cerkveno nabožnega tednika za negovanje verskega življenja v družini, posamezniku in družbi. Tednik izdajajo vse tri mariborske župnije. Prva številka se pošlje na ogled; list se naroča pri župnem uradu ali pa naravnost pri upravi v Mariboru, Sodna ulica 14-II., vrata št. 9.

○ Umetnostna razstava prof. I. Mežana je v kazinski dvorani in traja od 1. do 16. decembra.

○ Včerajšnji trg je bil dobro založen, kupčija živahna. Speharji so pripeljali na 74 vozov 170 zaklanih svinj, kmetje 16 vozov krompirja, 6 vozov čebule, 6 vozov sena in 2 voza slame. Cene sadju so bile: jabolka 4—6, hruške 8—12, suhe slive 10—12, grozdje 8—16. Obisk trga je bil srednji.

○ Z lizolom si je nameraval končati življenje Josip P., po poklicu mizar, stanujoč v Levstikovi ul. 9. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico.

○ Zastupljenje z alkoholom. Na Meljski cesti je obležal nezavesten na tleh 14letni deček Jakob Kranjc, doma iz Sv. Marjete. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico. Ugotovilo se je, da gre za zastupljenje z alkoholom.

○ DANES — DRŽAVNI PRAZNIK v gostilni pri Zlatem levu, Maribor, Vodnikov trg št. 4 VELIKA POJEDINA DIVJAČINE IN RAČK. Za provrstna vina in sveže Tscheligo pivo v sodčih je preskrbljeno. Za obilen obisk se priporočata Franc in Marija Leben.

○ PRIPOROČAMO po konkurenčnih cenah samo kvalitelno blago »KARO« industrija čevljev Maribor, Koroška c. 19.

»ADRIA« čevlji

CELJE, NARODNI DOM

○ Osebnost. Na povratku iz Rima se je skopljanski škof g. dr. Gnidovec oglašil tudi v Celju, kamor je prišel v petek zvečer. Podal se je k sv. Jožefu ter obiskal tam svoje nekdanje duhovske tovariše.

○ Današnja proslava 10 letnice zedinjenja, ki se vrši ob 8 zvečer v veliki dvorani Celjskega doma, naj združi vse, kar v Celju misli in čuti narodno ter državno k skupni manifestaciji za kulturne, socialne in gospodarske ideale, ki jih skuša slovenski narod v okviru močne in svobodne jugoslovanske države doseči. Iaj bi ne bilo celjskega Slovenca, ki bi danes šel mirno mimo proslave, v kateri so po dolgem času vendar enkrat odina celjska slovenska kulturna društva. Zlasti onim, ki se bodo udeležili današnjih veličastnih slavnosti v Mariboru, toplo priporočamo, da se vrnejo pravočasno v Celje in se pridružijo manifestaciji v Celjskem domu.

○ Spored nocojšnje spominske proslave. Proslavo otvorijo združeni celjski pevci s himno »Bože pravde«, ki jo pojo enoglasno s spremljevanjem orkestra Celjskega godbenega društva. Nato bo slavnostni govor, ki mu sledi zopet od združenih celjskih pevcev zapeta »Slovenec, Srb, Hrvat«. Nadaljni dve točki izjava Celjsko godbeno društvo, ki pomnoženo z ravnateljem g. Karlom Sancinom ter g. Dušanom Sancinom in gojenci Glasbene matice izjava Mozartovo overture k operi »Titta in R. Savinovo« Večernoc iz Jugoslovanske suite za godalni kvintet. Ravn. K. Sancin sam izjava na goslih Wienawskega »Faust-Fantasie Brillante«. Na klavirju ga spremlja g. Marija Sancinova. Mešani zbor Celjskega pevskega društva zapoje najprej Pavčičovo »Če rdeče rože zapade sneg« in Adamičovo »Molitev pastirčkov«, po odmoru pa Sattnerjevo kantato za soli, mešani zbor in orkester »V pepelnici noči«. Solospeve pojeta gna. Zinka Lovrečič in g. Marjan Rus. — Začetek je točno ob 8. Med izvajanjem koncertnih točk vstop v dvorano ne bo dovoljen.

○ Akademija, ki jo priredi celjsko katoliško dijaštvo v proslavo dijaškega praznika in 15letnice obstoja Dija. Mar. kongregacije v nedeljo 2. dec. ob pol 4 pop. v veliki dvorani Nar. doma, ima sledeč spored: 6. Prolog. — 2. A. Foerster, Ave Maria; S. Mihelič, O Gospa moja. Poje moški zbor. — 3. Dr. A. Vodnik, Ave Maria. Deklamacija. — 4. Govor. — 5. Dvorak, Humoreska; O. Metra, Španska serenada. Violinski solo. — 6. A. Svetek, Pod noč. A. Foerster, Gorenje. Poje moški zbor. — Odmor. — Simeon. Drobna igra v 3 slikah. Spisal Otto Brues, poslovenil Tone Krošl. Nastopajo: starček Simeon, njegov sin Luka, brodnik, na-

jemnik, mitničar, Jožef in Marija z Detetom. — Med odmorji igra orkester »Svitac«. — Naj ne bo prijatelja naših študentov, ki se v nedeljo ne bi udeležili njihove akademije! Polna dvorana naj jim bo zadoščenje za delo in trud. V nedeljo vsi v Narodni dom!

Pred nakupom čevljev si ogledajte izložbo: zaloge čevljev.

Celje **ST. STRAŠEK** Kovaška
Čevlji, po meri, popravila nitre in tolnje!

Sejavnica našega semena

Maribor, 30. nov.

Današnji občni zbor Prosvetne zveze v Mariboru je potekel v znamenju visoke prosvetne bilance, ki jo izkazuje njeno delo v preteklem poslovnem letu. Na občnem zboru, ki ga je ob udeležbi približno 200 delegatov otvoril ob 10 dopoldne Zvezin predsednik narodni poslanec dr. Josip Hohnjec, smo med drugimi opazili oblastnega predsednika dr. Leskovarja, tajnika ljubljanske Prosvetne zveze g. Vinka Zora, oblastnega prosvetnega inspektorja g. Bobiča, msgr. Vrežaja, oblastna poslanca Sagaja in Hrastelja ter starega prosvetnega delavca in organizatorja ob naši sevnici meji g. župnika Gomilseka.

Kot prvi je spregovoril Zvezin predsednik narodni poslanec dr. Josip Hohnjec.

V svojem programatičnem in globokem govoru: »Prosvetna zveza ob desetletnici države«, poudarja veliki pomen 1. decembra 1918, ko smo dobili prostor na soncu. Naša velika naloga v narodni državi pa je, da dvignemo narod k soncu prosvete, omike in kulture in da gradimo ponosno zgradbo narodnega prerodenja. Navaja markantne izreke A. Smitha, Washingtona in M. Slomška, ki poudarjajo veliko potrebo izobraževalnega dela med narodom. Naša izobraževalna organizacija je pa tudi močna narodnoobrambna trdnjava, sezidana iz granitnih zvestih krščanskih slovenskih sre. Narodna omika in zavest, privzgojena v slovenskih katoliških izobraževalnih organizacijah, je ostala nepremagljiva in v etni je bila zanjama zmagoslavja slovenskega naroda. Naše izobraževalne organizacije so bile neperuščljive barikade slovenstva in jugoslovanstva na najbolj eksponirani fronti našega jugoslovanstva ozemlja. Ob desetletnici naše države pa obhaja naša velika organizacija ta dogodek s toplim rodoljubnim čuvstvom. Izpovedujoč svojo voljo za to državo, ji želimo najlepšo bodočnost in najboljši napredek. Ne prikrivamo si dejstva, da ni notranja državna ureditev tako zasnovana, da bi bili z njo zadovoljni vsi — i Srbi i Hrvati i Slovenci. Toda verujoč v moč razvoja pričakujemo, da bo naša država potom notranjega sporazuma postala domovina zadovoljnih Hrvatov, Slovencev in Srbov. Ob koncu svojega govora se s toplimi besedami spominja dr. Hohnjec še

bratov Slovencev na Koroškem in v Italiji. Nato sledi izširno poročilo tajnika Prosvetne zveze v Mariboru g. Jožeta Kavčiča. Iz njegovega poročila je razvidno veliko kulturno delo, ki ga je izvršila v poslovnem letu 1927/8 med slovenskim ljudstvom matica kat. prosvetnih društev na Štajerskem ter vrhovna urejevalka njihovega prosvetnega programa. Podrobno tajniško poročilo smo morali radi pomanjkanja prostora odložiti.

Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal zvezin blagajnik Joško Maležič, je razvidno, da je znašal v poslovnem letu 1927/28 denarni promet Prosvetne zveze 377.920.88 Din.

Poročilo o naših knjižnicah je podal zvezin knjižničar g. Kramberger. — O živahnem delovanju naših dekliških zvez je poročala zelo izširno načelnica Osrednjega vodstva dekliških zvez gđa. Marija Stupeca, o »Našem domu«, ki si v čudovitem razmahu osvaja vedno večji krog hvaležnih čitateljev, za kar gre v prvi vrsti zaslugi njegovemu uredniku prof. dr. F. Sušniku, je poročal zvezin tajnik gosp. Kavčič.

Pri volitvah se je skoraj v celoti izvolil dosedanji odbor.

★

Ob pol 15 se je otvoril v dvorani Zadrugne gospodarske banke radio tečaj s poučnim predavanjem o vedi in tehniki radio aparatov. Ob 20 pa se je istotam vršil v čast udeležencem velikega narodnega slavlja dne 1. decembra v Mariboru pozdravni večer, ki je ob rekordni udeležbi naših prosvetnih delavcev potekel v topleni in živahnem razpoloženju. Na sporedu je bil govor narodnega poslanca dr. Josipa Hohnjeca ter nekatere glasbene točke, ki sta jih izvajala pevsko društvo Maribor in orkester Ljudskega odra.

Dopisi

Bled

Tri občinske seje zaporedoma prekinjene. Za soboto, 17. nov. je sklical g. župan dr. Degleria obč. sejo. Na obširnem dnevnem redu so bile zelo važne točke, kakor proračun, ki sam zahteva več temeljite razprave. — Opozicija je imela to pot večino. Potri so se pogledovali gospodje blejske vladne stranke, češ, kaj bo pa danes? Prve manjše zadeve so se mirno rešile. Nato pride na vrsto pritožba hišnih posestnikov in gestilničarjev proti proračunu za leto 1929. G. župan jo prebere, pa je noče dati na glasovanje, ampak pravi, da jo bo obravnaval pri tozadevnih točkah dnevnega reda, dasi bi je bil moral kot samostojno točko tudi kot tako dati na glasovanje. Nato govori o proračunu. Za njim dobi besedo član opozicije Z. Rus, ki z natančnim izveščkom iz obč. knjig dokazuje, da so bile zdravilne takse za tekoče leto neprimerne, da so glavni hoteli letos manj taksi plačali kakor prejšnja leta. Kljub temu, da so bile te za dan in osebo po 3 Din višje od prejšnjih. Ko bi bili ostali pri starih takсах, bi bili dobili pri tem številu tujcev mnogo več, zato naj bi se zopet leto vpleljalo. Kar plane neki odbornik večine po konci in zavpije: »Nikoli ne bom glasoval za te takse, raje koj grem.« Za njim pa se vzdignje ostali SDSarji in zapuste sejo. Po kratkem debatiranju o tem pa uidejo še člani klenove stranke in prepuste bojno polje opoziciji. Župan nato zaključuje sejo, ker ni bila sklepna. — Nadaljevanje se je imelo vršiti v torek, 20. novembra. Pa glej! Tudi to pot je imela opozicija večino. Ali g. župan si je pomagal. Eden izmed opozicije je delal medklice. G. župan mu da ukor, in ko to ni pomagalo, ga izključi. Tako je bilo sedaj razmerje odbornikov 11 : 11 in župan bi bil odločeval. Opozicija zahteva, da se mora privzeti namestnik, ker je bil povabljen, toda g. župan tega nikakor ni hotel — zato vstane vsa opozicija in odide. Seja je bila zopet zaključena. Tretjič se je imela vršiti v torek 27. novembra. Takrat je bila večina polnoštevna in razmerje odbornikov 12 : 12. — Po otvoritvi seje pa se zgleda član Z. od opozicije, vzame pravilnik v roke in dokazuje, da seja ni bila pravilno sklicana in da se bo proti vsem sklepom, ki bi se na tej seji storili, pritožil. Župan je nato sejo takoj zaključil in med hudo vanjem večine je opozicija zapustila dvorano. To kaže nezdružbo tukajšnje razmere. Popraviti, oziroma kot neresnično pa moramo še zavrniti, kar je prineslo »Jutro« od 27. nov. v članku »Nobene brige za tujski promet. Tam trdi člankar, da je dobil zastopnik blejske občine lakoničen in hladan odgovor: »Jaz vam ne morem pomagati. Nimam inženierjev na razpolago, zato vam ne morem dati nobene podpore.« Župan blejski in še en odbornik sta res bila pri preds. obl. odbora in na njegovo vprašanje glede podpore, mu je odgovoril g. predsednik: »Vložite prošnjo in na vprašanje glede inženierjev za regulacijski načrt, mu je dejal isti: »Sedaj inženierji nimajo časa, pozimi bi se dalo o tem govoriti in bi vam jih dal na razpolago.« To je resnica, ki naj jo blagovoli »Jutro« vzeti na znanje.

Ježica pri Ljubljani

Občinski odbor je v zadnji seji sklenil, da se v Savljah zgradi požarni rezervoar, kateri je bil nujen potreben. Z delom se je takoj pričelo in bo v prihodnjem tednu že gotov.

Naši Orli se pridno pripravljajo, da čim dostojneje proslavijo 20 letnico svojega obstoja. — Danes popoldne ob 3 prirede mladinsko akademijo s prav pestrim sporedom. Ne zamudite te prilike in pridite pogledat naše mlade.

Trbovlje

★ Ljudsko gibanje. V mesecu novembru je bilo rojenih 28 oseb, porok je bilo 19, smrtnih slučajev 20.

★ Običajni Barbarin denar so dobili aktivni delavci-rudarji in sicer: kopački 30 Din, kopački vajenci, vozači itd. 20, mladoletni delavci in delavke pa po 10 Din.

Črnomelj. V nedeljo 2. dec. prirede katoliška društva v Črnomlju v prostorih Prosvete proslavo zedinjenja s sledečim sporedom: 1. Lepa naša domovina (poje mešani zbor). 2. Mi vstajamo! (Deklamacija). 3. Vadičeljske vaje (izvajajo člani Orla). 4. Slavnostni govor (govori dr. Janko Lavrič iz Novega mesta). 5. Državna himna (poje mešani zbor). 6. Trije bratje (igra v treh dejanjih). Vstopnina Din 10, 7 in 3. — V sredo 5. dec. priredi izobraževalno društvo svoj vsakoletni Miklavžev večer z bogatim sporedom in darovi. Za otroke posebej ob pol 6 zvečer. Vstopnine prosto. Za odrasle pa ob 8 z Miklavžev igro v treh dejanjih, proti vstopnini. — Dne 8. in 9. dec. se vrši v Črnomlju

v dvorani Prosvete znanjski gospodarski tečaj za naše belokranjske poljedelce. Vsaki dan po tri predavanja in sicer o zadrugništvu (dr. Basaj), o vinnogradništvu (ing. Skubic), o pridelovanju krme (ing. Absec). Drugi dan pa o zemljiški knjigi (dr. Št. Skubic), o živinoreji (ing. Absec), o sadjarstvu (ing. Skubic). Pričetek ob 8 uri po tihni sveti maši, ob 9 Vljudo vabljeni vsi! — Gnojne jame so si že skoro napravili vsi oni posestniki, ki so dobili brezplačno cement od oblastnega odbora. Za naš sodni okraj je prišlo nekaj čez 40.000 kg. — Ponovno se je pojavila škrlatinka in sicer sedaj na Dol. Paki pri Črnomlju, umrl je zanjo 7 leten deček. Šola je na Talčjem vrhu zaprta.

Šostanj. Osnovna šola priredi v nedeljo, dne 2. dec. ob 3 popoldne proslavo zedinjenja s sledečim sporedom: 1. »Jugoslovenska mladina«, gledališka igra z živimi slikami; 2. Deklamacije; 3. Nagovor; 4. Petje; 5. Telovadba s spremljevanjem glasovirja. Stariši in prijatelji šole uljudno vabljeni! — Vodstvo.

Rabite Tungsram barium-elektronke Radio

KAJ NAM PIŠEJO AMATERJI.

Ljubi moj radio! Ze dolgo mi beseda sili v pero, da bi ti napisal tole pismo.

Kaj naj ti povem? Vsa čast tvojim predavanjem! Vselej mi je žal, kadar po lastni nerodnosti ali vsled službene dolžnosti moram proč od slušalk. Predavalnega večera se veselimo že vsak dan naprej. Ob zaključku leta bomo tvojim predavateljem dali najboljšo spričevalo. Strela naj udari tistega, kdor tega stavka ne podpiše z obema rokama. Pa reci, da nisem hud in da nisem zate vnet.

Ce pa pogledam na glasbeno polje, mi pa ne zameri, če ti povem, da se mi zdli premalo slovenski. Premalo slovenske glasbe, premalo slovenskega petja. Jazz-band, radiokonzert in drugi se gajo le drugam, domačih del jih je menda sram ali kako bi človek rekel, da bi bilo bolj prav.

Saj je prav, da pokažeš svetu, kako se znajo naši umetniki živeti v Mozarta, Schuberta, Beethovna, Perossija, Verdija, Straussa in druge svetovnoznane kapacitete. Toda zakaj bi radi tega odpravili to kar je našega? Veš, kaj bi si želel v tem oziru. Želel bi si večer naše narodne pesmi, preproste in čedne, kakršna je, želel bi dalje, da bi nam povedal, kako so prilaščevali naši narodni pesmi Zirovnik, Ferjančič, Bajuk, Kimovec. Posebno bi si želel večer naših glasbenikov od Riharja pa do zadnjih modernih. To bi bilo večerov: Riharjev, K. Maškova, Ipavčev, Medvedov, Foersterjev, Aljažev, Hribarjev, Sathnerjev in še drugih.

Ali bi ne bilo tudi prav, da bi radio ponesel kdaj med svet n. pr. Sathnerjevo »Assumptio«, »Oltik«, »Jejtejevo prišeg«, »V pepelnici noč«? Užitek bi imeli tisti, ki so se stvari že slišali in mi, ki jih še nismo slišali.

Prav tako bi bilo iskreno želeli, da bi se pri opoldanski reproducirani glasbi prikazala vsaj po ena slovenska pesem ali pa tudi kak saliv prizor. Včasih so pravili, da je tamburica specifično slovenska glasba. Menda je to res. Povej nam, zakaj se tako oteplejš tamburistični zborov Vsaj včasih bi jih radi slišali.

Naj končam! Saj veš, kaj je dejal ranjki in zdaj po nedolžnem preganjanju Martin Krpan samemu cesarju: »Slišal sem, da vsi ljudje vse vedo.« Ljubi moj radio pozdravljeni! Ostaniva še nadalje prijatelja.

Programi Radio-Ljubljana

Sobota, 1. dec. 11: Radio-kvartet. — 12: Zgodovina zedinjenja, predava prof. S. Kranjec. — 12:30: Reproducirana glasba. — 16: Pravljičje, pripoveduje Radio-telek. Nato poje dvoeglasi zbor mestne ženske realne gimnazije narodne pesmi. — 17:30: Tercet »Sliškec«. — 18: Analiza sanj, predava dr. Bartol. — 18:30: Delavska ura: O organizaciji prve pomoči, zlasti pri obratnih neizgledih, predava dr. Otmar Kraje. — 19: Nemščina, poučuje ga. dr. Piskernik. — 19:30: Človek in Bog, predava vseuč. prof. dr. Veber. — 20: Prenos Novinarskega koncerta iz Uniona. — 22: Poročila.

Nedelja, 2. dec. 9:30: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. — 11: Ga. Medvedova poje Schuglasba in borzna poročila. — 15:30: Humoristična bert. pesmi. Radio-orkester. — 15: Reproducirana glasba, pisatelj Mičinski. 16: Lahka glasba (Radio-orkester). — 16:30: Preko Sibirije proti vzhodu, spominj voinnega ujetnika v Rusiji, predava gosp. Grčar. — 17: Lahka glasba (Radio-orkester). — 18: Veseloirga. — 20: Parmov večer v besedi in pesmi: 1. Parma kot človek in skladatelj, govori mag. nadsvetnik Fr. Govekar. 2. Godba Dravske divizije izvaja Parmova dela: 1. Mladi vojski, korčnice. 2. Pozdrav Gorenjski, valček. 3. Fantazija iz dramatične romane »Stara pesem«. 4. V modnih tednih, koncertna polka. 5. Rosita Polero. Španski ples. 6. Intermezzo iz opere »Ksenija«. 7. Uvertura k Fran. Govekarjevi narodni igri »Rokovnjače«. — 22: Poročila.

Ponedeljek, 3. dec. 12:30: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 19: Francoščina, poučuje dr. Leben. — 19:30: »Zakaj si sitene«, predava šef-zdravnik dr. B. Dragn. — 20: Komorni trio. Sedelujajo M. kr. opere: koncertni mojster prof. I. Trost (vijolna), soločelist G. Müller in dirigent Niko Stritof (klavir): J. Brahms: Andante, Poco più animato; Scherzo (Allegro); Es-dur-Adagio mesto;

Sargov KALODONT vzdržuje čist dihljaj!

Finale (Allegro con brio). A. Dvorak: Allegro molto; Adagio molto e mesto b-dur: Allegretto scherzando; Finale (Allegro vivace). Nato poje narodne pesmi operni pevec g. Banovec. — 22: Poročila.

Torek, 4. dec. 12:30: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 17: Lahka glasba (Radio-orkester). — 19: Nemščina, poučuje ga. dr. Piskernik. — 19:30: Kemija vsakdanjega življenja. Uvod. Zrak in dihanje, predava prof. Pengov. — 20: Radio-konzert. — 22: Poročila.

Drugi programi

Nedelja, 2. decembra: Zagreb: 11 Simfonični koncert Hrvatske filharmonije. — 17 Plesna godba. — 20 Prenos opere. — Praga: 9 Cerkevna glasba. — 12 Opoldanski koncert. — 13:06 Predavanje o radiju. — 17:30 Delavsko predavanje. — 18:30 Sportna poročila. — 19 Godba na pihala. — 19:45 Predavanje o Selmi Langerlöf. — 21:30 Drama. — 22:20 Plesna glasba. Leipzig: 8:30 Orgle. — 11 Predavanje o kemiji. — 12 Sodobna glasba. — 13 Kmetijska predavanja. — 16 Iz nemških oper. — 17 Adventne pesmi. — 19:30 Samson in Dalila, opera. — Stuttgart: 12 Promenadni koncert. — 14 Pravljičje. — 15 Predavanje o Rasputinu. — 19 Aljaška ura. — 20 Adventne pesmi. — Dunaj: 10:20 Zborovo petje (Wiener Sängerknaben). — 11 Simfonični orkester. — 16 Popoldanski koncert. — 17:45 Potopisi. — 18:30 Klavir. — 20:10 Opereta »Graf Tonic«. — Katovice: 10:15 Služba božja. — 12:15 Ljudski koncert. — 14 Predavanja. — 19:30 Vesele pol ure. — 20 Pedagoško predavanje. — 22:30 Plesna glasba. Rim: 10 Cerkevna glasba. — 13 Trio. — 20:45 Simfonični koncert. — Berlin: 8:55 Zvonenje. — 11:30 Prenos iz drame. — 16 Iz ljudske kulture, predavanje. — 16:30 Božične pesmi. — 19:30 Opera. — 21 Adventne pesmi, nato plesna glasba. — München: 18 Harmonij. — 19:25 Ljudske pesmi. — 20 Dunajske vesele zgodbe. — 20:30 Orkestralni koncert. — Milan: 10:30 Cerkevna glasba. — 12:30 Kvartet. — 20:15 Prenos opere. — Budapešt: 12:10 Simfonični orkester. — 15:30 Kmetijsko predavanje. — 16:15 Orgske pesmi. — 18:50 Skavtsko predavanje. — 19:30 Opera, nato jazz.

Ponedeljek, 3. decembra:

Zagreb: 17:30 Prenos glasbe iz Palace-kino. — 19:45 Glasbena abeceda. — 20 Angleščina. — Praga: 13:40 Predavanja. — 19 Baletna glasba. — 20 Koncert Rihard Crooksa. — Leipzig: 16:30 Nordska glasba. — 19 Predavanje. — 21 Cerkevna glasba. — 22:15 Plesna glasba. — Stuttgart: 18:15 Predavanje o Etni. — 20 Petje. — Dunaj: 11 Popoldanski koncert. — 16 Kvartet. — 17:10 Mladinska ura. — 18:50 Dunajske premijere, predstava. — 19:30 Koncert G. Steinerja, nato večerni koncert. — Katovice: 16 Recitacije. — 16:25 Program za deco. — 18 Plesna glasba. — 20:30 Večerni koncert iz Poznanja. — Rim: 13 Radijski trio. — 17:30 Koncert akademske filharmonije. — 20:45 Saliva glasba. — Berlin: 15:30 Predavanja o ženskem vprašanju. — 16:30 Produkcije mladih umetnikov. 19 Uvod v psihologijo, predavanje. — 19:30 Komična opera. — München: 18:30 Lahka glasba. — 18:10 Gospodarsko predavanje. — 21:10 Stara komorna glasba. — Milan: 17:30 Pevski nastop otrok. — 20:30 Opereta. — 23 Prenos jazz-glasbe. Budapešt: 12 Zvonenje. — 12:10 Trio-konzert. — 20:45 Orkestralna glasba. — 22:20 Reproducirana glasba.

DRAVESTION

Prvovrstna izdelava! Lastni izdelki!

Srajce za gospode

bele, najfiniši sifon od 55 do 88 Din
modni čefir z 2 ovratnikoma od 58 do 80 Din
najfin. mako čefir, svil. popelin od 90 do 125 Din
zelo trpežne delovne srajce od 30 Din naprej
spodnje hlače, barhent in gradl od 32 Din naprej
trikot srajce, maje in hlače od 32 Din naprej
kakor tudi veliko izbiro prvovrstnih modnih čefirjev in sifonov po izredno nizkih cenah nudijo:
F. in I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

Prosvetno društva potrebujejo za uprzišitve prah za bengalčni ogenj

ki ga dobavljajo v vseh barah drogerija

A. KANC SENOVA, LJUBLJANA, Zl. ov. ka. ulica 1

Mela kravate

na primerneše Miklavžovo darilo

Miklavž bo zbiral lepa darila

za deco in odrasle v soboto, 1. decembra od 17—19 ure v trgovini

MITIČAR Ljubljana, Šelenburgova ulica

Oglejte si sobotno razstavo

RADIO FRANC BAR

je največja in najstarejša strokovna tvrdka, ima najnižje cene, najboljše Radio-aparate, nov cenik, ki izide še ta teden.

Ljubljana, Mestni trg 5

Madame! Ne pozabite
Poudre Mon Parfum
Bourjois — Paris

Pristne francoske pastilje
VALDA
proti nahodu, kašlju in katarju
Prodajajo vse lekarne in drogerije.

Svetnik po hišah hodi,
ko vsi otroci spe;
to škof je z belo brado,
Miklavž mu je ime.

Otrckom, ki so pridni,
prinaša kup darov,
porednih pa ne milka
nič kaj prihod njegov.

Zakaj Miklavž prinaša
jim kot edini dar
le šibo, ki je zanje
hudo nadležna stvar.

Zakaj prihaja sveti Miklavž na zemljo?

Približal se je trenutek, ko je hotel dobri Bog svetega Miklavža vzeti v nebesa. Tedaj so se zbrali v nebesih okrogliholični angelčki, da ga sprejmejo z godbo in petjem, kot se spodobi za tako velikega svetnika. In kaj so peli? Tisoč instrumentov je spremljalo srebrnočiste glasove, ki so peli: Blagor usmiljenim! O, kako je ta godba lepo donela po nebeskih dvoranah! Tudi nebeskemu Očetu je ugajala in zadovoljno se je oziral po malih muzikantih.

Tedaj se odpro nebeska vrata in globoko se prikloni sv. Peter novodošlemu svetemu Miklavžu. Poslednji je bil zelo veselo presenečen, ker so ga mali godbeniki in pevci tako lepo sprejeli. Ves vzradoščen je sledil mali armadi pred nebeski tron.

»O, kako lepo je tu v nebesih!« vzklilne svetnik. Saj sem si nebesa predstavljal zelo lepa, vendar je tu lepše, kot sem mislil.

Prišli so do zlatega trona, kjer je sedel nebeski Oče. Ljubeznivo sprejme Bog novodošleca ter povede od radosti trepetajočega svetnika k prekrasnemu prestolu, ki je bil okrašen z nešteto biseri. Ob vznemirjenju prestola je blestel napis: Blagor usmiljenim!

»Vzemi, dragi moj, kar sem ti pripravil,« reče nebeski Poveljnik in dvigne svetnika na prestol. Vsa nebesa so tedaj odmevala veselja in radosti in spet je zadonela pesem: Blagor usmiljenim!

Ko pa je nebeski Oče odšel, je utihnila pesem in angelčki so pohiteli na rožnate poljane.

»O, to je bilo lepo!« je vzklil mali angelček. »Tako lepo že dolgo nismo sprejeli zemljana. No, pa je sveti Miklavž tudi zaslužil tak sprejem; koliko dobrega je storil na zemlji!«

Drug majhen prifriganček pa pristavi: »Veste, sveti Peter mi včasih dovoli, da malo pokukam skozi nebesko ključavnico, in tedaj sem dobro videl, kako je naš dobri škof obiskoval ubožce in jim pomagal iz stiske.«

»In kako je lačne in pridne otroke obdaroval,« pristavi tretji koderček.

»Prav res,« pristavi prvi angelček, »marsikomu je pomagal iz zadrege.«

Tako so šušljali med seboj angelčki in nato radostno zaplesali ringa-raja.

Drugi dan se je hotel sv. Miklavž razgledati po nebesih. Vsak trenutek je videl kaj novega in kaj lepšega. In vse kar je videl in si počel, je bilo njegovo. Tako je določil dobri Bog.

Kar zagleda velik grm, na katerem je vse zorelo. »O, to je pa nekaj novega,« vzklilne svetnik. »To mi bo pa res prav prišlo,« in hitro nabira in polni košaro, ki jo je imel s seboj, z mandeljmi, rozinami, jabolki, pomarančami, figami, dateljni. Nato se poda k angelčkom, ki so baš šli od pevske vaje ter jim ponuja nabranih dobrot.

»O, hvala, lepa hvala sveti Miklavž,« se hitijo zahvaljevati. »Mi dobimo tu v nebesih toliko dobrega, da nam vedno kaj preostaja; potem z ostanki krmimo še ptičke,« se veselo zasmejejo mali pevci.

Sveti Miklavž je žalostno povsili svojo glavo; bilo mu je hudo, da ni bilo nikogar, ki bi ga mogel obdarovati.

To zapazi nebeski Oče in hitro pošlje malega krilca k svetniku, naj ga povabi k avdijenci.

Svetnik pohiti, da vstreže želji visokega Gospoda. Bog pa mu prijazno reče: »Videl sem tvojo željo. In ker v nebesih ne ostane nobena želja neizpolnjena, hočem tudi tebe osrečiti. Vem, da je tvoje največje veselje, obdarovati potrebne in pridne otroke. Nabiraj si vse leto darov za svoje potovanje, da boš lahko na predvečer svojega godu nastopil bogato obložen dolgo pot na zemljo, kjer te bodo že težko pričakovali.«

Sveti Miklavž kar ni mogel spregovoriti, tako veselo je bil presenečen. In ko je pokleknal, da bi se dostojno zahvalil dobremu Bogu, je nebeski Oče že izginil; v dalji je le zamelklo odmevala prekrasna godba in peje.

Tako ste slišali, ljubi otroci, zakaj sv. Miklavž vsako leto zapuša nebeske dvore, da obdari in razveseli pridne otroke.

In veste, kaj je nebo v decembru tako rdeče pobarvano?

Le poslušajte, kaj je pripovedovala zvezdica, ki je padla z neba!

»December je in sv. Miklavž bo kmalu zapustil nebesa in bo potoval na zemljo. Zato pa v nebesih hite, da čimveč pripravijo za usmiljenega svetnika.«

Nebeske peči iz belega marmorja in vse pozlačene, so že zakurjene, da odseva rdeči sij ognja daleč naokoli in razsvetljuje še celo oblake. Nebeščanom se pa ni treba truditi pri tem, ker mali debeluharčki samo popihajo v peč in že vzplamt ogenj. — Angelčki to zelo radi store. Z zrakom si napolnijo usta in ploskajo po licih ter se smejejo s svojimi srebrnimi glaski, da odmeva po vseh nebesih. Iz peči pa zadiši daleč naokoli po dobrih sladčicah.

Te peči imajo namreč to dobro lastnost, da spečejo najboljše kolačke in pecivo kar same, ne da bi se moralo dati kaj testa v pečico. Angelčki pa skačejo okoli peči in že težko čakajo, kdaj bodo zarožljale zlate verige, kar bo znamenje, da je peka gotova. — Tedaj se odpro mala vrata in iz njih se vsuje pecivo v zlate košarice, ki jih hite angelčki prinašati. Ko so košarice polne, jih vsakokrat nesejo malčki pokazat nebeskemu Poglavarju, da jih odobri. Dobri Bog pa zadovoljno reče: »To se bo moj ljubi svetnik ve-

selil! Vse to naj vzame s seboj na zemljo, kjer so pridni otroci!«

In napolnili so košare s pecivom in zaboj z drugimi darili, da bi imel sv. Miklavž dovolj.

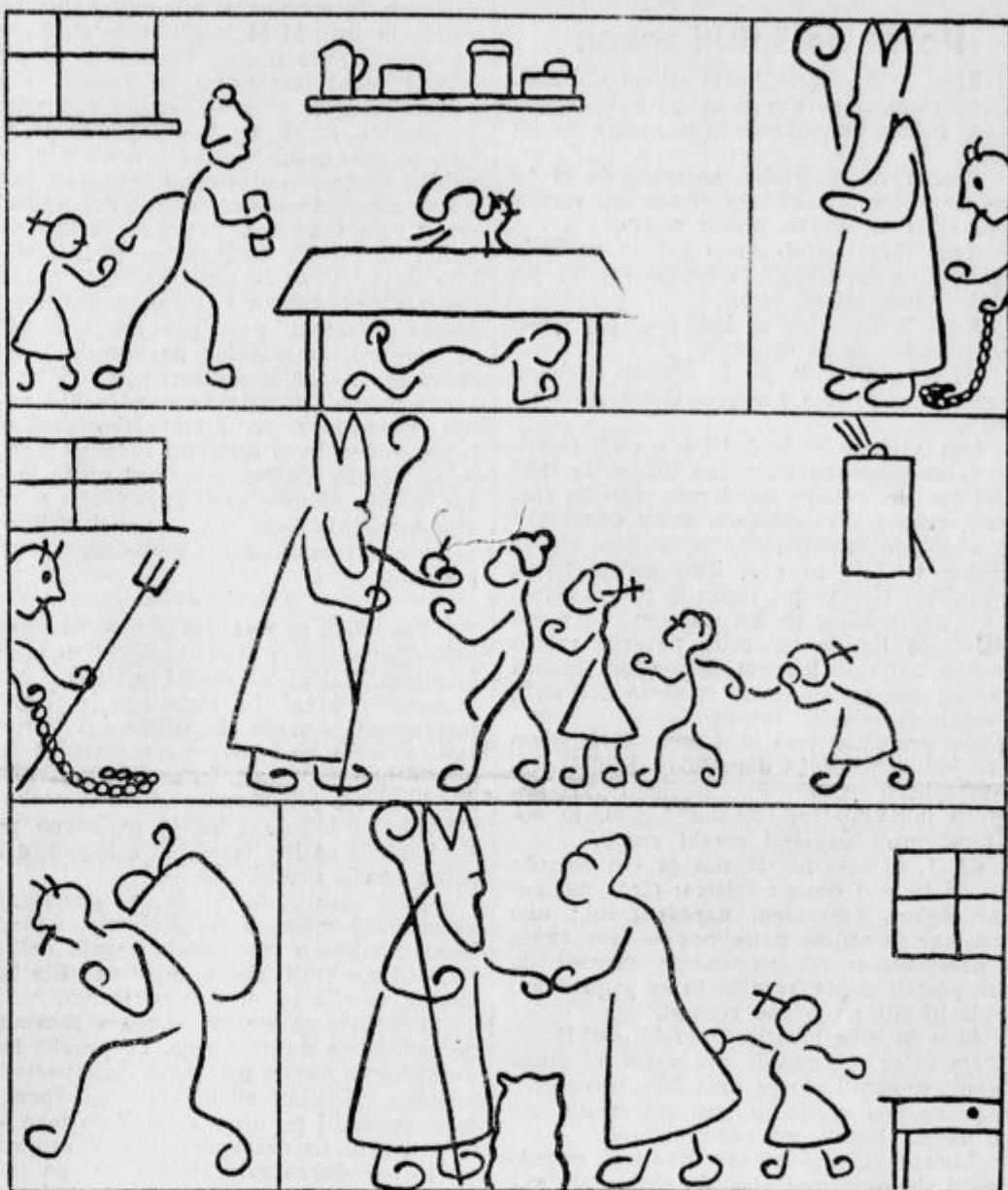
Tedaj pokliče nebeski Oče svetega Miklavža in mu pokaže darove, s katerimi bo kmalu smel oditi na zemljo. O, kako je sveti Miklavž vesel! Spoštljivo vzame svojo škofsko kapo raz glavo in se zahvaljuje: »Bodi zahvaljen veliki, dobri Bog. Potruditi se hočem, da boš z menoj zadovoljen. Vse pridne otroke hočem obdarovati in jim pripovedovati o lepih nebesih, da bodo bolj želeli priti k Tebi v sveti raj.«

Nato razdeli sv. Miklavž nekaj svežepečenega peciva med angelčke, ki si tiho šepetajo: »No, otroci na zemlji so že lahko veseli, zakaj nobeno leto ni bilo pecivo tako dobro pečeno kot letos.«

Na predvečer svojega godu odpotuje sv. Miklavž bogato prekrbljen na zemljo. Angelčki, ki ga spremljajo do nebeskih vrat, mu še naročajo:

»Lepo pozdravi pridne otroke in jim povej, naj ostanejo dobri, da pridejo nekoč k nam v božji raj.«

Janezek riče sv. Miklavža

»Je tukaj poredni Mihec doma, in muca, ki krade klobase?«
Z verigami parkelj, huu, pridivja in Miha zagrabi za lase.

A Janezek, Katrca, Breck, Maruška pred svetim Miklavžem pogumno stojijo, bonbone in fige, konjičke in kučka za svojo marljivost od njega dobijo

Tefka za krilo se mamno drži, parkeljna ona strašno se boji. Sveti Miklavž ga pred vrata spodi, mami za Tefko iz malhe deli: jabolka, hruške, povrh papagaja, sama darila iz zlatega raja.

1000 dinarjev
Vam plačam, ako Vaše bradavice,
kurja otesa
trda koža, otlačanci s pomočjo uničevalca
korvina Rila balzama ne izginejo v 3 dneh
brez bolečin zanesi lvo in brez nevarnosti.
brez ožja Zdravniška priporočila Dr. Cyra
kua B. na Dunaju piše: »Sem zadovoljen
z Rila, poslijite nadal njih 24 lončkov, ih tom vpo ubijal
pri nojih pacijentih«. C. n. z. ja. stvenim pismom 3 Din.
3 lončki 18 Din, 6 lončkov 32 Din, Dr. ic kemény,
Košice (Kaschau), Poštni predal 12/M ČSR.

Lokomobile
Motorji Diesel in Sauggas
Jarmeniki
Pini & Kay. Kompletne žage
Ugodni plačilni pogoji.
BRACA FISCHER d. d.
Zagreb, Gundulićeva ulica 36.

Gospodarska zveza v Ljubljani
ima stalno na zalogi po najnižjih cenah:
vseh vrst špecerijsko in kolonijalno blago, mlevske izdelke, poljedelske pridelke, krmila, mesne izdelke, bencin, cement, modro galico, žveplo, pol edelske stroje itd. — Priporoča zlasti za jesensko gnojenje Tomaževo žlindro, rudniški superfosfat.
Prodaja in kupuje seno in slamo, na razpolago drva in premog.

Original Pelinkovac in Vermouth vino di Torino
ne smeta manjkati v nobeni boljši restavraciji. Oboje dobiš pri
EMERIK ZELINKA
Ljubljana 7, Celovška cesta št. 34. — Telefon 2318.

Automobilisti!
Hlačilnik Vam tudi v mrazu do -30°C
ne zamrzne,
ako ga napolnite z »Antifredinom A«! Novo in
zanesljivo! — Zahtevajte prospekt z navodilom!
LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA,
Ljubljana, Bleiweisova 18.

„Spectrum“ d. d.
inž. Kopista, Dubsky in Krslic
tvornica ugleda in brusnega stekla
Ljubljana VII
se nahaja od 1. novembra
Celovška cesta 81 — Telefon 2348.
Zagreb, Osijek, Srednjačica: ZAGREB
Zrealno steklo portaino steklo, masinsko
steklo — mm. ogledala, brušena v vseh
velikostih in oblikah kakor tudi brušene
orožorne šipe izbojene plošče, vsakega
med Pina, navadna ogledala.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsake
vrstnih vrednostnih papirjev deviz in valut
borzna naročila, predplačila in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila
v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.
Brezplačno: Kredit Ljubljana
Tel. 2040. 2457 2548; Interurban 2706. 2806

Več luči!

Advent

Dobe cerkvenega leta za katoličane niso samo časovni razdelki brez globljega življenjskega pomena. Advent že celo ne! Katoličan, katoliška družba, katoliška družba mora priložnost s posebno pozornostjo življenju Cerkev, se vtopiti vanj in zaživeti iz misli: Gospod prihaja, je blizu, živi v dušah in javnosti.

Da se lažje duhovno zbere in poglobi, popusti od vnanosti, ki niso potrebne, veselje, zabav itd. Da more izvrševati svoje zamisli o socialni obnovi družbe, človeštva, zato v sebi oživi božjo moč, Kristusa Odrašnika in se utrdi v nezlomljivem prepričanju, da brez Njega ni obnove, in neutrudljivo voljo, z Njim v srcu in življenju — soodreševati bližnjega, narod, človeštvo.

Pozor na šolski zakon

Kan. 1113: Starši imajo strogo dolžnost, da poskrbijo za versko in moralno, kakor tudi za fizično in državljansko vzgojo svojih otrok.

Kan. 1372: V pouku, ne samo da ta ne sme nasprotovati katoli. veri, mora biti verska in moralna vzgoja na prvem mestu.

Kan. 1374: Katoli. otroci naj ne posejajo nekatoliških, nevtrajnih, mešanih šol, ki jih pohajajo tudi nekat. otroci.

Kan. 1379: Kjer ni kat. šol, naj zlasti škof poskrbi, da se ustanove.

To so načela, ki jih je Cerkev uradno proglasila za šolstvo v svojem Codex juris canonici.

Leo XIII. je pa že 1. 1884. v svoji okrožnici »Humanum genus« z dne 20. aprila 1884 kazal na zle duhovne modernih šolskih zakonov, rekoč: »Framasonski sekta osredotoči vse svoje sile in napore na to, da dobi vzgojo mladine v svoje roke... Zato nočejo trpeti služabnikov Cerkev pri vzgoji in pouku otrok, ne kot nadzorovanih ne kot učiteljev. Že v več deželah se jim je posrečilo poveriti vzgojo mladine izključno lajkom, kakor tudi izločiti iz moralnega pouka velike in svete dolžnosti, ki vežejo človeka do Boga.«

Te preroške besede Leona XIII. jasno osvetlijo tudi položaj v Jugoslaviji. Sedem različnih šolskih načrtov smo že imeli: Vsi kažejo to judovsko-framasonsko kopito, to sovražnost proti temeljiti verski vzgoji.

Cl. 1. novega načrta navaja vse mogoče cilje, ki jih naj dosega šolstvo; otrok naj postane dober, izobražen, naroden, itd.; eno samo, kar je edino potrebno — Hoc unum est necessarium, — namenoma prezre: da mora postati dober kristjan in se pripravljati na glavni cilj, na srečno večnost.

Člen 45 hoče laicizirati verski pouk!! Da bi se pač narod, predvsem mi Jugoslavi, spomnili, da je nam bilo krščanstvo vir prave civilizacije in nas usposobilo, da smo postali branik evropske kulture!

Zastopniki krščanskega ljudstva morajo dvigniti slovesno svoj glas, da obvarujejo naš narod in vso državo novega poganstva, iz katerega zorijo sledeči sadovi: razpored, neomaltuzianizem, pretiran športizem, pogubna moda itd.; to so dobrote, s katerimi hočejo judje zastrupljati vso krščansko kulturo.

Plesnjiva trohoba nam zaudarja iz takih ocvirkov pristnega judovstva; šole, ki bodo izključile krščanstvo kot temelj vse vzgoje, bodo, kakor je že prorokoval Pij IX., zgobili narodov, mesto, da bi jih vzgajale k višjim oblikam življenjskega udejstvovanja.

Samostanske šole

Ne čudimo se, če se moderni svet, kar ga je pod vodstvom ali vsaj vplivom framasonov, zaganja neprenehoma na samostanske šole. Iz načelnega stališča mora tudi proti notranjemu nasprotnemu prepričanju napadati vse, kar je v zvezi s Cerkvijo in verskim življenjem. Čisto naravno je, da skušajo ljudje framasonskega mišljenja tudi v našo šolsko zakonodajo spraviti določbe, ki bi samostanske šole uničile. Neumljivo pa je, da ne rabimo hušje besede, če jim pri tem delu pomagajo katoličani. In zato predvsem ne moremo molčati, da se je neki krščanski delavski list izpozabil in vrgel kamen na samostanske šole.

Pisec teh vrstic je nad enajst let sodeloval v neki samostanski deklisli šoli. Naj mu bo dovoljeno proti grdemu obrekovanju, s katerim se obkłada samostanske šole, povedati o teh šolah čisto resnico.

Ocona.

Samostanske šole v Sloveniji so vse pod državnim nadzorstvom in se glede pouka in vzgoje pokore vsem tistim zakonom in naredbam kakor državne šole. Znano je, da šolski nadzorniki niso vedno sklerikalci, pristaki SLS, ampak prav pogosto iz liberalnega tabora, pa so njih poročila o samostanskih šolah in ocene učiteljskega osebja vsaj toliko zadovoljiva kakor poročila o državnih šolah. Noben nadzornik ne more trditi, da bi se na samostanskih šolah slabše učilo in vzgajalo kakor na državnih šolah. Nasprotno so se nepristranski nadzorniki zelo pohvalno izražali o samostanskih šolah. To so dejstva.

Samo za šolo

Na šoli, ki jo je izkustva poznal, so se učiteljice, same redovnice, za vsako uro naj-

skrbne pripravljale. To jim je bila vestna dolžnost. Vsaj enkrat na mesec je moral biti poučen nastop, ki so se ga morale udeleževati vse učiteljice. Pri šolskih konferencah je bilo skoro vsakokrat poučno predavanje o kakem poglavju iz metodike ali pa iz vzgojslovja. Učiteljice niso imele ne družinskih, ne gospodarskih skrbi, niso mislile ne na modo, ne na ples in drugo zabavo. Živele so samo za šolo.

Vzgoja v družini in šoli.

In vzgoja? To je res, da lepe, pametne krščanske družinske vzgoje samostanska vzgoja ne more nadomestiti in slabih posledic kvarne domače vzgoje ne vedno odpraviti. Toda kje so pa družine, kjer bi bila taka vzgoja mogoča? Večina starišev je prave vzgoje skoro popolnoma nevedna, v mnogih družinah je za otroka več pohujšanja kakor vzgoje in tisti, ki bi mogli svoje otroke prav vzgojiti, pogosto nimajo časa. Zato so pa od nekdaj veljali samostani za izvrstna vzgojevališča in so se v teku stoletij v njih vzgojile že številne množice najboljših moških in žena. Zato so celo znani brezverci in sovražniki katoliške Cerkev radi izročali svoje sinove in hčere samostanom v vzgojo. Pri vsem sovraštvu do Cerkev je vendar prevladala ljubezen do lastnih otrok in so jih poslali tja, kjer so vedeli, da bo zanje najboljše. Stariši, ki izročajo svoje otroke v vzgojo samostanom, jih hočejo obvarovati zlasti pohujšanja, kateremu je izpostavljena mladina po mesih. V samostanskem zavodu žive otroci pod vednim nadzorstvom, pa tako, da nadzorstva niti ne čutijo. Obvarovani so pred slabo družbo in imajo vedno kako opravilo, delo ali igro, ali pa se obrača njihova pozornost na to in ono, kar vzbuja njihovo zanimanje. Tako si ohranijo domišljijo čisto in srce nepokvarjeno. In že zato so samostanske šole danes posebno potrebne.

Telo in duša.

Predvsem se vrši vzgoja v samostanih po najboljših vzgojnih pravilih. Skrbi se za vzgojo telesa. Polnolčni obrabi pričajo o zdravi in zadostni hrani. Na razpolago je gojenkam (gojencem) domače kopališče. V prostem času se vrše na samostanskem vrtu živahne igre, primerne starosti in spolu. Od določenih dneh hiti vsa samostanska mladina v okolico, v gozd, na bližnje griče in na ravno polje. Vsaj enkrat na leto mora biti celodnevni izlet poleg raznih poučnih izletov.

Kdor misli, da vlada v samostanskih vzgojalniših mrko, tužno življenje, nima nobenega pojma o samostanski vzgoji. Težko bi se našli kje kraji, kjer bi mladina užila toliko čistega veselja kakor po samostanih.

Pri skrbi za telo se seveda v samostanih ne zanemarija dušna vzgoja. Po pravici tožijo, da moderna vzgoja po mestih dušo preveč zanemarija. Mladina misli samo na šport, na igre, za študij pa nima volje. Zato tako slabi učni uspehi na državnih šolah. V samostanu pa je pač dobro razdeljen: nekaj ga je odloženega molitvi, nekaj pouku in nekaj razvedrilu in počitku.

Samostanske gojenke molijo zjutraj in zvečer in sploh vselej, kadar se navadno molijo v krščanskih družinah. Pa pri sveti maši so vsak dan in pogosto pristopajo k svetemu obhajilu. Ali to morda ni prav? Ali je v tem tisto, kar je neki »rdečič list imenoval farijezstvo? Kako pa naj se sploh vzgaja h krščanstvu? Če ne z molitvijo in s svetimi zakramenti? To je menda samo ob sebi umevno, da se vzgojiteljice samostanskih zavodov trudijo, da bi privlele svoje gojenke k pravi srčni pobožnosti, izvirajoči iz ljubezni do Boga. Mogoče je seveda tudi v samostanu, da je pobožnost te in one gojenke hinavska, pa je to samo izjema, in se taki slučajji dogajajo med svetom še v večji meri.

Gojenke (gojenci) samostanskih šol se morajo resno učiti. Zato pa dosega tudi lepe uspehe in marsikak oče, ki mu otrok iz državne šole prinese slabo spričevalo, potrka na samostanska vrata, ker ve, da bi se edino tam bila rešitev za njegovega ljubljena.

V samostanu dobi zlasti deklica vso potrebno izobrazbo. Navadi se raznovrstnih ženskih ročnih del. Kako lepe uspehe dosega v tej stroki samostanske šole, so pokazale razstave, ki jih zadnja leta prirejajo. V samostanskih vzgojalniših se uči godba, tuji jeziki, šivanje itd. Posebno gledajo na to, da navadijo svoje gojenke (gojence) olikanega vedenja. Za to dobro služijo tudi gledališke predstave, ki se v samostanskih zavodih pogosto prirejajo.

Zdi se, da je sedanji rod zgubil vso ljubezen do narave. Kdo se še meni za lepoto neba, za čudovito gibanje zvezd? Kako malo pozornosti obračamo na vedne spremembe v naravi! In nekateri mislijo, da v samostanskih zavodih vsega tega sploh nič ne poznajo. Pa je narobe res. V omenjenem samostanu so morale učenke na izprehodih vse pomladne cvetice same natrgati in jih poznati po imenu. Po raznih znamenjih so določale zvečer vreme prihodnjega dne, večkrat bolj zanesljivo, kakor nam ga naznanjajo radio in časniki. Skrbno so opazovale razne pojave na nebu. Gotovo se je v tem oziru storilo veliko več, kakor na katerikoli državni šoli.

Za liberalizem?

Pa bo morda kdo majal z glavo in rekel: »Po sadovih se spozna drevo. Koliko je de-

klet, ki so se šolale v samostanski šoli, pa niso nič prida!« Isti list je celo trdil, da vzgaja samostanska šola za liberalizem. Nam se ob taki trditvi čudno zdi, da jih svobodni misli in javnosti ne branijo ampak napadejo.

Predvsem nihče ne more tajiti, da tudi dandanes prihaja iz samostanskih šol veliko izvrstnih mladeničev in mladenk. Saj imamo v vseh stanovih izvrstne katoliške moše in žene, ki so dobili svojo vzgojo v kakem katoliškem (samostanskem) zavodu. Res je pa, da se veliko samostanskih gojencev in gojenk izgubi in jih najdemo v družbi, ki je Cerkvji sovražna. Ali je tega kriva samostanska vzgoja? Krivi so stariši, ki skrbno podirajo, kar se je v samostanu zidalo. Kriva je družba, v katero mladi človek zaide. In kdo si upa trditi, da bi on vzgojil po kakršnikoli metodah same neomahljive značaje? Vendar pa vsega niti stariši niti družba ne more podreti. Vzemimo za zgled naša gorenjska mesta Škofjo Loko, Kranj, Trzin. Veliko gospodinj v teh krajih je bilo vzgojenih v samostanskih šolah. Zato pa imamo v teh mestih lepo razvito versko življenje v kljub liberalizmu, ki je

v njih doma. In če kak samostanski gojenec še tako zaide, mu nikdar popolnoma ne usadne tisto, kar so mu v samostanu položili v srce, in se na smrti postelji, če ne prej, vrne v naročje matere Cerkev. V omenjenem samostanu je bila gojenka, ki je pozneje med svetom zašla. Pa ji vest ni dala miru. Pisala je svojim samostanskim vzgojiteljicam pismo, ki je razodevalo ves nemir njenega srca, in iz globine srca ji je prišel stavek: »O, kako brepenim po tem, da bi bila zopet božji otrok!«

Resnica je, da so samostanske šole močna opora katoliške Cerkev, da se izliva iz njih med ljudstvo krščansko mišljenje in življenje, da prinašajo državi veliko vsestransko korist in da niso nikomur v škodo. V boj proti samostanskim šolam morejo voditi le predsodki, ki izvirajo iz nevednosti in obrekovanja, in pa sovraštvu do Kristusa in do Cerkev.

Kdor pa misli, da lahko da nasvete za še boljše uspehe teh šol, bo pa postal drugačnega načina in polji, ki bo dokazovala, da sta nasvet in kritika dobrohotna.

Za duha in srce

Rojstno mesto sv. Hieronima.

Od 15. stoletja do danes se učenjaki preračajo med seboj, kje je bil rojen sv. Hieronim.

V svoji knjigi »De viris illustribus«, ki je prva zgodovina krščanske cerkvene književnosti, naštevajoč svoje spise, pravi o samem sebi: »Hieronimus, natus patre Eusebio, oppido Stridonis, quod a Gothis eversum Dalmatiae quondam Pannoniaeque confinium fuit« — Hieronim, sin Evzebijev, rojen v Stridonu, ki je bil razrušen po Gotih nekdaj med Dalmacijo in Pannonijo. — To je edino mesto, kjer se omenja Stridon. Toda kje je stal Stridon? V novem času se je znameniti dalmatinski arheolog, monsignor Bulić odločil za Grahovo polje v Bosni in mnogi učenjaki so mu pritrjevali. A vprašanje s tem ni bilo končno veljavno rešeno.

P. dr. Fra Roko Rogošić — Makarska je v Novi Reviji 1928, br. 3. objavil poučno razpravo pod zaglavjem: »Rodno mesto sv. Hieronima«, v kateri podaja razna mnenja o preporočnem vprašanju in skuša zlasti na podlagi Hieronimovega dopisovanja z oglejskimi duhovniki ugotoviti, kje je treba iskati nekdanji Stridon. Po njegovi sodbi merijo besede »ki je bil« — razrušen po Gotih — nekdaj med Dalmacijo in Pannonijo na meje ob času sv. Hieronima, ko je bil Stridon razdejan. To se je zgodilo leta 378, ko so Goti upustošili ozemlje od Carigrada do Julijskih Alp ob severnih rimskih pokrajinah. Stridon bomo potemtakem morali iskati pod Julijskimi Alpami ob trojni meji provincij: Dalmacije, Pannonije in Histrije (Istre). Najbolj verjetno je, kar se tudi najbolj ujema z besedami svetnika samega, da se je Stridon nahajal v tretji izmed imenovanih obmejnih provincij, to je v Histriji in sicer tam, kjer dandanes stoji St. Peter na Krasi. To mnenje potrjuje tudi zelo staro glagoliško izročilo (brevijes iz l. 1387). Tako dr. Rogošić v svojem sestavku, ki bo brez dvojbe zbudil pozornost med učenjaki.

50 letnica največjega poljskega pisatelja

Poljski narod slavi te dni petdesetletnico največjega sodobnega svojega lirika Leopolda Staffa, ki je dobil lansko veliko državno nagrado Poljske republike.

Narodil se je 14. novembra 1878 v Lvovu, kjer je končal tudi gimnazijo in filozofsko fakulteto. Ze s svojo prvo pesniško zbirko »Sanje o sili«, ki jo je izdal l. 1901, je dokazal svojo pesniško silo. S to zbirko je zadal smrti udarec poljski dekadenci in oznanjal nov idealizem. Ze v tej njegovi zbirki, zlasti pa v refleksivnem epu o Twardowskem se kaže veliki vpliv Nietzscheja in Slovackega. Ta epos je za njegovo delovanje zelo značilen. Staff je v njem obdelal staropoljski mitos na popolnoma modern način, tako da se vsa junakova dejavnost odigrava v njegovi notranjosti. V nešteti krasnih prispodobah opisuje trpljenje vsega človeštva, iz ziva radi tega trpljenja Boga in ga kliče s satanskim cinizmom na odgovornost.

Toda vsak pravi pesnik je prorok in doživlja bodočnost v sedanosti in jo oploja z duševno dedščino preteklosti. A najboljši češki zgodovinar, vseuč. prof. dr. J. Peřka je pred dnevi trdil v nabito polni dvorani najboljših zastopnikov češke zgodovinske znanosti in drugih ved v svojem predavanju o smislu češke zgodovine, da se začenja doba verskega življenja in da bo se svet pač moral s tem spriznati. AH je potem čudno, če pravi pesnik posebno poljskega naroda ne more vzdržati v panteizmu in v boju proti katolicizmu. Tako izrazita katoliška preteklost in katoliški prepod prihodnosti sta morala iz globoke duše Leopolda Staffa iztebiti prometejski titanizem in mržnjo do katolicizma ter ga približati takemu Kristu, kakor ga oznanja evangelij.

Toda že bogovi v Pitiji so delili milosti le pod pogojem: Gnothi sauton! Spoznaj samega sebe. Kdor pa se približa Kristu, mora najprej spoznati samega in svoje slabosti in izreči z globokim kesanjem svojo izpoved. Tega se Staff dobro zaveda. Predno je lansko leto s svojo zbirko »Šivankno uho« vstopil v kraljestvo božje, je v uvodni pesmi izmolil skesan spoved na dobo, ko je v svoji neumni ošabnosti pisal besedo Bog z majhnim b, samo zato, da bi pomikal to dobo imeč.

L. Staff je izdal desetak 17 zbirk. Največji uspeh je doživela zbirka »Šivankno uho«. Prinesla mu je veliko državno nagrado in še drugo nič manjše odlikovanje, da je v teku onega leta že druga izdaja razprodana.

Slavica.

Almanah »Jadranska Straža« za l. 1928/29. Koncem novembra l. l. izide jubilejno izdanje almanaha »Jadranske straže« za l. 1928/29. Odlično opremljeno izdanje obdeluje na 900 tiskanih straneh vse panoge našega primorskega življenja iz peresa priznanih strokovnjakov, vseučiliških profesorjev in drugih naših učenjakov ter književnikov. Izdaja bo bogato ilustrirana in bo obsegala več stotin raznih umetniških reprodukcij, od njih preko sto v bakrotisku. Pozivamo vse prijatelje naše ustanove in ljubitelje dobre knjige ter stalne kupce edicij »Jadranske straže«, da jim prej naročijo to v vsakem oziru koristno knjigo in da v to svrhu

pošlje odgovarjajočo vsoto. Cena jubilejnega izdaja v celam platnu je 150 Din. Denar se pošlje na ček. rač. Pošt. štedion. Beograd br. 53.053 ali obenem z naročilom na naslov: Jadranka Straža, Beograd, Miloša Velikog br. 14.

Nemško knjižotštvo po vojni. Uredništvo nemškega tednika »Die Literarische Welt« se je obrnilo na približno 100 knjižaren s prošnjo, da mu sporoče svoje vtise o bistvenih spremembah v povojnem knjižotštvu z ozirom na razmere pred vojno. Čeprav si odgovori v nekaterih podrobnostih nasprotujejo, je vendar celotna slika dovolj enotna in jasna. Uredništvo pravilno pripominja, da so zadevne ugotovitve načelno važne, predvsem v kulturno-historičnem in kulturno-psihološkem oziru. Povpraševanje po moderni literaturi je danes večje kot pred vojno, in sicer večinoma na račun dobre starejša literature in klasikov. »Knjiga, ki je danes stara četrta leta, velja pri publiku kot zastarela in prežvela. Če gre knjiga skozi celo leto, je to izjemna.« — Tudi kar se tiče pustolovske in kriminalne literature se zdi, da se je povpraševanje po njej močno okrepi, zlasti se zahtevata Jack London in E. Wallace, vendar pa je mnogo vpraševanje mnenja, da je višek že prekoračen. — Pri umetnostno-zgodovinskih delih je beležiti odločno nazadovanje, nasprotno pa se zopet bolj zahtevajo dela s samimi reprodukcijami. — Za monografije, biografije je čas bolj ugoden kot pred vojno. »Z veseljem se opaža, da se hoče kupec politično izobraziti, kar se prej žal ni dogajalo. Za eseje so mnenja deljena; vendar povpraševanje po takih delih najbrž ne bo manjše kot v predvojni dobi.« — Kar se tiče popularno-znanstvenih del, se tukaj ni ničesar bistvenega izpremenilo. Bolj so se zahtevali poljudno-higijenski in seveda predvsem tehnični spisi. — Bibliofilska dela so z začetkom deflacije s splošnega trga skoraj popolnoma izginila. — Glede splošnega nivoja knjižnih odjemalcev si mnenja docela nasprotujejo; nekateri mislijo, da morejo ugotoviti odlični dvig splošnega nivoja, prav toliko pa jih je popolnoma drugačnega mnenja. Vsi pa se strinjajo s tem, da mladina ne kupuje več knjig. »Pred vojno skoraj gladna literature, je danes mladina strastno udana le sportu in plesu. Morda je tega tudi šola nekoliko kriva.« Drug knjigarnar pa toži: »Med tem, ko je včasih mnogo mladih ljudi zahajalo v moj lokal, me spraševalo po novostih in stikalo med knjigami, tega sedaj ni več, čeprav jim vedno povdarjam, da lahko ostanejo v trgovini in pregledujejo knjige, kolikor časa hočejo, ne da bi jim bilo treba kaj kupiti.«

»Prodana nevesta« v Berlinu. Prihodnje leto bo berlinska opera priredila slavnostni teden, h kateremu bodo povabljeni iz inozemstva razni operni zbori, ki bodo na tem tednu samostojno nastopili. Po uspelem letošnjem nastopu v Parizu bodo Čehi na tem slavnostnem tednu predvajali »Prodano nevesto«, ki jo bo dirigiral žel Narodnega divadla v Pragi, g. Ostrčil. — Med drugimi opernimi zbori bo prišla v Berlin tudi pariska »Opera Comique«, ki bo med drugim dala »Tosco« in »Aido«.

Dne 27. nov. je obhajal petdesetletnico svojega rojstva češko-nemški pesnik in pisatelj Paul Lep-pin. Pravkar so izšle v Pragi tri nove njegove knjige: »Der blaue Zirkus«, pesniška zbirka, »Die bunten Lampen« in »Rede der Kindesmörderin vor dem Weltgericht«.

Poljski list o poljsko-jugoslovanskih odnosih. Glavni organ krščansko-demokratske stranke, varšavska »Rzeczpospolita« je prinesla podlistek o »pozitivni poljsko-jugoslovanskih odnosih« iz peresa urednika W. Kneblevskaga. V članku se omenja turnea ljubljanske »Glasbene Matice« po Poljski, izlet Poljakov na Jadran, obisk primasa-kardinala Hlonda v Ljubljani in Zagrebu l. dr.

Nova revija duhovnega življenja. V povojni dobi se kljub poplavi materializma vendar čuti življenjskega za duhovne ideale. Človeštvo, utrujeno in razočarano, se zopet vrača k virom življenja. Vse povsod se opaža pokret za višje duhovno življenje. Temu so dokaz številne revije pri mnogih inozemskih narodih. Da ne govorimo o Francozih, Nemcih in Špancih, naj omenimo samo Čeha, ki so pred tremi leti ustanovili podobno revijo, katera ima danes preko štiri tisoč naročnikov iz vseh inteligentnih slojev. Tudi Hrvatje nameravajo začeti izdajati revijo, ki bi bila posvečena izključno duhovnemu življenju. Poseben skrb bo posvetila katoliški liturgiji. Tolmačila bo njeno lepoto in privlačnost in odkrivala vernikom bistvo te najkrajnješje molitve. Slednjič bo posvečala svojo pažnjo pokretom duhovnega življenja in javljala vsak važnejši dogodek, ki bi mogel zanimati našo duhovnost. — Revija bo pričela izhajati z novim letom in sicer kot dvomesečnik. Naročnina bo znašala samo 30 Din. Naroča se pri upravi »Duhovnog življenja«, Samostan oo. Dominikanaca, Zagreb, Maksimir.

Statistični podatki o srednjih šolah

I. D.

Tako se glasi naslov 30 strani obsega joče knjižice, ki jo je predložil naš prosvetni minister članom narodne skupščine obenem z osnutkom novega srednješolskega zakona. Knjižica ima torej namen, da pokaže stanje našega šolstva, zlasti srednjega šolstva v luči statistike. Ker ta priloga ni dostopna širši javnosti (natiskana je samo v 350 izvodih), objavljamo tu nekatere podatke, ki so deloma vzeti iz nje, deloma pa izračunani na podlagi podatkov v tej statistiki. Vnaprej pa moramo omeniti, da se ta statistika nanaša predvsem na državno srednje šolstvo. Take srednje šole, ki so last mestne občine (n. pr. ženska realna gimnazija v Ljubljani) ali zasebne (n. pr. gimnazija v St. Vidu), se omenjajo samo mimogrede, kajti te šole ne pridejo v poštev za državni proračun — in denar je slednjič tudi pri šolstvu eden izmed najvažnejših činiteljev. Poleg tega se oziroma statistika podrobnije samo na tiste srednje šole, ki so podrejene prosvetnemu ministrstvu. Statistika se torej ne bavi natančneje n. pr. s trgovskimi šolami in trgovskimi akademijami, ki so podrejene trgovskemu ministrstvu, tudi ne s kmetijskimi, z vojaškimi i. dr. šolami. Prav posebno pa se oziroma statistika na gimnazije in realke (teh slednjih je sicer samo neznatno število), ki tvorijo glavni in najbolj obiskovani tip srednje šole. Radi tega se bodo tudi podatki v našem članku morali nanašati predvsem na gimnazije in realke, kar pa slednjič ni taka škoda, kajti isto, kar velja za gimnazije, velja kolikor toliko tudi za ostale vrste srednjih šol.

Pod ministrstvom prosvete je v naši državi 140 državnih meščanskih šol, 174 gimnazij in realk, 43 učiteljskih, 3 mornariške akademije, 4 gospodinske šole, 11 umetniških šol in 8 visokih šol.

Gimnazij (in realk) je torej 174. Po številu učencev, oz. učenk je najmočnejša II. ženska realna gimnazija v Belgradu, ki šteje (oz. je štela koncem I. trimesečja v šolskem letu 1927-28) 1239 učenk in 62 profesorjev (profesorice), najmanjša pa v Ulcinju z 29 učenci in dvema profesorjema. V Sloveniji je največja srednja šola II. drž. realna gimnazija v Ljubljani z 968 učenci (učenkami) in 29 profesorji, najmanjša pa šestrazredna realna gimnazija v Murski Soboti z 274 učenci in 14 profesorji. Prav za prav je pa najmanjša gimnazija kočevska, ki ima v osmih razredih 279 učencev in kjer poučuje samo 13 profesorjev. Vsega skupaj je v naši državi 10 gimnazij, ki imajo preko 1000 učencev (učenk). (Statistika velja seveda za stanje ob koncu I. trimesečja lanskega šolskega leta.)

Največje popolno učiteljske v naši državi je žensko učiteljske v Sarajevu s 380 gojenkami, najmanjše pa učiteljske na Cetinju s 95 gojenci.

Vsega skupaj poučuje na državnih gimnazijah (in realkah) v naši državi 3253 učnih moči (profesorjev, suplentov, učiteljev veččin in honorarnih učiteljev); od teh je 2406 za svojo službo kvalificiranih in 847 nekvalificiranih. Število nekvalificiranih učiteljev znaša torej 26,04 odstot. Največji je odstotek neizpravljenih učnih moči v Srbiji (38,73 odstot.) in v Bosni (34,32 odstot.); manjši je na Hrvaškem (23,11 %), v Dalmaciji (23,97 %), najmanjši v Sloveniji (22,55 %). Na drž. gimnazijah in realkah v Sloveniji poučuje namreč 255 učnih moči, od teh je samo 32 neizpravljenih. (V knjižici je tu tiskovna pomota in stoji 82 namesto 32.)

Statistika nam pove tudi, koliko stane državo posamezna gimnazija (realka). Izračunal sem, da stane v ljubljanski oblasti (očividno so podatki vzeti iz š. l. 1927-28) en dijak državo na leto 1460 Din, v mariborski oblasti pa državo in samoupravo skupaj 1501 dinar. (Mariborska realka ter gimnazija v Ptuj in Murski Soboti se vzdržujejo namreč deloma tudi s samoupravnimi prispevki, predvsem menda s prispevki tamošnjih mestnih občin.) V teh vsotah so seveda vračunane profesorske plače in vsi stroški za vzdrževanje poslopja ter učil. Oziroma sem se še na nekatere druge gimnazije in sem primerjal, koliko tam stane državo en dijak. Videl sem, da stane n. pr. na II. moški belgrajski gimnaziji vsak dijak državo na leto 2213 Din, v Strumici ob bolgarski meji pa samo 1321 Din. Odkod ta razlika? V Belgradu stane vsak dijak predvsem iz dveh razlogov več nego v Strumici. Prvič imajo v Belgradu vsi uradniki, pa seveda tudi profesorji večje draginske doklade nego v provinciji. Drugič je pa v Belgradu težko dobiti službeno mesto, v provinciji pa lahko. Radi tega se nastavljajo v Belgradu predvsem starejše izprašane učne moči, v provinciji pa mlajše in tudi neizprazne. Videl sem n. pr., da sta na II. moški belgrajski gimnaziji od 53 učiteljev samo 2 neizprazna (3,8 odstot.), v Strumici pa od 9 učiteljev 3 (33 1/3 odstot.). Ti dve mesti sem izbral kar na slepo srečo. Hotel sem vzeti kar na slepo srečo še eno mesto v provinciji, namreč Prijepolje, pa sem na svoje nemalo začudenje moral ugotoviti, da niti prosvetno ministrstvo ne ve, koliko znaša državni proračun za to gimnazijo. Namesto številke stoji v tisti rubriki vprašaj!

Posebna statistika nam kaže, koliko učenec kakršnekoli vrste šol (vpoštevajo se osnovne, meščanske, srednje, strokovne, visoke i. dr. šole) pride v posameznih oblastih v naši državi na 10.000 prebivalcev. (Ta statistika se nanaša na konec šolskega leta 1925-6.) V vsej državi je tozadevno na prvem mestu ljubljanska oblast s 141 učenci (učenkami) na 10.000 prebivalcev, na drugem mestu mariborska s 118 učenci, na tretjem belgrajska s 115 učenci, na četrtem in petem mestu bačka in dubrovnika s 113 učenci in na šestem mestu sremska oblast s 103 učenci. Ostale oblasti imajo pa manj nego 100 učencev na 10.000 prebivalcev, oziroma manj nego en procent prebivalstva hodi v šolo. Na poslednjem mestu je travniška oblast v Bosni z 28 učenci, pred njo je bihaška oblast (Bihač v Bosni) z 31 učenci, dalje tuzlanska z 32 učenci in kosovska s 37 učenci. Najslabše prosvetne razmere so torej v Bosni in Južni Srbiji. V vsej državi pride povprečno na 10.000 prebivalcev 77 učencev, torej skoro za polovico manj nego v ljubljanski oblasti, pa vendar skoro trikrat ali vsaj dobro dvakrat toliko kakor v Bosni. Če računamo, boste našli, da hodi v ljubljanski oblasti povprečno petkrat toliko otrok oz. mladeničev in mladenk v šolo kakor v travniški oblasti.

Seveda so pa tudi državni izdatki za šolstvo v Sloveniji največji, za šolstvo v Bosni pa najmanjši. Država izda za šolstvo v Sloveniji za vsakih 10.000 prebivalcev povprečno 1.166.137 Din, v Bosni pa samo 311.655 Din. Na vsakega človeka bi prišlo torej v Sloveniji na leto 116 Din davka samo za šolstvo, v Bosni pa le 31 Din. V vseh drugih pokrajinah naše države (na Hrvaškem, v Vojvo-

dini, v Srbiji in v Dalmaciji) plača država za šolstvo za vsakih 10.000 prebivalcev 600.000 do 700.000 Din. Izjemo tvori edino Črna gora, kjer znašajo ti stroški 773.587 Din. (Brčkone se je zgradilo dosti novih šolskih poslopij. — Vsi ti podatki so povzeti po »Slovenec« 1928, št. 259.)

Kadar bo država potrošila za šolstvo po vsej državi razmeroma toliko, kakor izda se-

daj za Slovenijo, bo brezdvomno vladalo v državi kljub povečanim davkom vendar več blagostanja in več reda nego sedaj. Kajti nikdar se še ni čulo, da bi bil kak narod ubožal radi tega, ker je preveč skrbel za svojo izobrazbo. Danes lahko rečemo, da za blagostanje kakega naroda ni toliko merodajno prirodno bogastvo kakor pridnost, poštenost in izobrazbenost prebivalstva.

Posebne prednosti mlekaric in pogoji teh prednosti

Četudi so se mlekarice v vojnem času marsikomu zamerile, ker so ga pusile v največjem času na cedilu in so presedale k bolj petičnim odjemalcem, četudi pride tudi še danes dosti slabega mleka ravno po mlekaricah v Ljubljano in se od tega v vročih mesecih celo mnogo pokvari, boš težko našel pravega ljubljana, ki bi kljub vsemu navedenemu ne imel še vedno dobre besede za mlekarico. Te po vojni zopet oživljene simpatije ne veljajo seveda mlekaricam kot takim, ampak mlekopreskrbovalnemu sistemu mlekaric, te simpatije so poživile med ljubljanskim prebivalstvom gotovo specifične prednosti, ki bi jih mlekarica svojim odjemalcem mogla nuditi, četudi jih dejansko in stalno morda ne nudi.

Ena zelo privlačnih in posebno za današnje razmere zelo važnih prednosti nabave mleka potem mlekaric je komodnost. Mlekarica prinese mleko prav v kuhinjo in sicer praviloma že tako zgodaj, da more stranka rabiti donošeno mleko že za zajutrek istega dneva. Baš ta zadnji moment je v dostavi mleka zelo važen. Koliko dela ima gospodinja z mlekom, ki ga dobi šele po zajutruku v hišo. Da ga ohrani v sladkem stanju do drugega dne, ga mora posebno v toplem poletnem času takoj prekuhati in to večinoma v času, ko na ognjišču ravno nima nikakega ognja. Mleka se mora potem seveda celih 24 ur ogibati po tesnih in kaj malo pripravnih shrambah današnjih stanovanj. Da mleko, ki je že na prevozu v mesto dosti trpelo in že ob prihodu v mesto ni več smatrati kot sveže, tekem še nadaljnjih 24 ur večinoma nepravilne shranitve, še bolj trpi na svoji kakovosti, zlasti okusu, je jasno. Tako mleko postane do časa porzajanja staro in ima večkrat naravnost zopern okus.

Dostava mleka v hišo kaj prav pride posebno današnji večinoma sami na sebe navezani meščanski in tudi uradniški ženi, ki je navadno brez vsake pomoči v svojem gospodinjstvu in radi tega ne utegne vsako jutro iskati mleka po trgu in mlekarnah. Veliko privlačnost nudi našim mlekaricam tudi to, da na svojih vozičkih dovažajo v mesto tudi razne druge potrebščine za kuhinjo, kakor sveža jajca, zelenjavo, v sezijah posredujejo nabavo krompirja, zelja, sadja itd. naravnost pri kmetovalcu.

Nastane vprašanje, zakaj se meščanstvo v večji meri ne poslužuje že pred več leti od Osrednjih mlekaric oziroma njenih prednic vpeljane dostave na dom. Sodim, da bodo temu precej vzrok zgoraj opisane nepravilne prevozne dostave. Popolnanska dostava bi morda pripomogla, da bi postranske stranke mogle živati najmanj 24 ur mlajše mleko kar bi v kakovostnem oziru gotovo veliko pomenilo.

Najvažnejša prednost mlekaric, ki bi jih mogla odlikovati pred vsemi drugimi načini mlečne preskrbe, je pa ta, da bi te mogle svojim strankam preskrbovati popolnoma sveže mleko. Če so te ženske res vestne, pridne in poštene in imajo seveda tudi doma enake gospodinje, ki skrbijo za pravočasno molžo, pravočasno odpravo mleka v mesto, potem bi mogla stranka v mestu imeti že za zajutrek na mizi mleko istodnevne jutranje ali najstarejše včerajšnje opoldanjske ozir. večerne molžnje. Če je pri takem mleku poskrbljeno za snago in sploh higienično ravnanje, potem tako mleko v kakovosti nima konkurence.

Prvi predpogoj, da pridejo navedene prednosti našim mlekaric do veljave, pa je, da mleko res dostavljajo pravočasno, t. j. tako zgodaj vsak dan, da ga stranke morejo porabljati za istodnevni zajutrek. Kakor se pa mleko ne dostavlja že za zajutrek, odpadejo vse specifične prednosti tega mleka. Tako zakasnelo mleko je treba za konserviranje posebej prekuhati, gospodinja se ga mora v shrambi ogibati, in v 24 urah postane tako mleko tudi že staro in manj vredno.

Posebno pa je treba tu poudariti važnost pravnega ravnanja z mlekom, ki je namenjeno za svežo porabo v mestu, in sicer mora priti tu v poštev cela doba od molže pa do izločitve stranki v mesto. Najvažnejša je pač tu skrajna snaga tako pri molži, kakor pri vseh predmetih, s katerimi pride mleko v dotiko, posebno pa še pri prevoznih

posodah. Kaj koristi, če je mleko sveže, če se je pa že pri nečedni molži in v nečednih prevoznih posodah popolnoma okužilo. Za tako mleko zadoštuje, da stoji v toplejšem letnem času le par ur pri stranki in že je pokvarjeno.

Niž manj važno kakor čistota pa je pri konsumnem mleku čim izdatnejše hlajenje. Vsako, tudi po vseh predpisih čistoče pridobljeno mleko, ima razmeroma še mnogo zdravemu, sladkemu stanju nezdravih kralj v sebi — te kralje seveda ni treba, da bi bile nevarne ali škodljive tudi že doveškemu zdravju. Cilj in stremenje cele mlekarne tehnike pa je, da prepreči preobilen razvoj teh večinoma kislinskih bakterij, ki, kakor je navedeno, zdravju niso škodljive, pač pa sladkemu stanju mleka. Edino naravno, zdravo od pomoči proti takemu naglemu razvoju kislinskih bakterij pa nudi, kolikor mogoče nizko hlajenje mleka in sicer takoj po molži. Kot pravilo velja torej vsem tistim gospodinjam, ki hočejo priti v mesto na glas dobrih dobaviteljic mleka: Mleko takoj po molži iz hleva, zunaj hleva takoj na cedilo, ki naj ne bo samo navadno kovinsko ali tudi žimasto, ampak opremljeno z za to prirejenimi vato ali pa vsaj čisto flanelasto tkanino. Takoj iz cedila pa naj mleko teče na hladilnik ali tam, kjer ni hladilnika pri hiši, v čisto kovinsko posodo, ki naj se potem postavi pod vodovod ali v bližnjo studenčnico ali vodnjak, kar je pač najbolj pri rokah. Na toploti označenih hladilnih voda naj se mleko ohrani do prevoza v mesto, ki naj se izvrši vsaj v poletnem času čim prej v zgodnjih jutranjih urah.

Vse navedeno pa še ne zadostuje, za brezhibnost mlečne preskrbe. Naše mlekarice morajo odstraniti še tudi nekatere morda samo zunanje, mleka samega morda manj se tičejo napake. Gre tu predvsem za njih posode in pa za prehlajenje na cestah.

Gosta nudiš lahko še tako dobro in bodi tudi čisto pripravljeno jed, pa mu jo predložiš v morda samo navidezno nečisti ali tudi samo neprimerni posodi, ne bo mu teknila in branil se je bo. In kje je človek glede čistosti in zunanjih okoliščin bolj natančen, kakor ravno pri mleku. Zato treba ravno pri mleku zelo paziti tudi na zunanost. In tu pride najprej na vrsto zunanost donošnih vrčkov. Vselej sklepa iz zunanosti teh vrčkov, če že upravičeno ali ne, na njih notranost. Če iz tega razloga je potrebno, da je mlečna posoda tudi od zunaj popolnoma čista. Pri mlečnih posodah se mora vse svetiti.

Važno vlogo igra pri zunanosti tudi oblika in kakovost mlečnih posod. Kako moti oko, če človek vidi na sicer ličnem vozičku poleg pravilnega, pocinjenega vrčka, plave ali tudi drugače barvane emajlirane, večkrat celo okrašene posode, če vidi poleg pravilno in higienično zatvorjenih vrčkov, posode s poklopnimi in s cunjami ovitimi pokrovi, da tu ne navajam higienično popolnoma nedopustnih posod iz cinkaste ali celo samo pocinkane plečevine.

Enako nemikavno in odbijajoče učinkuje na konsumenta in posebno tuja prehlajanje mleka po cestah in vežah. Medtem ko je mlekaricam-trgovkam ki navadno dovažajo iz oddaljenejših vasi večje množine mleka skoro nemogoče se ogniti nečedni manipulaciji na cesti, če hočejo posameznim strankam dostavljati, je to pri pravih mlekaricah ali mlekaricah-komisijonarkah popolnoma nepotrebno. Vse te mlekarice imajo svoje stalne stranke v mestu, in zahteva, da bi dobila prej ali slej vsaka taka stalna stranka svoj stalen, čeden, hermetično zatvorljiv vrček, je na mestu in opravljena.

V celi mlekopreskrbovalni službi je pač treba vpoštevati, da bo mešan tem več uporabljen mleka, v čim boljši kakovosti se mu bo nudilo in čim temeljiteje se bodo odstranile vse današnje ovire uživanja mleka. Te se pa danes pri nas še večinoma tičejo higijene ali pa čistosti mleka. Povečanje konsumna pa je največjega pomena za lažje in boljše vnovčevanje mleka, in na tem slednjem je pač producent najbolj interesiran. Inž. J. Rataj

Velika izbira — najnižje cene!

Pri znano dobri in solidni postrežbi nabavite vsakovrstnega zimskega modnega, manufakturnega in suknene blaga, v modno-manufakturni trgovini

IHL & KUHAR prei KARL SOSS

Aleksandrova 9 — MARIBOR — Prešernova 2

KUPIM

stalno vsako množino

Kostanjevega taninskega lesa

smrekove skorje, cele in drobljene, smrekove hmelove droge, rabljene, dobro ohranjene sode od strojnega in jedilnega olja, po najvišjih cenah. Plačilo akreditivno.

FRANC OSET, Sv. Peter v Sav. dolini.

Za

Miklavža

in Božič

veliko izbero daril, bonbonov, čokolade, obeke za drevo in keksov ino emskega domačega in lastnega izdelka nudi

Jos. Vitek

Ljubljana

Sv. Petra c. 13

na drobno in debelo

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo

Premog domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe. vseh vrst. Koks livarniški, plavžarski in plinski. Brikete.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva 15/1.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Kredi ti v tekočem računu. Posojila proti poroštvo, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Zahtevajte brezplačni

CENIK s 1000 slikami

Roskopf ura Din 49.—

Ura na sidro (ankerica) nekoliko boljše izvršitve s 3letnim jamstvom

Din 65.—

Ista original patent preciz. Roskopf ura na sidro, pravi nikelj, koleseje neprist pno prahu tekoče vse v rublinih, posebno točna 5 let. jamstvo

Din 98.—

Omega, Doxa in druge ure cenejše kot drugod.

Budlika Din 64.—

z 2 zvoncema in 3 letnim jamstvom

Din 69.—

A. KIFFMANN, Maribor št. 40 b

specialist samo za boljše ure

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru brez vsakega odbitka. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkevjo v lastni palači, zidani še pred vojsko, iz lastnih sredstev. — Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 140 milijonov dinarjev

Sveta življenje in vrvenje

Tajne Visokega severa

Vrnivši se Mariano, tovariš Malmgrena in Zappija na blodnji po ledeni puščavi, pripoveduje:

Smrt v večnem ledu vzbuja nežno čuvstvo. Polastila se me je slabost, ki je zadnje dni na ledu tako napredovala, da niti glave nisem mogel več dvigniti. Zadnji grizljaj sem zavžil dne 30. junija. Lakota je bila nekaj strašnega. Nezaposleni žledni sokovi so se mi dvigali v usta, v ušesih mi je šumelo ne-

General Le Rond, načelnik bivše medzavezniške kontrolne komisije v Berlinu, ki je v teku zadnjih tednov v važnem političnem poslanstvu obiskal vzhodnoevropska prestolna mesta.

prestano. Vse stvari sem videl kakor v somraku. Noga mi je odmrznila, ne da bi bil to opazil. Nohtovi na nogah so brez bolečin odpadli. V spanju sem vedno sanjal, da sem zopet v stiku z ostalim svetom; razočaranje, ko sem se prebudil, je bilo grenko. Čudno je, da sem imel, čim sem se nahajal na »Krasinu«, ravno nasprotne sanje. Videl sem, kako se rušijo name velike ledene gore in kako se odpira led in me požira. Sploh pak — arktično ledovje — vse požira. Cez malo časa ne ostane ničesar več...

Ta Marianova opazka je veljala izgubljenemu tovarišu Malmgrena. Nato je Mariano pomolčal — Zappija ni spominjal. Potem je začel pripovedovati o Malmgrenovi materi. To je redka, plemenita žena. Ob slovesu ga je spremila do vrat, ga objela in s solzami v očeh menila: »Sedaj čutim, da se nekaj poslavlja od mene. V prejšnjih dneh se mi je zdelo, da je še tukaj. Sedaj vem, da sem ga izgubila...«

Malmgren je bil cel mož — pripoveduje Mariano. Po ločitvi sva še dneve in dneve čutila njegovo senco v najini družbi. Zgodilo se je, da sva se morala po večkrat obrniti in sva ga klicala. Vedno se nama je zdelo, da vlišiva za seboj korake zapuščenežnega tovariša.

Svet v plankah

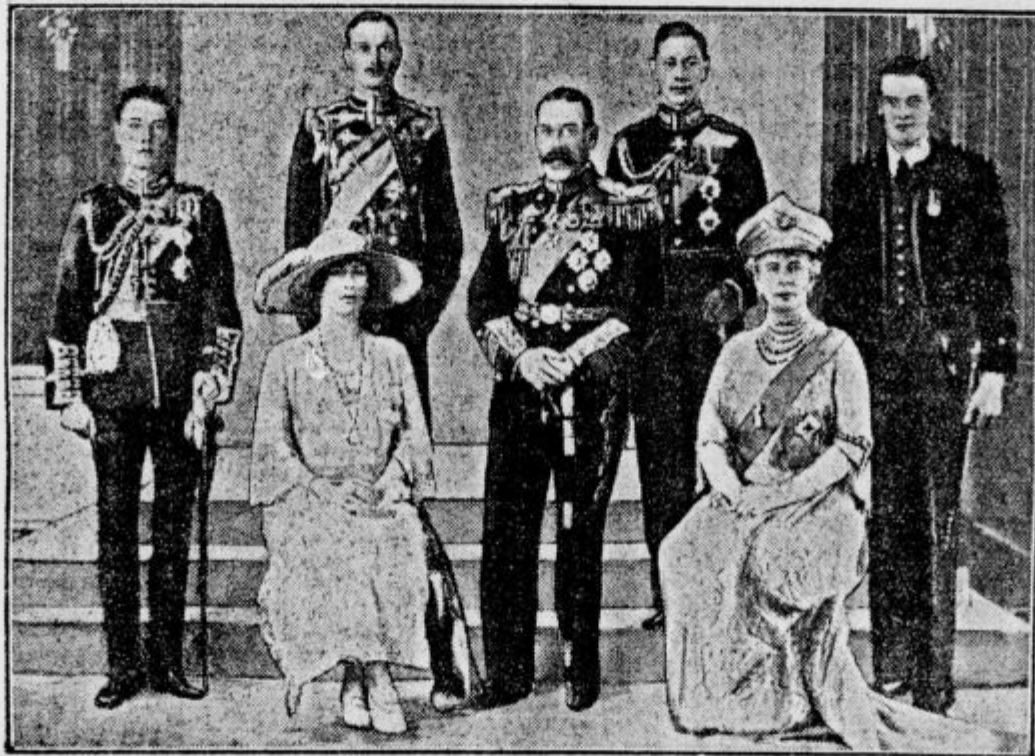
Noben narod in nobena država, ki hoče napredovati, danes ne more več živeti sam iz sebe in sam zase, marveč je odvisen od sodelovanja z drugimi narodi in drugimi državami. Ali potrebuje njihove surovine in izdelke ali pa jih jim želi prodati; večinoma je uvoz in izvoz obojestranski. Tudi naučiti se imajo narodi marsikaj drug od drugega, vežejo jih medsebojni politični interesi. Dejansko vse stremi za hitrejšimi zvezami, za hitrejšim obveščanjem in sporazumevanjem ne samo s sosedi, marveč s celim svetom. Moderna prometna sredstva dovoljujejo, da se že takorekoč ves svet zbira na enih ter istih prireditvah; radio veže samotno naselbino v neprehodni puščavi, pragozdu, razklanam gorovju, na izgubljenem otoku, v več-

nem ledu, ljudi na ladji sredi brezbrežnega oceana — s svetovnimi središči Londonom, Parizom, Newyorkom. Svet postaja v resnici eno samo velemesto, ali prav za prav ena sama vas, v kateri vsak vidi in sliši, kaj se godi pri sosedu. Vsaka ograja je tu odveč.

Zato se je le čuditi, da tako počasi padajo med državami planke, ki branijo svobodno medsebojno osebno obveščanje: *visumi!* Vsekakor — previdnosti je treba pred raznimi volkovi v ovčji obleki; a žal, da ti tudi najvišje planke enostavno preskočijo... Za poštenjake je pa visum gola šikana in nepotreben izdatek, ki marsikoga odvrača, da ne potuje preko meja lastne dežele. Visum je simpatična in koristna ustanova samo za tiste, ki z njim delajo kupčije.

Vse to je splošno znano in povsodi so na delu roke, da se te planke med državami podedro. Kako daleč je doslej to prizadevanje uspelo, kaže tabela, ki jo je pravkar objavila Mednarodna trgovinska zbornica.

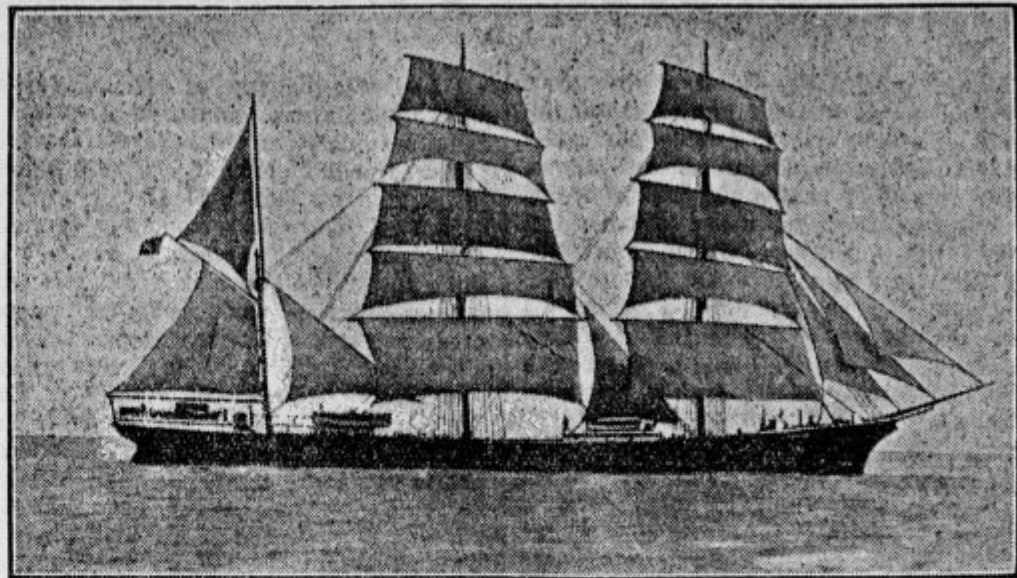
Izmed 52 držav na svetu dovoljujejo vsakomur popolnoma prost prihod v deželo: Urugvaj, Haiti, Kuba in Kanada. Marokko vzdržuje visumske planke samo proti Nemčiji in Avstriji. — Neverjetno je, kako visoko je zaplankan Monaco, ko bi bilo pričakovati, da je za državno blagajno tem boljše, čim več tujih ovc se da striči v igralnici. Vsekakor je iz Francije dohod prost za francoske državljanke, za tujce pa proti izkazu s francoskim visumom.

Angleški kralj Jurij V. in njegova družina. Spredaj od leve na desno stoje: prestolonaslednik princ Edvard Albert Waleški, edina kraljica hči princeznja Viktorija por. viscountessa Lascelles, kralj in kraljica Mary; za njimi stoje: kraljev zet Henry G. Ch. Viscount Lascelles in oba kraljeva mlajša sinova vojvoda Jorški in vojvoda Gloucesterski.

Med ostalimi evropskimi državami so najbolj gostoljubne Švica in Skandinavske države, ki vzdržujejo visum le še nasproti Ogrski, Rumuniji, Jugoslaviji, Češkoslovaški in Poljski — pač zato, ker so te dežele same še visoko obdane z visumsko ograjo. Naša država n. pr. je odpravila visum samo nasproti Češkoslovaški in Nemčiji. Češkoslovaška je doslej sklenila pogodbe za svoboden promet z devet evropskimi državami: Nemčijo, Avstrijo, Finsko, Francijo, Luksemburško, Holandijo, Jugoslavijo, Švico in Belgijo; z Italijo in Dansko so pogajanja v teku.

»Varstvo delovnega trga« je posebej v veljavi: v Nemčiji, Avstriji, Belgiji, Finski, Franciji, Angliji, Monacu, Norveški, Švedski, Jugoslaviji in Čehoslovaški. V teh deželah mora dobiti izozemec za izvrševanje pridobitnega poklica posebno dovoljenje.

Nemška šolska ladja »Pommern«, ki ji je zadnji vihar polomil vse jambore in je bila brez brambe izročena valovom. Posadko, obstoječo iz 80 pomorskih kadetov, je rešil hamburški parnik »Heros«, ladjo samo pa je našel londonski vlačilec »Foam Queen« v višini Guernsey-a in jo na vrveh odvel s seboj.

SOS ponemarnem

Kapitanu potopljene ladje »Vestris« so očitali, da je prekasno odpisal po radiu klice na pomoč: SOS in s tem zakrivil smrt toliko ljudi. Strokovnjaki pa pravijo, da je ta očitek neopravičen, ker je kapitan dobro vedel, kaj dela. Na ladjah se je namreč razpaslo zlorabljanje alarma po radiu. Mnoge ladje kličejo na pomoč ob vsaki nepriliki; ko prihitijo tuja ladja na SOS-klice na lice mesta, vidi, da parnik, ki je klical na pomoč, brez ovire nadaljuje svojo pot. Nekateri kapitani odpošiljajo SOS-klice enostavno zato, da se izmažejo pred svojimi gospodarji zaradi neopravičene zakasnitve. Ta dejstva so dovedla do tega, da

Zadnji signal

Ko je pred nekaj dnevi veliki brzovlak London—Manchester hotel kreniti na postajo Duffield, je strojevodja opazil, da je signal postavljen na nevarnost. Ustavil je vlak in čakal; toda nikjer se ni nič ganilo in nikjer ni bilo videti nikake ovire. Slednjič je skočil kurjač s stroja in šel na bližnjo čuvajnico vprašat, kaj pomenja signal. Tam je našel kletničarja mrtvega na tleh — zadela ga je kap sredi službe. Mož je očitvidno porabil svoje zadnje moči, da je postavil signal na nevarnost in tako preprečil nesrečo.

Živa reklama

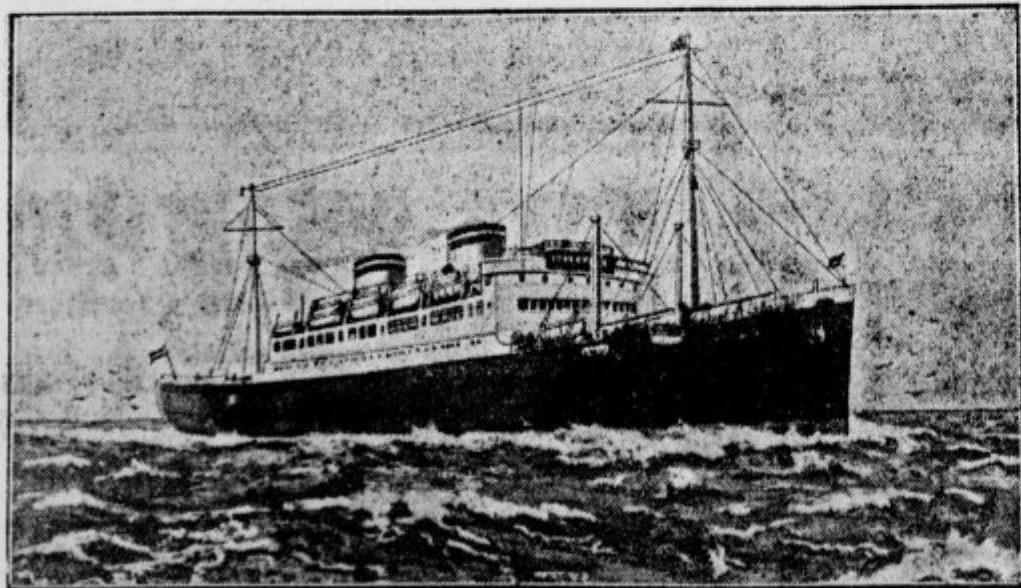
Aranžerji izložbenih oken nimajo lahkega posla. Vsak domislek je v nekaj dneh obrabljen. Sedaj so prišli trgovci na misel, da postavljajo v izložbe žive živali. To dejansko vleče, a ne vselej. Neki dunajski torbičar n. pr. je postavil v izložbo živega krokodila, ki naj priča, da so njegove torbice in denarnice iz pristnega krokodilovega usnja. Naval pred trgovino je tolik, da je promet po trotuarju popolnoma zaprt in čakajo ljudje, ki so v zadju, po cele ure, predno se pririnejo v ospredje. — Neka druga trgovina — s perilora — je razstavila opico in v velikih napisih naznanja, da so prihodnjih 14 dni cene znatno znižane. Tudi opica vleče, toda šegavi Dunajčani zbijajo šale na račun opičje reklame, češ: »Opica v izložbi pomeni, da je opica tisti, kdor verjame, da bo v teh 14 dneh kaj cenejše kupil.« — Zelo zmiselno živo reklamo je uredil v svoji izložbi neki trgovec z nepremočljivimi plašči. Iz plašča je napravil kotlino, nalil vanjo vode, v vodo pa položil zlato ribico, ki zamišljeno plava sem ter tja. S tem je doprinesel dokaz, da so njegovi plašči res nepremočljivi — toda ribica ne vleče! Živa duša se ne zmeni zanjo.

»Krasnoarmejci« politikujejo

V prvih dneh prihodnjega novega leta se bodo vršile v Rusiji volitve v sovjete. Ob tej priliki bodo igrali »krasnoarmejci« — rdeči vojaki, veliko vlogo. To naglašava v posebnem članku, izišlem te dni v moskovskih »Izvestijah«, sam nadzornik in organizator rdeče kavalarije — S. Budjonij. Je pa to ob sebi razvidno iz statistike o vdeležbi krasnoarmejcev na političnem življenju v državi, ki jo naveda Budjonij. Po vaških svetjih je sicer samo 0.3 odstotka vojakov, zato pa zavzemajo številna vodilna mesta. Po mestnih svetjih je vsega 5184 vojakov. Med izvršilnimi svetjskimi organi po vseh je 29.6, med predsedniki vaških svetov 45.7, v mestnih svetjih 26.9, v osrednjem izvršilnem odboru 56.2, v osrednjem izvršilnem odboru »Sovdepije« 46.9 odstotka vojakov. Vse to so vojaki aktivne službe. Dosluženih vojakov je v politično-upravnih službah in mestih še mnogo več, ker imajo prednost pred drugimi. Tako si je ustvaril sovjetski režim v armadi močno politično oporo. Vsekakor je politikujoče vojaštvo najnezanesljivejši temelj vsakega režima, dvorezen meč, ki se vsak hip lahko obrne proti tistemu, ki meni, da ima v rokah držaj. Dejansko v rdeči armadi niso redke obsodbe — celo smrtne — zaradi protirežimskih političnih prizadevanj.

Veliko ljudstvo brez imena

O tem si nekdo v »Köln. Volkszeitung« razbija glavo na naslednji način: Dostikrat se je že pokazalo, da prebivalci Združenih držav niso zadovoljni z označbo, s katero jih kdo naveda. Dejansko je problem, kako naj jih kot narod imenujemo. Z označbo »Yankees« (izg. jenkis; beseda izvira iz popačene označbe »english«, ki so jo Indijanci izgovarjali kot »Jengis« in »Jengli«), niso zadovoljni, kar je umljivo, ker se drži besede zasmehljiv sookus. Označba »Severni Američani«, ki jo imajo raje, pa ni pravilna, ker so v Severni Ameriki še druge dežele, posebno pa jedrnata Kanada. Kje najti označbo, ki bi bila Američanom všeč in obenem pravilna? Ali ne bi mogli uporabiti okrajšave U. S. A., ki se je splošno uveljavila, in imenovati Američane Usance? Kdo ve kaj boljšega?

Nova ogromna motorna ladja »St. Louise«, ki v kratkem začne voziti — istočasno s sestrsko ladjo »Milwaukee« — na progi Hamburg—Amerika. Ladja obsega 16.000 ton, je 175 metrov dolga, 32 široka in dosega s svojimi štirimi motorji, ki razvijajo skupaj 12.600 PS, brzino 30 km na uro. Na krov more sprejeti 1100 potnikov.

Gospodarstvo

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Konkurz je razglašen o imovini Kmetijskega konzumnega društva v Ziri, r. z. z. o. z. v likvidaciji, prvi zbori upnikov 10. dec., oglasiti do 12. jan., ugotov. narok 31. jan. — Nadalje je razglašen konkurz o imovini tvrdke Albert Plauer, k. d., centralna kurjava in vodne instalacije v Zagrebu (prijaviti do 20. dec.).

Odprava konkurzov: Janko Gabron, trgovec v Trbovljah (vsa masa razdeljena); Franc Rozin-Tomše, klepar v Trbovljah (vsa masa razdeljena); Franc Peterneš, trgovec v Dolnji Dobravi (sklenjena prisilna poravnava); Janko Artmann, trgovec pri Sv. Juriju ob južni železnici (sklenjena prisilna poravnava).

Likvidacije: Triglav, prometna d. d. v Ljubljani sklicuje za 15. dec. ob 17 v prostore Zveze industrije občni zbor, kjer bo sklepala o likvidaciji. — Družba se je pečala s spedijskimi posli. Ustanovljena je bila 1920 in znaša njen kapital 0.5 milij. Din. — Nadalje je objavljena likvidacija Centralne nakupovalnice starega železa, družbe z o. z. v Ljubljani (prijaviti terjatve do 24. febr. 1929).

★

Obsestna mera. Dodatno k našemu članku o obsestni meri objavljamo še podatke za Južno Srbijo: Obsestna mera ni enaka; v Skoplju plačujejo večje banke za vloge 6—10%, manjše 7—12%, v notranjosti pa je velika konkurenca in plačujejo za vloge 15%, tiste, ki nimajo kreditov Narodne banke, pa celo 20%. Tudi obsestna mera za posojila ni enaka; v Skoplju znaša pri večjih bankah 12, 14 in 16% skupaj s provizijo, pri manjših pa 21, 42, pa tudi 80%. Čeprav se vrši kontrola, te banke knjižijo plačane obresti samo do dovoljene meje, ostalo pa v nekih posebnih računih.

Zagrebaška delniška pivovarna in tvornica slada je prva pivovarna, ki je objavila svojo bilanco za poslovno leto 1927-1928. Izkazan je čist dobiček v znesku 2.7 milij. Din (1.8 milij. Din). Kapital znaša 20 milij. Din (pred valorizacijo 10 milij. Din).

Povišanje kapitala. Croatia, osiguravajuća druga v Zagrebu, povišuje zadržani kapital od 0.5 na 1 milij. Din z izdajo 4000 kom. osnovnih deležev po 125 Din (emisijski kurz 135 Din) in sicer na vsaki stari delež 1 nov.

Uradna dneva Zbornice za TOI v Ljubljani. ki ni se imela vršiti v torek dne 4. dec. t. l. v Celju in v sredo dne 5. dec. t. l. v Mariboru, odpadeta, ker se vrše v teh dneh zbornične odsekove seje, oziroma plenarna seja zbornice. Uradni dan v Celju je preložen na torek, dne 11. dec. v Mariboru pa na sredo, dne 12. dec. t. l.

Prodaja lesa. Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 10. dec. t. l. pisne ponudbe za nakup bukovega porabnega lesa in pripadajočih bukovih drv na Opatovi gori, šumska uprava v Kostanjevici.

Borza

30. novembra 1928.

Devizni promet ljubljanske borze je znašal ta teden 16.2 milij. Din napram 28.9, oz. 22.9, oz. 20, oz. 18.8 milij. Din v prejšnjih tednih. Tečaj so napram prejšnjemu tednu nižji radi oslabitve tečajev tudi v Curihu.

Skupno je znašal devizni promet v mesecu novembru t. l. 88.1 milij. Din napram 90.1 milij. v oktobru t. l. in 70.8 milij. Din v novembru lani. Od 1. julija 1928 do 30. nov. je skupno devizni promet znašal 408 milij. Din napram 316.4 milij. v istem razdobju lani. V prvih 11 mesecih 1928 je znašal ves devizni promet v Ljubljani 881 milij. Din.

Tržišče vrednostnih papirjev je mirno. Državni papirji so v glavnem nespremenjeni, edino vojna škoda je nekoliko popustila. Promet je postal minimalen. Tudi v industrijskih papirjih je malo prometa po nespremenjenih tečajih; v bančnih papirjih je ta teden Ljublj. kred. banka bila zaključena v Ljubljani po 128, ostali papirji nespremenjeni. Tečaj za Vevče je v Ljubljani še vedno 110 den., dočim je n. pr. v sredo notiral v Zagrebu denar 114, v torek 114—118 in v ponedeljek isto. Na Dunaju je Trboveljska popustila od 59.10 na 58.90. Kranj. ind. je bila v ponedeljek zaključena po 37, v četrtek pa po 35.15; ker je malo flotantnega blaga s tem papirjem, zato beleži tudi večje fluktuacije.

DENAR

Devizni promet je bil danes znaten, zlasti v devizah: Dunaj, Curih in Praga. Tečaj deviz so ostali neizpremenjeni razen Trsta, ki je popustil. Narodna banka je intervenirala v vseh devizah razen Newyorka, kjer je bilo zaključeno privatno blago.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

30. novembra 1928.

	povpraš	pon.	srednj	sr. 29 XI.
Amsterdam	—	2285.—	—	—
Berlin	1354.50	1357.50	1356.—	1356.—
Bruseli	—	791.22	—	—
Budimpešta	—	992.01	—	—
Curih	1094.10	1097.11	1095.60	1095.60
Dunaj	798.50	801.50	800.—	800.—
London	275.52	276.32	275.92	—
Newyork	56.78	56.98	56.88	—
Pariz	—	222.47	—	222.36
Praga	168.27	169.07	168.67	168.67
Trst	296.98	298.9	297.98	298.02

Zagreb. Amsterdam 2285, Berlin 1354.5—1357.5, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 798.5—801.5, London 275.34—276.34, Newyork 56.778—56.978, Pariz 221.47—223.47, Praga 168.27—169.07, Trst 296.95—298.95, Budimpešta 990.6—993.6.

Belgrad. Berlin 1354.3—1357.3, Budimpešta 990.5—993.6, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 798.5—801.5, London 275.34—276.34, Newyork 56.78—56.98, Pariz 221.47—223.47, Praga 164.27—168.07, Trst 295.85—298.85.

Curih. Belgrad 9.1225, Berlin 123.72, Budimpešta 90.47, Bukarešt 3.12, Dunaj 72.98, London 25.18, Newyork 519, Pariz 20.2925, Praga 15.3775, Trst 27.19, Sofija 3.75, Varšava 58.18, Madrid 83.65.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Praštediona 920 den., Kred. zavod 175 den., Vevče 110 den., Ruše 260—280, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 436—437, kasa 436—437, termini: 12. 439—439.50, 2. 447—448.50, 7% inv. pos. 85.50, agrari 58.50—54. — Bančni pap.: Union 57.50—58.50, Ravna gora 80, Poljo 17.50—18, Hrv. 65, Kred. 85, Jugo 90—91, Lj. Kred. 124—127, Medjun. 5750, Nar. 6975—7050, Prašted. 920—925, Srpska 152—153, Zem. 139—140, Etno 160, Kat. 33, Obrt 38—39. — Ind. pap.: Guttman 200—205, Slavonia 6—6.75, 12. 6.75, Slaveks 101—105, Drava 475—510, Sečera 460—465, Osj. ljev. 175—190, Brog. vag. 300—310, Union 305—320, Isis 23—30, Ragusa 490—500, Trbovlje 470—482.50, Vevče 114, Nar. šum. 16, Piv. Sar. 280—300, Oceania 255—300, Mlin 19.50, Split cement 675.

Belgrad. Vojna odškodnina 437—437.50, 12. 44, 7% invest. posoj. 86.25, agrari 58.50—54.50.

Žito

V preteklem tednu se je izvršilo predvideno nazadovanje cene za pšenico, ker se je nakup znatno omejil in ker je tudi tendenca na svetovnih tržiščih, zlasti v Ameriki in v Budimpešti, dokaj oslabela. Položaj je za enkrat še nejasen in niti pri prodajalcih niti pri kupcih ni videti veselja do kupčije. Zanimivo je zabeležiti, da so se iz nekaterih gornjebaških postaj napravili prvi poskusi izvoza za Grčijo in Turčijo ter zavisli mnogo od teh uspehov, kako se bo v bodoče oblikovala cena za našo pšenico. Pri nas vlada v zadnjih dneh mrtvilo, in to za vso žitno kupčijo. — Za koruzo sploh ni nobenega interesa, ker se mnogo nadomešča s cenejšo pšenico, tudi za krmo. Na ponudbo je času primerno suha medjimurska inzulanka po 257.50, bačka po 245.—, sremska umetno sušena po 265.— nakladalna postaja. V laplatski koruzi za promptno dobavo zadnji čas ni ponudbe na trgu. — Slavonski in bosanski oves se je nekoliko pocenil, vendar je bački še vedno neizpremenjen. Trguje se sporadično. Krmilni ječmen 67-68 kg, se nudi po 267.50 sremska postaja, dočim velja pivovarsko pomladno blago 300 in čez. — Pšenična moka se dokaj živahno ponuja, vendar pri nas trenutno ni mnogo zanimanja za blago. Otrobi so še precej čvrsti, ostali produkti so pa neizpremenjeni.

Zaključen 1 vagon pšenice. — Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica bč. gor. bč. in sr. pot. 242.50—245, bn. par. Vršac 236—238; oves bč., sr., slav. 242.50—247.50; krompir beli medjim. 104—110, beli slov. 105—110; koruza bč. 237.50—240; seno 12.—1. 240—245; ječmen bč., sr., bn. 255—260, bč. pol. 285—290; moka 0 g bč. 347.50—357.50, 2 327.50—337.50, 5 307.50—317.50, 6 270—280, 7 255—265, 8 205—215; otrobi bč., sr. 180—185, bn. 175—180; seno fko bač p. 115—120. Promet: 169 vag. pšenice, 1 ovsa, 5 krompirja, 73 koruze.

Les

Dne 28. t. m. se je vršila pri glavnem železniškem ravnanstvu licitacija hrastovih pragov za leto 1929. Razpisano je bilo 553.000 kom., oferiranih pa 1.044.000 kom. Čeprav so se od lani hrastovine dvignile za 30—100 odstotkov, je cena pragov narasla samo za 5—15 odstotkov.

Na ljubljanski borzi je bilo danes zaključenih 5 vagonov neobrobjenih plohov. Tendence je neizpremenjena.

Objava

Uprava Državnih monopolov želi nabaviti na podlagi rešenja M. br. 31.054 z dne 23. novembra letos potom direktnih ponudb za svoje tobačne tovarne

150.000 met. jeklenih obročev dimenzije

16 × 0.5 mm in

90.000 kom. plombnih glavice za zavaranje zabojev.

Rok za vlaganje ponudb je do 24. dec. 1928.

Pogoji kakor tudi vsa druga pojasnila se dobe v pisarni ekonomskega oddelka, Odslek za kupovanje, uprave Državnih monopolov, vsak uradni dan od 8 do 12.

Iz pisarne Uprave državnih monopolov
EM. br. 24.888, 27. novembra 1928 v Beogradu.

Ceneše kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi vsakournino manufakturno blago samo pri

TRPIN, MARIBOR, Glavni trg štev. 17.

Otvoritveno naznanilo!

Nova »Jugometalija« d. z. o. z., tovarna kovinastih izdelkov v Ljubljani, naznanja slavnemu občinstvu in svojim stalnim odjemalcem, da otvori 1. decembra t. l. svojo detajlno prodajalno na

Miklošičevi cesti štev. 13

v palači Zadrugne banke

kjer bodo stalno razstavljeni originalni izdelki tega podjetja in bo vsem dana prilika, da si nabavi za Miklavža, Božič in Novo leto praktična darila, ki so za gospodinjstvo in vsako drugo potrebo porabna.

Sanatorium Dr. Hansa

Graz, Körblergasse 42. Telefon 2352.

Edini zasebni zdravilni zavod

za vse operativne, notranje in

ženske bolezni, porodne slu-

čaje — Moderno urejeno. —

Višinsko solnce. — Rentgen.

Diatermija. — Zdravniki po

svoji volji. — Cene zmerne.

— Prospekti na zahtevo. —

Beogradski advokat

J. M. Ovadija

se nahaja s pisarno v »Palati Luksor« (Balkanska 8—10). — Telefon 15—48.

OGLEJTE

si tudi Vi ogromno zalogo in čudovito nizke cene v veletrgovini **STERMECKI, CELJE**, in prepričali se boste, da je nakup za letošnji Božič tu najboljši vir, kjer dobite za mal denar vse, kar želite.

Sukno
Platno
Barhent
Svilo
Volno
Cefir
Flanelo
Cvilh
Pliš
Baržun

Modrovino
Hlačevino
Obleke
Plašče
Suknje
Hlače
Bluze
Krila
Pletenine
Perilo

Telovnike
Puloverje
Nogavice
Rokavice
Srajce
Kravate
Robce
Naramnice
Kombineže
Čevlje

Galoše
Klobuke
Kožuhovino
Predpasnike
Dežnike
Garniture
Odeje
Žimnice
Perje
Obrisače

Prte
Zastore
Preproge
Linoleum
Predpražnike
Predtiskanine
Čipke
Trake
Prejo
Volno

Svetilke
Zoge
Rekete
Sanke
Foto-aparate
Torbičke
Denarnice
Listnice
Aktovke
Kovčke

Nahrbtnike
Igrače
Nakit za božična
drevesca
Glavnike
Krtičke
Nože
Brilje
Škarje
Brivne aparate

Lasostrižnike
Manikir-garniture
Milo
Kremo
Parfum
Kosmetiko
Resbarske
potrebščine
Violine
Tamburice

Gitare
Harmonike
Okarine
Ogledala
Jedilni pribor
Obešalnike
Gladila
Mline za kavo
Vage
Ključavnice

Samovarje
Kuhinjske
potrebščine
Ure vse vrste
Veržice
Prstane
Obeske
Budilke
Ulane
Kolesa

Kdor ne more priti osebno, pošljem na zahtevo cenik. Naročite ilustrovani cenik.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10 349. Telefon števil 2328.

Službo dobe

Pletilja

samostojna in izurjena za pletenje žemparjev, nogavic itd. se sprejme takoj. Hrana in vsa oskrba v hiši. - Ivan Lavrič, trg meš. blaga, Cerkniška pri Rakeku.

Praktikant

iz boljše hiše, s popolnim znanjem nemščine — se sprejme s malim začetnim plačilom v pisarno svetovne družbe. Maturanti in absolventi trgov. akademije imajo prednost. - Natančne oferte pod značko »Bodočnost« št. 11.647 na upravo Slov.

Hlapec

pošten in marljiv, vajen vsakega kmetijskega dela, se išče za župnišče. - Ponudbe na upravo Slov. pod »Hlapec« št. 11.682.

Krepkega vajenca

iz bližnje okolice, za mizarstvo in parketarstvo obrt sprejme Ferdo Primožič, mizar in parketar, Ljubljana, Trnovski pri- stan št. 4.

Mesarski pomočnik

dober, se išče za izdelavo raznih klobas v Ljubljani. - Naslov pove uprava »Slov.« št. 11.728.

Išče se komornik

(Herrschaftsdiener) - po možnosti Slovenec, verziran mora biti v postrežbi gospoda. Ponudbe pod »Sluga« upravi »Slovenca«.

Trgovski vajenec

krepak, močan, poštenih krščanskih staršev, ki je dovršil vsaj petrazredno osnovno šolo, se sprejme. Lastnoročno pisane ponudbe je poslati na trdno Martin Plut, Črnomelj.

Učenca

ki ima veselje do trgovine, zdravega in krepkega, z nekaj razredov mešč. ali srednje šole, sprejme takoj trg. firma: J. Kušan, Kranj.

Slugo

za 2 do 3 ure dnevnega dela sprejme Naša Sloga, Poljanski nasip št. 10. Oglasiti se dopolne od 10 do 11.

Uradnega slugo

išče zavarovalnica v Ljubljani. Ponudbe z nepretrgano navedbo doseganja službovanja pod »Foxhound« 11.785 na upravo lista.

Cevlarskega vajenca sprejme takoj, na željo z vsa oskrbo. Ponudbe na upravo Slovenca pod šifro Modno čevljarstvo.

Snajilca

pribora, krepkega fanta, išče Hotel Štrkelj.

2 ključavnič. vajenca z vsa oskrbo pri stariših, sprejme. Naslov v ogl. odd. Slov. pod št. 11.798.

Angleškega pointierja zelo lepega, z rodovnikom, oddam v dobre roke. - Ponudbe na upravo Slovenca pod »Pointier«.

Prodajalko

manufakturne in specijalne stroke se sprejme v Ljubljani. - Ponudbe z referencami in navedbo plače na upravo »Slov.« pod »Agilna prodajalka«.

Inštalaterji

vodovoda in centralne kurjave se sprejmejo v stalno delo. Inženjer Gustav Zemánek, Ljubljana, Knaflijeva 10.

Vajenec

se sprejme za avtomobilsko in tapetniško obrt. - Leo Šešteršič, Ljubljana, Dunajska cesta 41.

Dva kroj. pomočnika dobra delavca, sprejem. Žvab, Lesce 38 - Bled.

Službe iščejo

Organist - pevovodja po fašistih prežnan rojak iz Vipave, želi mesta — najraje tam, kjer bi tudi dobil mesto občinskega tajnika. - Naslov v upravi Slovenca v Mariboru.

Deklica

izučena šivilja, gre tudi brezplačno h kakoli dobri šivilji v svrhu izpopolnitve v šivanju. Če možičke z oskrbo. Ponudbe na upr. pod »Izpopolnitev«.

Prodajalka

mešane stroke želi službe. Nastopi lahko takoj. Vloži lahko tudi kavčijo. Naslov pove uprava pod št. 11.811.

Mojstra mehanika

išče 17 letni fant z dovršeno mešansko šolo. Ponudbe pod »Mehanik 17« na upravo lista.

Knjigovodja-

korespondent

z znanjem srbohrvaškega, francoskega, angleškega in nemškega jezika, išče mesta. Ponudbe pod »Knjigovodja« na podružnico »Slovenca« v Celju.

Pisarniški pomočnik

absolvent mešanske šole, z malo maturo, zmogen slovenščine, srbohrvaščine ter nemščine, ki je že 2 leti praktičiral v pisarni, ter zmogen raznih pisarniških del, išče službo. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Hvaležen«.

Dekle

pridno in pošteno, dobrh krščanskih staršev išče mesta kot pomočnica kuharici ali sobarici ali kaj sličnega. Cenene ponudbe na upravo Slovenca pod »Dvasetletno dekle« 11807.

Krojitelj-poslovodja

z večletno prakso, z najboljšim preizkušen. krojem, išče nameščenja kjerkoli, takoj ali pozneje. Ponudbe na Slovenca pod »Zmožen in vesten« št. 11.805.

Zasluzek

Zastopnike in potnike v vseh večjih krajih Slovenije — išče za vsakovrstna zavarovanja

Herceg - Bosna

splošno zav. družba, podružnica Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 7.

5 min. po prevzemu

našega lukrativnega zastopstva zamorete pri količinski zgovornosti takoj 100 Din zaslužiti. - Kavčije nobene - en dokument zadostuje. Zumbulović - Ljubljana, Miklošičeva cesta 14.

Glasba

Vijoline

kitare citre, strune in potrebščine kupite najbolje pri M. Mušiču. Paviljon za dramskim gledališčem. Prepričajte se!

Godbe, pozor!

Pihala ceno naprodaj. - Naslov v upravi 11.699.

Klavirji!

Tovarna in zaloga klavirjev prvovrst. instrumentov raznih vrst, kakor tudi celotnih izdelkov. Poseben oddelk za popravila. Uganjevanje in popravljanje za Glasbeno Matko. Konservatorij in druge inštitucije se izgovarjajo od moje trdke. Točna postrežba in smerne cene tudi na obroke. - Izdelovalce klavirjev R. Warhinek, Ljubljana, Gregorčičeva ulica št. 1, nadst.

Prav na Vas

smo mislili, ko smo otvorili podružnico za naročnino, inserate in male oglase v našem dnevniku sredi mesta. Oglasite se v paviljonu poleg Uniona na Miklošičevi cesti. Telefon 30-30.

Pianino

skoraj nov, se ceno prodaja. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 11.694.

Pouk

Otvoritev

novih tečajev francoščine, italijanščine, nemščine, angleščine in zasebne lekcije dne 4. decembra. - Vsak profesor poučuje izključno samo svoj materni jezik. - Šola za jezike po metodi Berlitz. Kralja Petra trg št. 8/L.

Pouk v krojnem risanju

in šivanju oblik daje Ema Schlehan, Ljubljana, Stari trg 21/L, desno (Zalaznikova hiša). Tu se sprejemajo tudi oblike, plašči v priročno in pripravljane.

Zaseb. krojno učilišče

Ljubljana - Stari trg 19, sporoča cenjenim pletilnim industrijam in pletilnicam, da je dobil z Dunaja najnovejše modele. Pričetek pouka 10. decembra. - Krojenje za pletilne garderobe, jopice, poluvarje, obleke, plašče. - Specijalen pouk krojačem o civilnih oblekah, uniformah, šiviljam, nešiviljam najnovejši modeli, tudi za perilo. Revnejšim ugod. plačilni pogoji. Brezplačna preskrba služb. Izdelava krovjev. - F. Potočnik, vodja tečajev, izprašen in diplomiran v inozemstvu.

Mladenič

išče učitelja za knjigovodstvo. Pouk ob večernih urah. - Ponudbe na upravo »Slov.«, Maribor.

Stanovanja

Lepo stanovanje

1 ali 2 sobi, kuhinja in pritliklina, se takoj odda mirni stranki, na Kodeljevem št. 314.

Stanovanje dveh sob

kabineta, kuhinje in pritliklin, z vrtom in souporabo kopalnice in pralnice ob Dunajski cesti na Brinju št. 1, v I. nadstropju, odda s 1. novembrom Pokoninski zavod v Ljubljani.

Meblrano sobo

s posebnim vhomom in električno razsvetljavo - oddam solidnemu gospodu s 15. decembrom. - Naslov v upravi št. 11.663.

V Celju

ali najbližji okolici se išče za 1. januar ali pozneje stanovanje tri sobe s pritliklinami, in če možičke, z vrtom, najraje pa se vzame v najem cela manjša hiša - vila. Plača se tudi za del časa naprej, da posojilo ali ev. kupi. - Ponudbe upravi Slovenca pod št. 11.716.

Iščem sobo

pritliklin, prazno, svetlo, v sredini mesta. Ponudbe na upravo Slovenca pod značko »Obrtnik«.

Išče se stanovanje

3 sobno s kuhinjo, sobo za služkinjo, predsobo in vsami pritliklinami za takoj ali pozneje. Ponudbe z navedbo cene poslati upravi Slov. pod: »Družina treh oseb 11.754«.

Stanovanje treh sob

in kuhinje z vsemi pritliklinami, oddam v novi hiši. Električna luč, vodovod. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 11.752.

Lepa soba s hrano

se odda dvema uradnicama. - Zrinjskega cesta št. 6/II, levo.

Takoj stanovanje!

Naprodaj hiša na deželi, 5 minut od farne cerkve, z 2 oraloma zemlje. Naslov v upravi pod 11.730.

Vrajen

Lep velik lokal v sredi mesta oddam takoj. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 11.435.

Dva lokala

se oddata skupaj ali posamezno v novo sezidanem delu mesta s stanovanjem ali brez. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.722.

Denar

Išče se posojilo na dve posesti, prva v knjižba. Po dogovoru tudi lahko družabnik večjega podjetja.

Radio

Radio-aparat

popolnoma nov, enoceren, prodam. - Naslov v upravi »Slovenca« 11.547.

Pozvedbe

Pes je ušel

»Kraški ovčar« (siv, raste dlake, čez dve leti star). - Najditelj naj ga izroči mestni klavnic.

Poreviva

Gostilna

v Mariboru, centrum, z opravo in dobro hišno hipoteko se more prevzeti 170.000 Din celokupna cena. - Vila, takoj 6 sob prostih, terasa, krasen sad. vrt, 200.000 Din. Treba malo gotovine. - Posestvo, 24 oravov, pri Mariboru, 3 hiše (gospodarska hiša, 4 meblov, sobe). - Sod. stroji, 2250.00 Din. - Večno male hišice in posestva, industrije, grašine na razpolago pri Posredovalnici »Rapid« - Gosposka ul. 28, Maribor.

Eukov gozd

naprodaj za posekati; drva in hlodi. Naslov v upravi »Slov.« št. 11.626.

Hiša

prilagodna za pekarijo, blizu industrije, brez konkurence, v prometnem kraju, naprodaj. Več pove iz prijaznosti Kovač Franc, Dol pri Hrastniku.

STOJ

ala za dežnike, predstavke k peči in posode za premoag, kurilne garniture, dimne cevi in dimna tolena železne peči in študioliki najceneje pri Fr. Stupica, železnina Ljubljana, Gosposvetska c. 1.

»Fiat« 6 sedežni

izvrstno ohranjen, za 28.000 Din. »Fiat« 501, 4 sedežni, za 26.000 Din. »Ford« model 1927, v brezhibnem stanju, z novo pnevmatikom, za Din 16.000. »Peugeot«, mali, tovorni, zaprt, 5000 km rabljen in »Renault« mali 4 sedežni, pripraven za potnike, za 28.000 Din, proda trdka Lampret in drug d. z o. z., Ljubljana, Dunajska cesta 22.

Pletilni stroj

kombiniran Achtschloss-Jaquard, na motorni pogon, skoraj nov ter naveden pletilni stroj št. 8/60, radi skrajšanja obrata takoj prav ugodno naprodaj. Naslov v upravi Slovenca pod št. 11.800.

Otroški voziček

prodam. - Poizve se: Rožna ulica 21, I. nad.

Proda se

nova hrastova spalna oprava. - Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 11.797.

Dve breji kozi

bele švicarske pasme, se prodasta zaradi pomankanja prostora. - Kozir, Stob št. 65 - Domžale.

V Borovnici

prodam hišo poleg cerkve, pripravno za trgovino ali obrt. Naslov v upravi lista pod 11.745.

Posestvo

s 4 orali zemlje, hlevom, podom, korozcem, sadnim in zelenjadnim vrtom, 1 do 2 sobi, kuhinja, se odda v najem. Oddajeno pol ure od glavne pošte Ljubljana, na glav. cesti. Ponudbe na upr. »Slov.« pod: Lepa lega št. 11.799.

Kupimo

Hlude

bukove in hrastove (hrastove že od 20 cm naprej), kupuje parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana.

Ovčjo volno

cupje, staro železo, baker, medenino, svinec, cink, papir, glazevino, kosti ter krojaške odpadke, kupim in plačam najbolje. - A. Arbeiter, Maribor, Dravska ul. 15 - Iščem stalne nabiralce in nakupovalce.

Registrirno blagajno

dobro ohranjeno, kupimo. Ponudbe pod »Registrirna« na upravo Slovenca, pod št. 11.788.

Šivalni stroj

malo rabljen, poizrekljiv, če možičke znanke Singer, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Šivalni stroj«.

Prodamo

Jacquard stroj

in stroj za entlanje, dobro ohranjen, prodam. - Naslov v upr. Slov. pod »Dobro ohranjen 11.250«.

Prodaj psa

prave volčje pasme, 7 mesecev star. - Alojzij Bernik, Škofja Loka 51.

Peč za žaganje

mladega psička volčje pasme in več praznih zabojev proda Jančigaj, Ljubljana, Zgornja šiška.

Koks

suh, 80 Din (100 kg) vedno na zalogi. - Mestna plinarna.

Puhasto perje

kg 38 Din. razposiljam po povzetju najmanj 5 kg izkoristite priliko. - dokler zaloga traja imam tudi bevi puh kg 300 Din. L. Brozović, kem čistila na perja, Zagreb, Ulica 82.

Več oseb

se sprejme na prvovrstno domačo hrano pri Lavtičarju, Sv. Petra c. 83.

Čč. duhovščini

se priporoča za izdelavo talarjev in drugih oblek A. Muršič, Ljubljana, Mestni trg 25/L.

Gostilna

»Rožno jezero« Podrožnik - Večna pot toči najcenejše najboljša vina. - Vsako soboto in nedeljo izvrstne kravice. Se priporoča Zinka Habijan.

Poizkusite samo

prvovrstna štajerska vina, fine kravice in pečnice v gostilni Müller za Bežigradom, Šiška.

Pripravno darilo

za Božič

Conzert Ehrbarpiano za samo 20.000 Din se prodaja v Mariboru, Aškerčeva ulica 7.

Pletilne stroje

različnih tovarn in potrebščine, strokovni pouk, aparate za vzorčno pletenje na navednem stroju nudi

F. Kos,

Ljubljana, Židovska ul. 5.

Dame!

Priporoča se damski frizerski salon. Specijalno striženje! Trpežna ondulacija Masaža! - L. t. d. Polanc L., frizer za dame in gospode, Kopitarjeva ulica.

Važno za vse

Popravila šivalnih in pisalnih strojev, gramofonov, otroških vozičkov, loles in motorjev. Emajliranje in ponikovanje. Šramba koles in motorjev čez zimo. Vse to izvršuje najkvalitetnejše in po brezkonkurenčnih cenah mehan. delavnica in trgovina dvokoles, pisalnih in šivalnih strojev, Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14.

Stalna umetniška

razstava slik

Velika izbira vsakovrstnih okvirjev. Lepa novodolna darila za Miklavža in Božič. A. Kos, Ljubljana, Mestni trg št. 25.

Pliše

volnene in gobeline za tapetiranje pohištva, ima lepe in najcenejše v zalogi Rudolf Sever, tapetnistvo, Marijin trg št. 2.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in ročno dela dobite po najnižjih cenah pri FRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Židovska 4.

Mozaične tlakove

stopnice, nagrobne spomenike, cementne cevi itd. Ivan Gostinčar, Pešata, p. Dol pri Ljubljani.

V Mariboru!

je najugodnejši nakup galanterije, drobnarij, parfumerije, papirja, čevljev, potrebščin, pletenin, motovoz, vrvarskih izdelkov, baterij itd., na drobno in na debelo — pri Drago Rosina, Vetrinjska ulica 26.

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibber, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Čevlje, klobuke

čepice, dežne plašče,

Sijajen zaslužek

zastopnikom cele države:
nad 100 Din dnevnega in-
kasa in velika provizija.
Sezonski predmet.

»USPJEH«
Beograd, Dračka 9.

POPRAVILA

Mehanik Ivan Legat
Maribor, Vetrinjska ul. 30

Telefon int. 434.

špecialist za pisarniške
stroje.

Novi in ranljeni pisaln
stroji vedno v zalogi.

Prodajamo po najnižji
dnevni ceni prvovrst. suha

goveja čreva

soljena, ravna debela
čreva (Scheibendarm) ter
ovčje strunjarje.

Jugocrijevo

Zagreb, Klaučnička ul. 9.
Telefon 60—91.

Krušno moko

najboljše vrste dobite
vedno svežo pri

A. & M. Zorman

Ljubljana, Stari trg 32.

Blago dostavimo tudi na
dom. — Prevzememo v
mlev tudi vsako množino
doma ali bamske pse-
vice — pri manjših mno-
žinah jo takoj zame-
jamo za moko in otrobe.

Tamburirarco

(šnurarco)

epretno, dobro moč, takoj
sprejemno stalno proti do-
bri plači. — Pismene po-
nudbe z navedbo dose-
danje službe je poslati
na upravo Slovenca pod
štev. 11.780.

Pri „Solncu“

za vodo, Pogačarjev trg

Največja zaloga vsako-
vrstnega pletenega bla-
ga, perila za dame, go-
spode in otroke. Nogar-
vice, rokavice, kravate
itd. — Priporoča
K. Widmayer

6 parcel

A cca. 1000 m² po ceni
6 Din za 1 m², zraven
kolodvora Novo mesto,
naprodaj. Lega krasna -
nakup brez posredoval-
cev! Nasl.: M. Košir, No-
vo mesto, Ločenska 313.

Avtoposestniki!

Kupim rabljene luksuzne
AVTOMOBILE v dobrem
stanju odnosno zamenjam
za nove. O. Žužek, Ljub-
ljana, Tavčarjeva ul. 11.

KOLARJA PERJE

dobro izvežbanega, ože-
njenega, z družino - za
poljska dela ter

majerja (mlekarja)

z delavsko družino za
vsa hlevska dela, sprej-
me graščina Turniš, po-
šta Ptuj, Slovenija.

Pozor!

Interesenti za zimsko se-
zono na Jadranu! Ugod-
na klima za rekonvales-
cente, živčno bolne. Cela
oskrba 40—50 Din dnev-
no. Se priporoča lastnik
M. Kastelic, Hotel Bati-
stič, otok Rab, Dalmacija.

Za nakup

Miklavževih

da il

se priporoča trgovina
z juvelij, urami zla-
nino, srebrnino, je-
dilnega orodja

Ivan Pakiz, — Ljubljana

Pred Škofijo 15

15% popusta

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah.
ČERNE, juvelir, Ljubljana,
Woltova ulica št. 3.

15 letno jamstvo

svetovno znani na-
boljši šivalni stroje,
edino le **Stoewer**
za rodbinsko in obrtno
rabo.

ZALOGA

b. BARAGA, Ljubljana

SELENBURGOVA ULICA 6/1

Telefon 4111-2380

Razprodaja!

Razprodaja vsakovrstnega blaga za moške in žen-
ske obleke, kamgarni, sukno, blago za ženske
plašče, raznovrstni parhati za obleke in perilo,
različni šifoni in kontenine.

Razprodaja

se vse blago po razprodajnih cenah, in sicer:
kamgarni za moške obleke od 110 Din, razno
sukno za moške obleke od 40 Din, za ženske pla-
šče od 60 Din, volneno blago za ženske obleke,
dvojna širina od 34 Din, različni kambriki od 8
Din, vsakovrstni parhati od 9 Din naprej. — Suk-
nena obleka 3.20 m blaga z vso dobro podlogo
samo 230 Din. — Ne zamudite ugodne prilike
nakupiti si dobrih oblačil po izrednih cenah in si
s tem prihranite velikih izdatkov. — Razprodaja se
vse navedeno samo v manufakturnih trgovinah

IVAN KOS

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 23, zraven zastavljalnice.
ŠIŠKA, Celovška cesta, Seidlova hiša.

vsako množino čiščeno,
neizčiščeno, nečehano,
kokošje, purje, račje
in gosje prodaja
tvrdka E. Vajda
Čakovec, Medilimurje

Sveže na finejše, norveško
ribje oje

iz lekarn dr. G. Piccoli-ja
v Ljubljani se pr poriča
bledim, slabotni in osebam

Druva

bukove in hrastove od-
padke od parketov do-
stavlja po nizki ceni na
dom parna žaga

V. SCAGNETTI

v Ljubljani, za
gorenjskim kolodvorom

Koruzo

za krmo in prehrano,
kakor koruzni šrot in vse
druge mlevske izdelke
dobite najceneje pri
FRAN POGAČNIKU
Ljubljana, Dunajska c. 36.

Objave

PRIVAT
DETEKTIV
ZAVOD
IVAN
TOPLIKAR
RIMSKA
CESTA 9

Inserirajte v
„Slovenču“

Sv. Miklavž!

Ko bodeš kupoval

**Gramofone in gra-
mofofske plošče,**

ne pozabi, da je

največja zaloga teh
predmetov v Pal. č.
Pokojskega zavoda
na Miklošičevi cesti
štev. 34.

A. Rasberger
Ljubljana.

Špecialna in največja
trgovina gramofonije.

Velikanska izbira!
Samo kvaliteto blago.

Zaloga:

500 aparatov in 15.000 prvovrstnih,
električno posnetih plošč

Naročajte „Slovenca“!

Bolni na pljučih!

Mnogo tisoč ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi
umetnosti hranjenja,

ki je že mnoge rešila. Ta se lahko uporablja
pri vsakem načinu življenja, in pomaga, da
se bolezen hitro premaga. Nočno potenje in
kašelj prestane, telesna tešina se poveča,
pljuča polagoma popuste in bolezen izgine

Resni moške

ozdravilne znanosti potrdijo prednost moje
metode ter jo radi priporočajo. Cimper
začnete z mojim načinom prehranjenja, tem
bolje za vas.

Popolnoma zastoni

in prosto vsake poštnine

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali
mnogo koristnega znanja.

Pišite takoj,

zadostna tudi dopisnica, na doljni naslov:

Georg Fuigner, Berlin-Neukölln,

Ringbahnstrasse 24. Abt. 618.

MANUFATURA
J. GROBELNIK
LIUBLJANA, MESTNI TRG št. 22

PRODAJA

tovarniške zaloge
po izjemno nizkih cenah

Priznana dobre kvaliteto
angleškega in češkega
sukna za obleke
ter zimske
suknje

Trgovci in sporisti klubi

naročajo na debelo

smučarske čepice

pri

ALB NU JAZBECU, KRANJ, Slovenija

ZA MIKLAVŽA

velika izbira igrač in raznovrstnega blaga

Ant. Krisper

Mestni trg 26

Štritarjeva ulica 1-3

Razglas

Mestna občina mariborska razpisuje za leto 1929. sledeča tekoča dela in dobave:

1. zidarska in težaška dela;	8. pečarska dela;
2. tesarska dela;	9. kolarska dela;
3. betonska dela;	10. ključavničarska dela;
4. kleparska dela;	11. steklarska dela;
5. mizarska dela;	12. slikarska dela;
6. dimnikarska dela;	13. pleskarska dela;
7. kovaška dela;	14. sedlarska dela.

Obrtniki mesta Maribora, ki želijo prevzeti gori navedena tekoča dela pri mestni občini v letu 1929., se vabijo, da predložijo tozadevne s 5 Din kolkom opremljene prošnje ob navedbi enotnih cen do 10. decembra 1928 do 12. ure v vložišču mestnega magistrata.

Prošnje je oddati v zaprti kuverti z označbo: »Ponudba za tekoča dela 1929.« Obrazci se dobe pri mestnem gradb. uradu v Frančiškanski ulici. Enotne cene je vpisati v izkaz, opremljen z 2 Din kolkom ter ga priložiti prošnji.

V prošnji se mora izrečno navesti, da je ponudnik pri mestnem gradbenem uradu razpoložene pogoje že pregledal ter na iste popolnoma pristaja. Mestni občinski svet si pridržuje pravico, izvoliti ponudnika ne ozi-
neje se na najnižje cene ali na oddajo dela po določenem turnusu.

Srečko Potnik in drug v Ljubljani

**Darna destilacija esenc, eternih proizvodov,
c. er. ov, izdelovanje sadnih sokov in marmelade**

Metelkova 13 / Telefon 2110 / Rač. pošt. ček. 11.612

Malinov matični sok, konserviran (Succus Rubiadei)
Malinov matični sok, pastiliziran
Malinova mezga (Fruchtmark)
Malinovec z ravnanim sladkorjem
Malinova aroma, koncentrirana: 0 400, 0 500,
in 1 kg na 100 kg

Sadne marmelade: Marelična svetla (Aprikosen)
Nektar melange iz malin in jabolk
Jabolčna marmelada svetla
Čespijeva marmelada (slivova)

Razni sadni sok: **Oranžni** (Orangeade)
Limonov (Citronade)
Bezgov sok

Pasterizirani sok: **Grozni** in **jabolčni sok**
Razne esence — **Arome** — **Sadni eteri**

Zahvala

Za izraze sočutja ob prebrdki izgubi našega nepozabnega soproga, očeta, brata,
svaka in strica, gospoda

dr. Jože Goričar-ja

okrožnega zdravnika v Mozirju

se najtopleje zahvalujemo. Posebno zahvalo smo dolžni številni čč. duhovščini, govor-
nikom na grobu: g. nar. poslancu dr. Pivku, gđč. Ježonikovi, g. Kurniku in g. R. Salmiču.
Zahvalujemo se pevskega zboru za lepe žalostinke, društvom požarne brambe, Sokolu,
lovcem in vsem zastopnikom uradov in društev, ki so mu izkazala čast na zadnji poti.
Iskrena hvala vsem darovalcem cvetja in vsem mnogoštevilnim, ki so spremili našega
dragega pokojnika k večnemu počitku.

Mozirje, dne 30. novembra 1928.

Vdova z otroci in ostali sorodniki.

„UNDERWOOD“ pisalni stroj ima sočtovni sloves, nad 2.000.000 strojev v prometu, nedosegijo v určnosti in usled tega najcenejši.

LUD. BARAGA,

Ljubljana, Selenburgova ul. 6/4. Telefon št. 2980

Advokat

dr. Egon Starč

zaprisežen sodni tolmač češkoslovaškega, italijanskega in nemškega jezika,

do sedaj advokat v Trstu

si dovoljuje vljudno naznaniti, da je

otvoril

odvetniško pisarno

v Ljubljani

Knafljeva ulica št. 10/L

Telefon št. 3143

Ček. račun 15.150

Dvokoles, motor i, šivalni stroji, otroški in igračni vozički, triciklji holenderji, skiro, otroški avtomobili.

Prvovrstno blago po najnižjih cenah

Velika izbira. — Ceniki franco —

Prodaja na obroke

„TRIBUNA“, F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov

Ljubljana, Karlovska cesta 4

3 leta kredita!

Vseh vrst

mizarski in kolarski stroji

posamezni in univerzalni z vgrajenim motorjem ali brez njega

Stroji prve kakovosti!

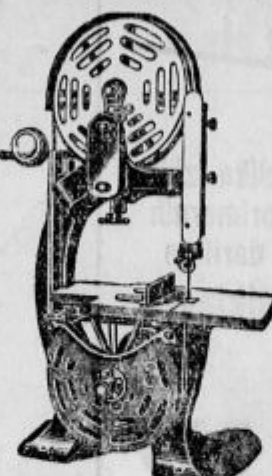
Polnojarmeniki

Dobavlja:

WELKER WERKE I. WACHSTEIN, WIEN X.

LAXENBURGERSTRASSE 14

OBISK NAŠEGA JUGOSLOVANSKEGA ZASTOPNIKA BREZPLAČEN

Išče se

obratni vodja

izprašan strojniki za parni in električni pogon velike industrije v Zagrebu z dolgoletno prakso v vseh panogah te stroke, ne starejši od 40 do 45 let, dober organizator in energičen. Plača po dogovoru in stanovanje. — Ponudbe s curriculum vitae pod »Za. 18.151« na Publicitas — Zagreb, Gunduličeva 11.

PUH — PERJE

R. MIKLAUČ LJUBLJANA

Za Miklavža

nudi cenj. občinstvu v največji izbiri in znižanih cenah trdka

Pred Škofijo 2

F. M. Schmitt

Lingarjeva 4

vsakovrstne igrače, galanterijsko blago, ročne torbice, »ktočke, športne predmete, perilo, rokavice, nogavice, kravate, vezanine, toaletne potrebščine itd.

OGLEJTE SI IZLOŽBE!

Mlečarska zadruga na Vrhniki

F. Z. Z. O. Z.

Največje in najmodernejšo podjetje te vrste v naši državi. Proizvaja polnomastni ementalški sir v hlebih po 80—90 kg, dalje II. vrste (polementalški) sir v hlebih po 25—35 kg in trapistovski sir v malih hlebih. — Veletrgovci znaten popust.

Solidna postrežba!

Na, nižje cene!

Priporoča se Vam,

da si pri nakupu

ogledate prvovrstne spalnice, jedilnice, kuhinje in dr pohištvo. Cene konkurenčne. Točna postrežba. Zahtevajte cenik.

pohištva

ANDREJ KREGAR

tovarniška zaloga pohištva

ST. VID nad Ljubljano (nasproti kolodvoru Vižmarje)

Zahvala

Po bridki izgubi predobrega soproga, očeta, brata, tasta in starega očeta, gospoda

Ivana Turka

trgovca in posestnika v Idriji

izrekamo na tem mestu vsem sorodnikom, prijateljem in znancom najtoplejšo zahvalo za njih sožalje.

Idrija, dne 30. novembra 1928.

Žalujoči ostali.

Poceni naproda :

1 avto, Ford, nove tipe, malo rabljen, komplet, 21.000 Din; 1 parizerski voz težka, 2000 Din; 1 sani 500 Din; 1 miza za trgovino s predali, ca. 3 m dolga, 800 Din; 1 stelaža s predali za pelov. obrt 600 Din; 1 stelaža s predali za moko 600 Din; 10 velikih praznih hobljanih zabojev po 50 Din; 1 velika železna peč 150 Din. — Vprašati pri gosp. Vincencu Tam, Ptuj, Spodnja Dravska ulica.

Zahvala

Ob težki, prerani izgubi našega ljubljene

Pavla

izrekamo vsem onim, ki so nam izrazili sožalje ter poklonili prekrasnega cvetja in ga spremili na njegovi zadnji poti, najprisrčnejšo zahvalo. — Bog povrni!

Ljubljana, dne 30. novembra 1928.

Rodbini EBNER-STIENE in sorodniki.

Zahvala

V naši tužni bolesti zaradi nenadne izgube našega nadvse ljubljene soproga, očeta, starega očeta in strica, gosp.

Jožefa Kolariča

vsem onim, ki so blagopokojnega spremljali k njegovemu zadnjemu počitku in sočustvovali z našo rodbino. Predvsem se zahvaljujemo č. duhovščini, trbov. rudarski godbi za njene ganljive žalostinke, darovalcem krasnih vencev in šopkov, strojevodjem in kurjačem ter vsem njegovim tovarišem.

Vsem Bog plačaj stoterno!

Trbovlje, dne 30. novembra 1928.

Žalujoča rodbina KOLARIČ.

Za „Miklavža“ in „božič“

Najprimernejša darila so: volnene in litor nogavice, rokavice, triko perilo, puloverji, vestje za dame, gospode in otroke, žepni robci, naramnice, kravate, srajce, ovrtniki, ročne torbice, aktočke, dežniki, toaletna mila itd.

od 1. XII. 1928 do 5. I. 1929

10% popusta od starih cen, zato izrabite priliko!

Le pri Josip Petelincu, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najprimernejša darila

za Miklavža in Božič:

Novo: Josip Korban, Koča v Globeli, za mladino primerna knjiga, vezana Din 34.—

Obenem priporočamo:

Dornik: Pasijske povestice za mladino Din 5.—

Jančič Iv.: Risanje, navodito za risanje v vseh panogah 120.—

Kocbek: Savinjske Alpe, geograf. in turistični pregled 125.—

Remec: Iz moje domovine, mlade povesti 24.—

Šorli Iv.: Golobovi, Novela 40.—

Goričar & Leskovšek, Celje.

Francoska linija — French Line

Cie. Gle. Transatlantique

Za Severno Ameriko in Kanado največji in najlepši brzoparniki

Havre—Newyork samo 5 1/2 dni čez morje

V Južno Ameriko, Argentino, Chile, Uruguay vsak teden iz Havre, Bordeaux in Marsillie:

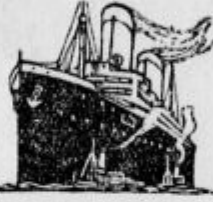
Cie. Chargeurs Réunis, Sud-Atlantique, Transport Maritimes.

Izvrstna hrana, izborna postrežba, vino brezplačno.

Vsa pojasnila daje brezplačno zastopnik

IVAN KRAKER, Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 35.

Tovarna umetnega cvetja in rakev

F. STERN

Zagreb, Illica 44

prej Mira (T. Adler)

I z s t r i ž i t i

KUPON ZA UGANKE

v ILUSTRIRANEM SLOVENCU

Prodaja s srečk

državne razredne loterije

M. V. PROKIČA

BEOGRAD — Teodosijeva 10-IV

Stev. računa po 100 hranilnic 53 013

BEOGRAD, v decembru 1928.

Spoštovani gospod!

Čast mi je opozoriti Vas, da je žrebni načrt za 17. kolo srečk državne razredne loterije umerjen tako v korist igralcev, da zadene vsaka druga srečka. V 1., 2., 3. in 4. razredu sta po dve premiji, v 5. razredu se pa zadnji dan žrebanja potegnejo štiri premije in sicer: dve po milijon in dvestotisoč dinarjev, drugi dve pa po pol milijona; vrhutega ima igralec mnogo več nade na dobiček, kot v prejšnjih kolid. V tem kolu je mogoče zadeti v srečnem slučaju, v zvezi s premijami, naslednje dobitke: Din 4.200.000, 2.400.000, 1.200.000, 1.000.000, 800.000, 600.000, 500.000, 400.000, 300.000, 250.000, 200.000, 100.000, 120.000, 100.000 in še nad 120.000 raznih dobitkov pod 100.000 dinarjev.

Za izplačilo dobitkov jamči država kraljevine SHS.

Ako doslej še niste igrali potom moje pisarne, kupite srečko, sreča Vas čaka na poti!

Prosim Vas lepo, da se požurite z naročilom, dokler je še kaj srečk, ker je povpraševanje po njih zelo veliko, a njihovo število omejeno.

Prodaja srečk se prične dne 12. decembra letos, žrebanje 1. razreda se pa vrši dne 15. januarja 1929.

Ako ne želite igrati, odstopite, prosim, to ponudbo in naročnico kakemu svojemu prijatelju, ki bi igral.

S srečkami prejmete moj poštni ček za brezplačno pošiljatev denarja in načrt s splošnimi pravili za žrebanje dobitkov v tem kolu.

Z odličnim spoštovanjem

V. M. Prokič.

Naslov pošiljatelja:

Gosp.

V. M. PROKIČ

Beograd

Teodosijeva 10

Pišite s svrhučkom!

DOPISNICA

50

plat

Zadnja pošta:

Ulica in številka:

Kraj - bivališče:

Ime in priimek:

Objava

Uprava državnih monopolov namerava nabaviti na podlagi odločbe upravnega odbora samostojne monopolne uprave Mbr. 30.373 z dne 19. novembra tek. leta poim II. ponudbene licitacije, ki se bo vršila dne 20. decembra 1928 ob 11. uri v pisarni uprave:

10.000 metrov ameriškega platna

za potrebe uprave državnih monopolov.

Pogoji kakor tudi vsi ostali podatki se morejo dobiti v pisarni ekonomskega oddelka, odsek za kupovanje — te uprave.

Iz pisarne uprave državnih monopolov EM broj 24.629 z dne 23. novembra 1928 v Beogradu.

ES

Naša senzacija prihodnjega tedna

58

Velika izbira primernih daril za Miklavža

HUMANIK

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, „PETOVIA“

Maribor, Gosposka ulica 17

Celje, Aleksandrova cesta 1

Ptuj, Slovenski trg, „PETOVIA“

Kanarčki harcerji naprodaj

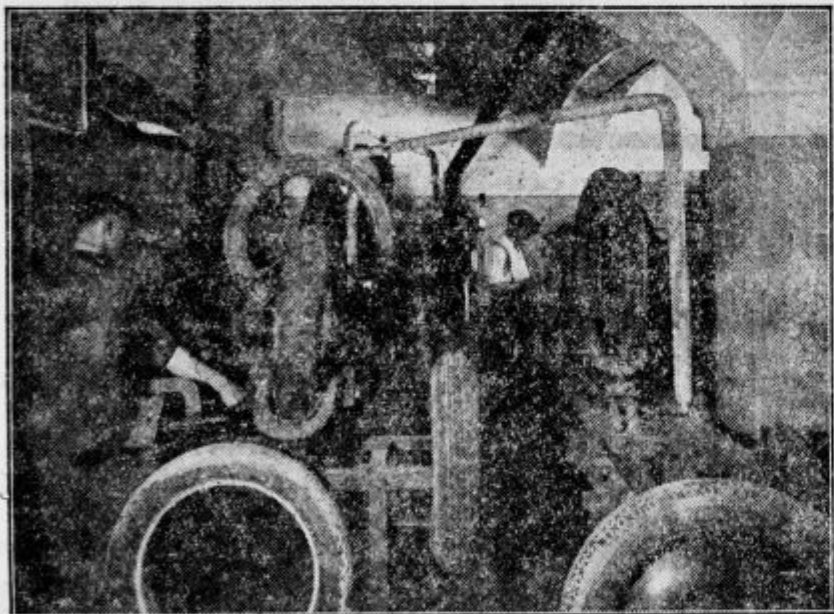
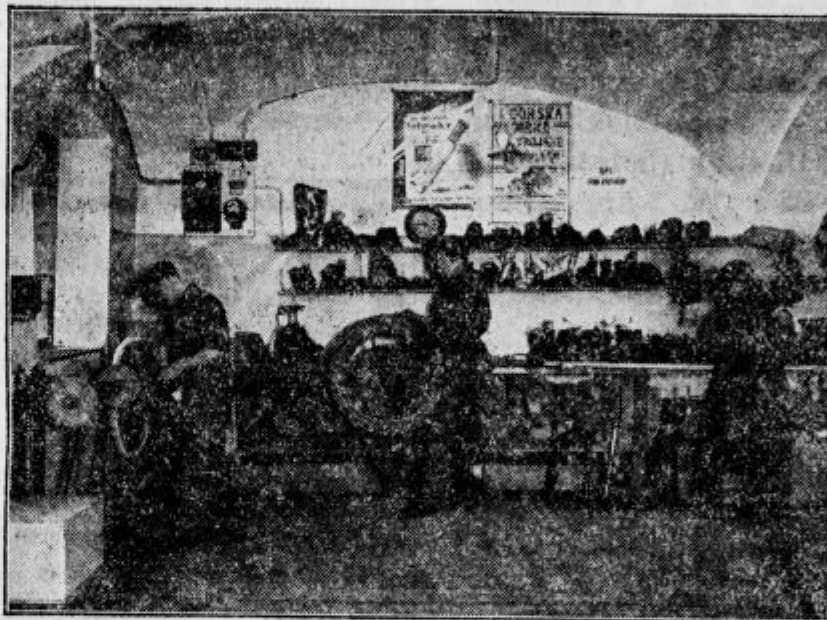
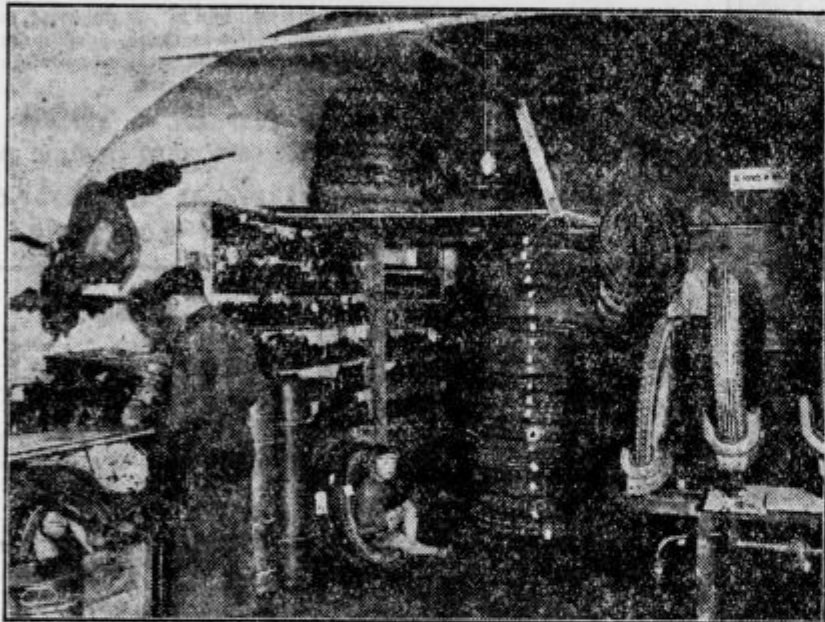
Ljubitelji kanarčkov! Imam večjo množino zlatih vrvicev (Edelroller), odlikovani na I. jugoslov. razstavi s častno diplomom in veliko srebrno kolajno. Jamčim, da so dobri pevci. Cena od 150 do 250 Din za samce. Plemenske samice po 40 Din. - Razpošiljam tudi po pošti in jamčim, da pride ptič živ.

Alojzij Piskar

gojitelj pravih harških kanarčkov,

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 52

To je moja delavnica!

Vulkanizacija avtomobilskih plaščev, popravila snežnih čevljev in galoš
PETER ŠKAFAR, Ljubljana, Rimska cesta št. 11.

„Planinka“ zdravilni čaj

prenavlja, čisti in osvaja kri, izboljša slabo prebavo, spodbuja delovanje črevesja, navlažuje, obolenja mokraćne kisline, jetra, žolca in žolčni kamen. Vzpodbuja apetit in izboljša nežen kule pri arteriosklerozi. „Planinka“ čaj je prišten v plumbiranih paketi po Din 30 — z napisom proizvajalca.

Lekarna Bahovec Ljubljana, Kongresni trg Dobro se v vseh lekarnah!

ki krepi in zdravi želodec

Klavirji prvih svetov. znamk

ALFONZ BREZNIK

Ljubljana, Mestni trg 2

Na manjši obroki

Zaloga in izposojalnice najboljših klavirjev, pijsinov in harmonijev Stelway, Bösendorfer Förster, Höpfl, Hofman Original Stügel. Popravila in ugrajevanje najceneje. Najboljše izbira vseh ostalih glasbenih instrum. in strun.

Za Miklavža

priporoča po znižanih cenah tvrdka

IGN. ŽARGI - LJUBLJANA
 Sv. Petrac. 3 in 11

krasne pletenine, obleke, plašče, perilo, kravate, moš. srajce, rokavice in nogavice v največji izbiri; volneno žensko in moško perilo

ZA ZIMO!

Kongresni trg

15

pri **NOVAK-u**

Znižane cene!

Najfinejša sukna in Double štofi
 Ogromna izbira za suknje in ulstre
 Vedno zadnje novosti češkega in Angleških kamgarnov za obleke na Kongresnem trgu štev. 15.

v specialni trgovini sukna kupite najbolje in priznано najceneje!

SALDA-KONTE
 ŠTRACE - JOURNALE
 SOLSKE ZVEZKE - MAPE
 ODJEMALNE KNJIŽICE
 RISALNE BLOKE
 ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

K. T. D.

V LJUBLJANI
 KOPITARJEVA ULICA 6
 II. NADSTROPJE

Naročilnica.

Izvolite mi poslati srečke drž. razr. loterije in sicer za žrebanje I. razreda 17. kola

dvojnih celih srečk po Din 200 = Din
 celih srečk po Din 100 = Din
 1/2 polovičnih srečk po Din 50 = Din
 1/4 četrtinskih srečk po Din 25 = Din

Skupaj Din

kateri znesek hočem poslati po poštni položnici, ko prejmem srečke.

10%
POPUSTA
za Miklavža in za Božič
pri
Gričar & Mejač
ki se nahaja samo
v Šelenburgovi ul. 3

Okras za božična drevesa

in svečice, drobnarije, pletenine, papir, čevljarske potrebščine, baterije za žepne svetilke itd. priporoča na debelo in na drobno
Drago Rosina, Maribor, Vetrinjska ulica 26.

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Cankarjeva ulica št. 4
(popreje pri Belem volu)

Obrestuje
hranilne vloge po naj-
višji mogoči obrestni meri in je
denar pri njej najvarneje naložen, ker jamči
poleg rezerv in lastnih hiš vsi
člani z vsem svojim pre-
moženjem.

Posojila in trgovski krediti
pod najugodnejšimi pogoji.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica.

Hranilne vloge nad Din 52.000.000-

LUNA

Eksportna hiša, MARIBOR
Aleksandrova 19.

Dobro znana najboljša in najcenejša trgovka za
nakup galanterije, pletenine, kratkega blaga ter
igrač, otroške nogavice od 6 Din naprej, damske
nogavice od 7 Din naprej, moške nogavice (sokni)
od 6 Din naprej, ovijalne jopice od 50 Din na-
prej, moške jopice z rokavi od 85 Din naprej,
ženske jopice od 70 Din naprej, otroške jopice od
50 Din naprej, jopice za deklice od 60 Din naprej.

Lastni izdelki.

Poseb. razstava otroških igrač ter božič. okraskov.

Pozor!

200 moških oblek

iz prvovrstnega češkega sukna razprodam skoraj za polovično ceno po

Din 500- in 600-

Prodaja se viši od 3. do 31. decembra 1928.

Po neverjetno nizkih cenah se bodo prodajali tudi vsi drugi konfekcijski
izdelki kakor: deške in fantovske obleke, raglani, površniki, zimski suknjiči,
usnjati suknjiči, dežni plašči i. d.

Konfekcijska industrija **Josip Ivančič** Dunaška cesta št. 7

Ne zamudite ugodne prilike!

Pozor!

AKO RABITE TISKOVINE

ILUSTRACIJE, KATALOGE ALI
PROSPEKTE I. T. D., TODA SE
NE MORETE ODLOČITI, V KAK-
ŠNI TEHNIKI NAJ SE IZDELAJO,

BLAGOVOLITE SE OBRNITI

VEDNO NA NAŠE PODJETJE. - V
VSEH TEH VPRAŠANJH VAM JE
DRAGE VOLJE NA RAZPOLAGO

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

BRZJAVKE: JUGOTISKARNA LJUBLJANA

UMETNIŠKI GRAFIČNI ZAVOD,
V KATEREM SO ZASTOPANE VSE
MODERNE GRAFIČNE PANOGE
VSA GRAFIČNA DELA SE IZVRŠU-
JEJO LEPO, SOLIDNO IN TOČNO
PO ZMERNIH CENAH. - PRORA-
ČUNI IN PONUDBE NA ZAHTEVO

OFFSET-TISK • KAMENOTISK
KNJIGOTISK • UMETNIŠKI TISK
ČRKOLIVNICA • K. J. GOVEZNICA

ČAZNA ROČKA

Obstoje cenejši
čaj, a ne boljši in izdatnejši

Ako Vas bole noge

razredite 1-2 žlici soli sv. Roka za noge
v posodi zelo tople vode in kopajte v njej
svoji trudni nogi skozi 10 minut. Polagoma
bodo za nje pekoče bolečine, žulji in ota-
belost n. g. odstranile se bodo najhitero-
vratno. Če se bolečine in neznosna srbečica vsled
ozeblin. Če sta nogi dalj. časa v vodi, se
kurja ožena in druge oždelosti, ki se tako
omeknejo, da se lahko odstranijo brez noža.

Sol sv. Roka za noge uredi zopet še
tako zanemarjene noge. Velik zavoj
stane samo 16 Din. Dobi se v vsaki
lekarni. Ako je ni dobiti, obrnite se na:

drogerijo GREGORIČ
SANITAS - LJUBLJANA

Za Miklavža in Božič

Prodaja po izredno znižanih cenah moške in
deške obleke ter perila in pletenine, kakor tudi
manufaktur, blago angleških, čeških in dom. tovarn.

Josip Olup - Ljubljana

Stari trg štev. 2 — na vogalu.

Obenem se priporoča staroznana gostilna
»**POD TRANČO**«, kjer se točijo prvovrstna
štajerska in dolenska VINA po najnižjih cenah.

S 1. decembrom začne velika božična prodaja po zelo znižanih cenah

Predno si preskrbite svojo božično potrebo, prosimo vljudno, da posetite
našo zalogo, kjer dobite:

Čisto volneno sukno za obleke od Din 36- naprej	
Prima sukno za suknje	70-
Prima sukno za gospode	90-
Sukno za moške suknje	120-
Prstni rane sk. moderni žamet	35-
Baršende (Baršende)	10-
Šifone (češko blago)	10-
Zefire	16-

Nadalje priporočamo svojo veliko zalogo: krepdešin, krepšatin, pulard
in taft-svile, kaša-bлага (Kashast ffe), ripse, ba ist-perilo, flaneino-perilo,
po teljne garniture, mizne garniture, brisače, posteljne odeje itd.

Manufakturna trgovina Dolček i Marini Maribor Gosposka ulica štev. 27

Dr. M. Slavič

Na Sinaj

27

Majhno mestec Tor, v katerem stanuje z okoli-
škimi beduini vred le okrog 1000 pravoslavni Grkov
— starih priseljencev in Arabcev, sem kmalu docela
spoznal. Pravoslavna cerkev s samostanom in z egipt-
sko državno dvorazredno šolo v samostanu, uradno
poslojpe mamurja — nekakega okrajnega glavarja s
par policisti, mošeja z dvema gostilnoma, par prodaj-
aljn in nekaj slabih koč — to je Tor.

Glavna stvar pri Toru je karantena. To je dobra
naprava, ki jo ima Evropa zahvaliti Angležem, da se
tam usavlja kuga. Za romarje, ki se vračajo iz Meke,
je narejena. Vsi, ki so bili v Mekki, se morajo tu us-
aviti, in pride jih do 20.000. Tam jih v treh dneh raz-
kužijo. Če se najde kaka bolezen, jih obdržijo tam.
En odstotek jih tudi umre. V tem času je bilo za dva
meseca tu nas'avljenih 7 zdravnikov in 1 zdravnica, ki
so prišli iz raznih mest v Egiptu. Skoro z vsemi sem
se seznanil, bil tudi mamurjev in poštarjev gost in pri
dveh francoskih družinah, ki sta v karanteni radi teh-
ničnih del. Postrežujejo pa tu z vodo, v katero devljejo
neki cvetlični sok ali pa s »pivome« t. j. cvetlično vodo
s siropom. In v tej vročini je to res nekaj prijetnega.

Moja ladja, s katero sem se mislil peljati nazaj
iz Tora v Suez, se je zakasnila ter šla v noči mimo
Tora, ne da bi se usavila. Imel sem pa kljub temu
še čudno srečo. P. Teodozij mi je rekel, da stanuje v
samostanu tudi neki Rus. Ko se z njim seznanim, spo-
znam, da je znani galilejski politik Martynik. Ta čas
je bil poslovodja petrolejskega vrelca v Gamsi ob
Rdečem morju. Šel je po poslih v Suez, Kairo in

Aleksandrijo. S seboj je imel tri ukrajinske delavce
v petrolejskem vrelcu, ki so šli na oddih, eden v
Evropo, dva v Azijo. Bojda je delo v vročini ob Rde-
čem morju strašno naporno, ki pije Evropejcu živ-
ljensko silo kar vidno. Zato so me ti delavci vprašali,
kako je kaj s petrolejskim vrelcem v Murskem Sre-
dišču, časi dobivajo tam plače 9000 Din na mesec in
hrano. Z jadnico so se vozili iz Gemse dva dni do
Tora. Radi nasprotnega vetra so bili eno uro v resni
nevarnosti za življenje. Morali so iti z jadnico, ker
se parnik tam ne usavlja.

Martynik je bil dobro znan s kapitanom angleške
vojne ladje, ki je ravno kar pripeljala v Tor uradnike,
vojaše in potrebščine za karantenski promet. Med dru-
gimi rečmi je izkrcala dva avtomobila štiri konje za
jahanje, eno multo, enega osla, štiri vole itd. Vračala
se je ladja prazna. Martynik je izprosil za sebe, za
svoje tri delavce in mene, da nas je kapitan sprejel
na vojno ladjo.

Faraonova vojska je nekdanj pognala Izraelce v
svojo pogubo preko Rdečega morja. Naslednik egipt-
ske vojske pa me je peljal iz Sinaja brezplačno preko
Rdečega morja nazaj v Egipt. Samo tega se je bal, da
ne bi bil kak ogleduh za centralne velesile. Bil je
potolažen, ko sem mu pokazal svoj pas kraljevine
Srbov, Hrvatov in Slovencev, ter me je z Martynikom
povabil celo na večerjo.

Zadnji solnčni zahod na Rdečem morju! Solnce
je odšlo v veličastnem žaru za a'riško gorovje, moji
ljubi sinajski vrhovi pa so se odevali v vedno gostelji
večerni mrak. Mogočni džebel Katherin je dolgo gle-
dal za mano. Ko je že izginil, se je še stegoval veli-
častni Serbal kviku, da bi videl, kako hitro odha'am
v močnem valovanju Rdečega morja proti Suez. Ko

se je tudi ta umaknil za obzorje, me je vsaj to tola-
žilo, da je moja kabina imela okno proti Sinajskemu
polotoku, tako da sem v jasni mesečini lahko v kabini
in na krovu vse opazoval, kar se vidi na obrežju.
Močni veter, ki je nekdanj sušil Izraelcem Rdeče morje,
da so šli la'ko preko njega, me je prijetno hladil na
moji vožnji zadnjo noč na Rdečem morju, da sem pri-
šel zdrav nazaj v Egipt.

12. Vrnitev v domovino.

Ko sem zašel v Suez zopet trda egiptiska tla,
sem se v enem dnevu poslovil od svojih sueških
znancev, potem pa v dvanaštih urah prevozil zopet
ves Spodnji Egipt, tokrat z direktnim vlakom Suez-
Aleksandrija. Bil je že letni čas, ko odhaja premožni
Egipt na letovišče v Evropo, manj petični pa vsaj na
morte v okolico Aleksandrije. Še lekarniški pomočnik
v Suez se je odpravil na »letovišče« v Kairo. Rekel
je, da se je v enem letu zdelal v Suez, ker je pre-
vroče in ker nimajo osemurnega delavnika kakor v
Evropi, ampak delo od jutra do večera. Zato je šel
v bolj »hladni« kraj, v Kairo, v službo.

Zasigural sem si prostor na parniku, nato pa še
v enem dnevu pregledal obmorske kraje vzhodno od
Aleksandrije. Lepo je tukaj, razkošja in bogastva, da
človek o tem nima niti pojma, če vidi notranji Egipt,
ali tudi samo mesto Aleksandrijo. Razkošno opreml-
jena kopališča, restavracije v samih cvetličah v senci
palm in druge bujne južne vegetacije, hoteli kakor
vile, privatne palače — sami gradiči sredi parka, ce-
ste v asfaltu, da neslišno švigajo brzi avtomobili po
njih. V večernem hladu pa moti splošno tihoto le
šumljanje palm in udarjanje morskikh valov na obrežje.
Kako rad bi si ohranil ubranost takih trenutkov.

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 24. zvezek: A.
Marty, HANKA. Ljudsko-srbska povest. Din 22. zvezek: Haggard, HOG
CISARJA MONTESUMME. Din 22. zvezek: Lorenzini, STORZEM IN
NJEVO BURKASTO ZMLJENJE. Din 14. zvezek: Lorenzini, STORZEM IN
OTROCI SOLNCA. Din 24. zvezek: Haggard, KLEOPATRA. Din 28.
Din 40.

PREŠERNOVA

ulica poleg frančiškanske cerkve

H. SUTNER

Lažna protokol. tovarna ur v Švici

NAJVEČJA zaloga ur, zlatnine

in srebrnine

NIZKE CENE — SOLIDNA POSTREŽBA

SAMO

49

dinarjev

6)

par

SAMO

49

dinarjev

10

par

St. 100. Kovinasta anker-Roskopf. Din 49.40

St. 111. Kovinasta anker-Roskopf. z ra-

dialom t. 111 m. in kaza e Din 69.20

St. 103. Budika. 14 cm viška s prvo-

vrstnim anker-stojem Din 64.20

ZAHTEVAJTE boga o ilustrirani cenik

s koledarjem, gratis in franco od

H. SUTNER, LJUBLJANA 2**KUPUJTE samo WMF**

kina srebrno jedilno orodje s pet-

desetletno tovarniško garancijo, pri

H. SUTNER

Ljubljana Prešernova ulica

4

4

Cenjenemu občinstvu naznanjam

da sem otvoril s 1. decembrom

ZOBNI ATELJE

v Sp. šiški, Jernejeva ulica št. 8

(v hiši gospoda Auguština)

ADOLF KOBLAR, konc. zobotehnik**Da si očuvate zdravje**

je v prvi vrsti potrebno, da se obranite prehlada. Za to pa potrebujete zimsko perilo, nogavice, vesto ali pulover, volneni šal, dobro obleko in plašč. Vse to si nabavite najbolje in po zelo nizki ceni v priznani solidni trgovini

I. N. Šoštarich, Maribor

Aleksandrova cesta 13.

**OFICIJELNA OTVORITEV
RESTAVRACIJE „LJUBLJANSKI DVOR“**

dne 1. decembra — na praznik — NARODNEGA UJEDINJENJA

Stalni Večerni koncerti — Izvrstna samo orisna

vina — — Domača in primorska kuhinja

Abonent se sprejemalo — solidne cene — Postrežba točna

Vljudno se priporoča

M. Petric**DOTA**

20.000 dinarjev v oddelku A

10.000 dinarjev v oddelku B

5.000 dinarjev v oddelku C

DOTA

se Vam izplača v 8 mesecih, ako pristopite kot član h Kreditni zadrugi, reg. pom. blag. v Mariboru.

Plača se v oddelku A: pristopnina 110 dinarjev ter za vsak poročni slučaj 30 dinarjev

v oddelku B: pristopnina 80 dinarjev ter za vsak poročni slučaj 10 dinarjev

v oddelku C: pristopnina 80 dinarjev ter za vsak poročni slučaj 5 dinarjev

Vsakdo se lahko zavaruje v vseh treh oddelkih!

Navodila pošilja proti znamkam

KREDITNA ZADRUGA reg. pom. blag.

Palača pokojninskega zavoda.

MARIBOR

Zastopniki se sprejmejo.

Ivan Bahovec**Stari trg št. 20**

Priporoča v najcenejši nakup svojo veliko zalogo vseh šolskih in pisarniških potrebščin, vseh vrst papirja, raznih razglednic ter razne galanterije. — Za Miklavža in Božič razne igrače za deco in okraske za božično drevo v največji izbiri.

**Spodnještajerska ljudska posojilnica
v Mariboru**

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema vloge | Daje posojila | Izvršuje vse v denarne stroke spadajoče posle

Obrestuje vloge po 6% in 7 1/2%

Veliki ilustrovani dobite zastoni! Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL IN HEROLD

TOVARNA GLASBIL, GRAMOFONOV IN HARMONIK

R. LORGER MARIBOR STEV. 122

Violine od Din 95.—, Ročne harmonike od Din 85.—, Tamburice od Din 95.—, Gramofoni od Din 345.— dalje

Najstarejša tovarna

pohištva**I. I. Naglas v Ljubljani,**

Turjaški trg št. 6

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva, žimnice, zof, foteljeve, t. d. po zelo nizkih cenah.

Perie - puh

tekači (Lauftepcice), gradl za madrace, predposteljniki, kakor vsako drugovrstno manufakturno blago po izjemno nizkih cenah in v veliki izbiri

samo pri tvrdki

J. Preac

Maribor, Glavni trg 13. Maribor, Glavni trg 13

Za z mske večere,
za nedejo,
za veselilni čas,je
najboljša
leza staro
in mlado,
za vse in vedno**Lubasova
harmonika.**

Pozna o njih v Ameriki, na Francoskem v Nemčiji, in tudi pri nas v Jugoslaviji kot najboljši deleki — Izbirajte v z bogi.

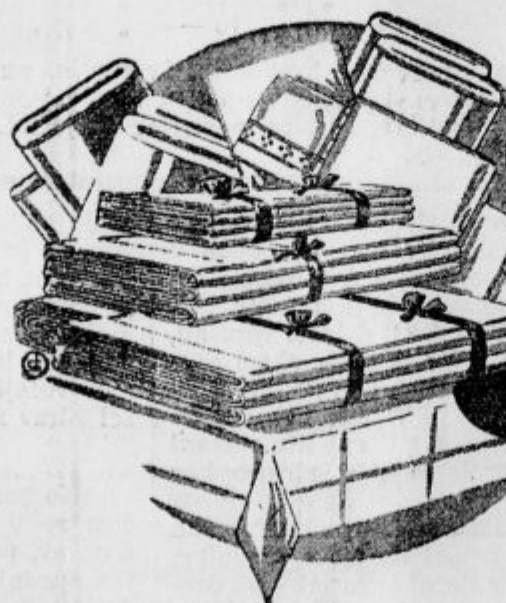
F. LUBAS, Ljubljana, Dunajska 36.**Nujna zidanja**

tudi v zimskem mrazu mogoča z uporabo »Antifreddina«. Zahtevajte prospekt z navodilom!

LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA,
Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.**Pohištvo - Preproge**

Linolej, zavese, posteljne odeje, namizni prtji, vzglavja, tuhenti, šivane odeje, volnena pregrinjala, pregrinjala za mobilje, gradl za madrace, kakor tudi vse vrste lesenih, tapetniških in železnih mobilj po čudovito nizkih cenah pri **KAROLU PREIS,** MARIBOR, Gosposka ulica št. 20.

Ceniki zastoni! Ceniki zastoni!

**Posteljno in
namizno perilo**

priporoča

**A. & E. Skaberné
Ljubljana**

Zadružna gospodarska banka d.d.

Brzo av. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 300.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**